12 OCAK 1986
YIL:4 SAYI:1

SCANFAN

nokta

KİRACILIĞIN PÜF NOKTALARI

300 TL. (KDV dahil)

AÇIKLIYORUZ

MHP mirasçılarının Türkeş'e mektupları

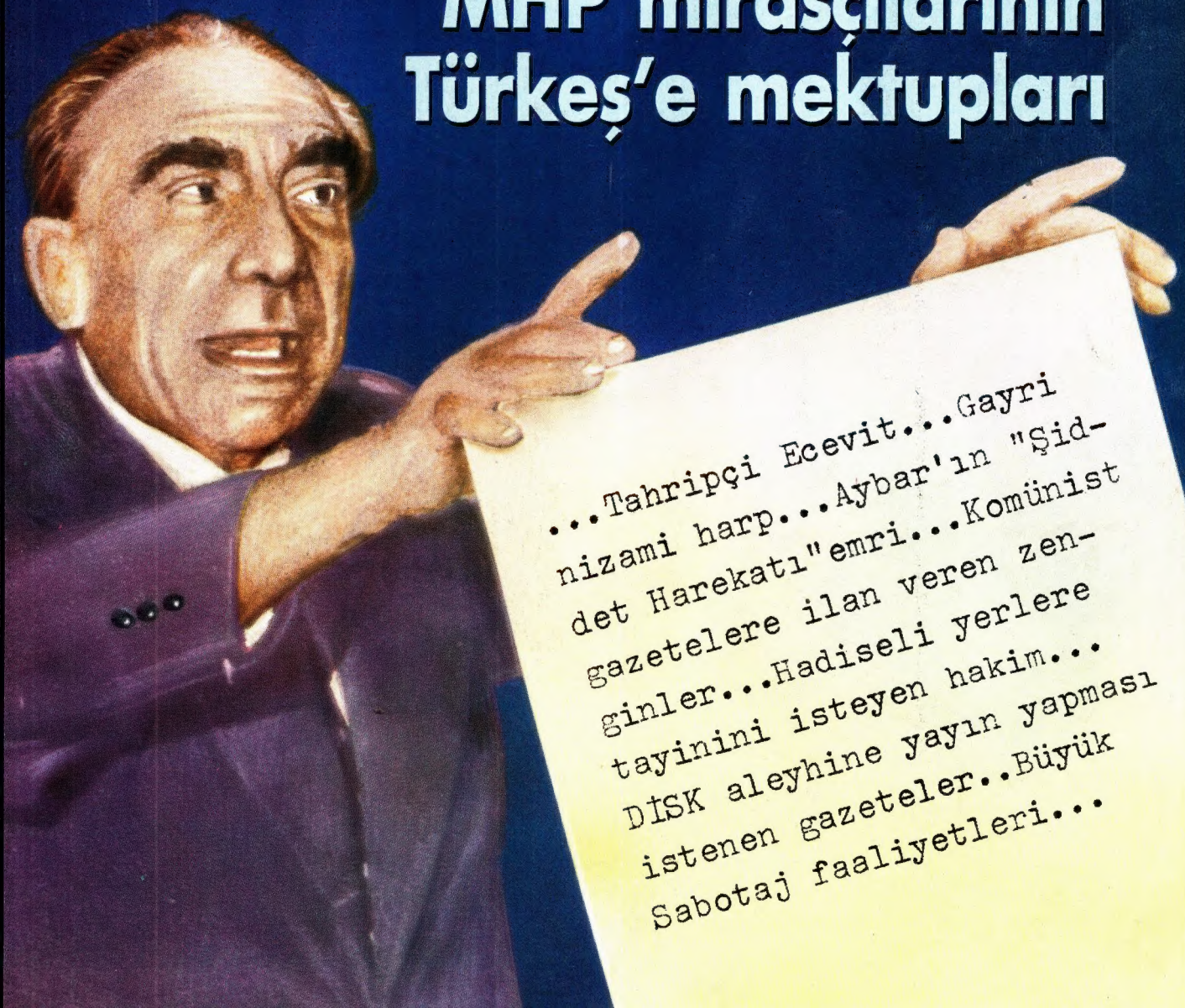

...Tahripçi Ecevit...Gayri nizami harp...Aybar'ın "Şiddet Harekatı" emri...Komünist gazetelere ilan veren zenginler...Hadiseli yerlere tayinini isteyen hakim... DİSK aleyhine yayın yapması istenen gazeteler..Büyük Sabotaj faaliyetleri...

KİŞİLİK ÇİZGİSİ

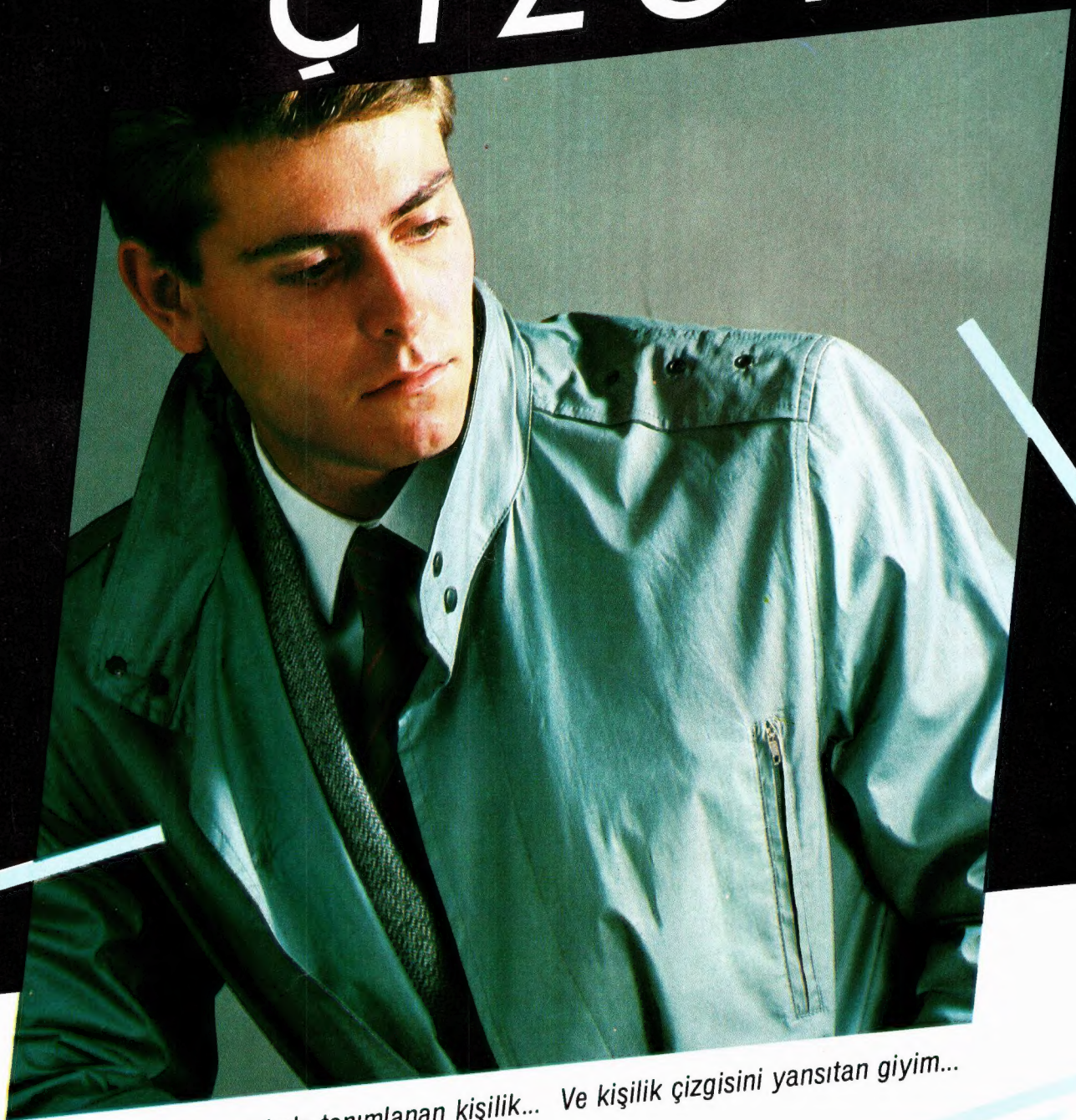

Giyimle bütünlenen, giyimle tanımlanan kişilik... Ve kişilik çizgisini yansıtan giyim...
Mithat... Giyimde kişilik çizgisi...

mithat

BAKIRKÖY DENİZLİ ISPARTA İZMİR KADIKÖY

ARTE TASARIM • TANITIM

İÇİNDEKİLER

SCANFAN'IN KİTAPLIĞINDAN

KAPAK

MÇP liderlerinden Başbuğ'a mektuplar 12
Eski MHP'lilerden kim, nerede? 18
Söyleşi / Agâh Oktay Güner 20

TÜRKİYE

Spor-Toto talihsizleri 22
DMO'da yolsuzluk iddiaları 24
Et-Balık'ta fareler cirit atıyor 26
Erkekler madene gidince 28
Aydın Menderes DP'nin 40. yılını değerlendirdi 30
Söyleşi / SHP Genel Sekreteri Cahit Angın 31

DÜNYA

Fransız Sağının yeni gözdesi Chirac 36
Roma'da ölüm vardı 39

EKONOMİ

Dericiler taşınıyor 44
Portre / Batık şirket "avcısı" Mehmet Mermerci 47

TOPLUM

Kiracılığın püf noktaları 48
Para yutan makineler 52

KÜLTÜR-SANAT

Hemingway'in karmaşık cinselliği 54
Müziğimizde üç genç topluluk 56
TV'de bir yıldız: Kris Kristofferson 58

SPOR

Fenerbahçe zor durumda 60
Hakemlerimiz 61

DİĞER BÖLÜMLER

İçindekiler 3
Nokta'dan 5
Ne nerede 7
Haftanın panoraması 32
Günlerin getirdiği 42
Mektuplar 62
Bulmaca 64
Test 65
Kutu kutu 66

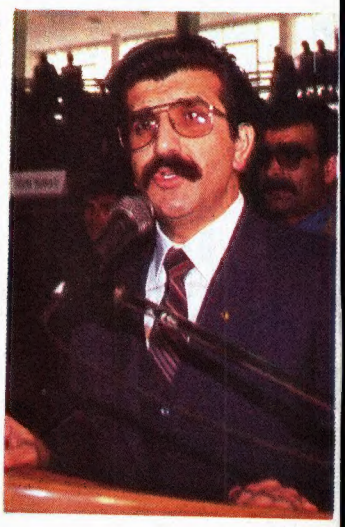

Başbuğ'a mektuplar

Ali Koç 1950 doğumluydu ve mesleği hakimlikti. Mehmet Alanyuva ise ondan 22 yaş büyük emekli bir komando subayı idi. Bu iki kişiyi birleştiren şey, önce Türkeş'e yazdıkları mektuplar ve şimdi de MÇP liderleri olarak milliyetçi hareketin mirasına sahiplenmeleriydi. Bu iki liderin "unutmak istediği" duruşma tutanakları ve MHP mirasının paylaşım mücadelesini kapak sayfalarımızda bulacaksınız.

(Sayfa 12)

Spor-Toto'nun talihsizi

13 + 1 ve 13 tutturan Darıcalı şoför Sami Yıldırım oynadığı kuponları bayi merkeze göndermediği için kazandığı 10.5 milyon lirayı alamıyor.

(Sayfa 22)

Paris'in Cengiz Han'ı

Fransa'da, sosyalistlerin 1986 seçimlerini kaybedeceğine kesin gözüyle bakılırken, "yılların politikacısı", Paris Belediye Başkanı Chirac, sağ kesimde önderliği ele geçirmiş görünüyor. Chirac'ın başarısının, Türk-Fransız ilişkilerini olumlu yönden etkilemesi bekleniyor.

(Sayfa 36)

"Evsiz barksız kimse yok!.."

İstanbul ve Ankara'da hangi semtte kiralar kaça? Ev sahiplerinin kiracı çıkarmak için buldukları yöntemler. Ev kiralamanın püf noktaları, evden çıkmamanın yolları ve bütün yönleriyle kiracılık dramı...

(Sayfa 48)

ZENITH
swiss
güngenci
SAAT TİCARET VE MÜMESSİLLİK A.Ş.
TÜRKİYE GENEL MÜMESSİLİ VE
YETKİLİ TAMİR SERVİSİ
İstiklal Cad. No.53 Beyoğlu-İstanbul
Tel. 149 30 53 - 149 94 47
...Zamanın çağdaş anlatımı

Tanrı onları korusun...

"Çünkü bütün ülküdaşlarım gibi kendimi Karabudun'dan bir çeri, sizi de KÜR-ŞAD soyundan BAŞBUĞ unvanlı bir HAKAN olarak tanıdım ve inandım. Bu bakımdan Hakan'ın bir çeri için tebasından birine -o kimse bakan olsa bile- taviz vermesi kesinlikle düşünülemez..."

Rize'nin Çamlıhemşin ilçesinin hakimi Ali Koç, 1979 yılında bu satırları Alpaslan Türkeş'e yazdığı zaman, bugün o Başbuğ'un önemli mirasçılarından biri olacağını hiç düşünmüyordu. Hele bu mektubun 12 Eylül sonrası MHP binalarından birinde bulunup, MHP davası belgeleri arasına gireceği aklına bile gelmiyordu. Ama işte her ikisi de olmuştu.

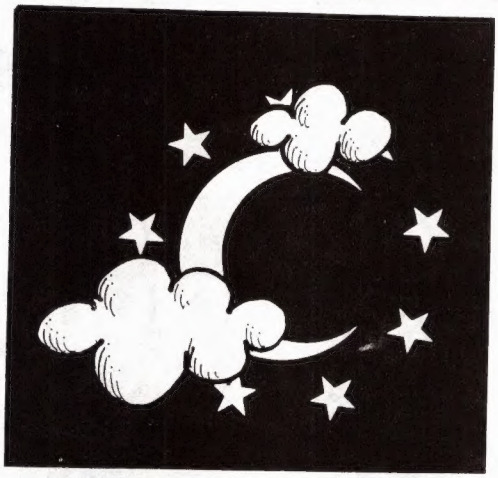

Mektubunda, ülkücü harekete daha yararlı olabilmek için Başbuğ'dan, "daha hadiseli bir bölgeye" tayinini isteyen Ali Koç, bu satırlar yüzünden çıktığı mahkemede, "Kendimi Türkeş Bey'e ve MHP camiasına daha yakın gösterme çabasındaydım. Maksadım sırf tayinimi yaptırabilmekti efendim" diyecekti.

Aynı "Koç" bugün Milliyetçi Hareket'in mirasçısı olduğu öne sürülen yeni bir partinin, MÇP'nin Genel Başkanı. Ali Koç, kapatılan MHP çizgisindeki Muhafazakar Parti'yi sessiz sedasız köşesinden çekip alan ve Milliyetçi Çalışma Partisi'ne dönüştüren, bu yeni partinin örgütlenmesine hız veren, son günlerin flaş ismi.

Nokta bu haftaki kapak sayfalarında Ali Koç ve onun kadar ilginç bir öyküye sahip olan MÇP'nin Genel Sekreteri Mehmet Alanyuva'nın eski Başbuğ'ları Türkeş'e yazdığı ilginç mektupları gün ışığına çıkarıyor. Bizim için mektupların kapak boyutuna çıkmasının önemi sadece ilginç bir çelişkiyi ortaya koymasından ibaret değil. Bu satırları yazanların, bugün kendilerini, geçmişteki bir siyasi hareketin mirasçıları olarak öne sürmelerinden... Ama MHP'nin asıl mirasçıları gerçekten onlar mı? Bu sorunun yanıtını verebilmek için arkadaşlarımız çok sayıda eski MHP'li ile görüştü. Bu görüşmelerin ilginç bir ortak yanı vardı: Tümü de "Yazılmamak kaydı ile" birbirlerine çok ağır suçlamalarda bulunuyorlardı. Tarikatçılık, döneklik, korkaklık şiddet eylemciliği gibi suçlamalardı bunlar... Ama sıra isim belirtmeye gelince, bu suçlamalar, yerlerini kibar taşlamalara ve üstü kapalı mesajlara bırakıyordu.

Kapak sayfalarımızda da okuyacağınız gibi MHP hareketi bölünmüş; yollar ayrılmıştı. Nitekim eski MHP'lilerle yaptığımız görüşmeler bunu doğruluyordu. Yeni yol ayrımında kimisinin "Tanrı Dağı kadar Türklüğü", kimisinin ise "Hira Dağı kadar Müslümanlığı" ağır basıyordu.

Tanrı onları korusun...

Arda Uskan

nokta

SAHİBİ
Gelişim Yayınları A.Ş. ve Süreli Yayınlar A.Ş.
Yönetim Kurulu Başkanı
Ercan Arıklı

YAYIN

YAYIN KURULU BAŞKANI
Dr. Adil Özkol
YAYIN KURULU
Ayşenur Arslan, İpek Çalışlar, Aycan Giritlioğlu, Gülay Göktürk, Deniz İnsel, Güldal Kızıldemir, Hıncal Uluç, Arda Uskan, Hilmi Yavuz
SORUMLU YAYIN YÖNETMENİ
Arda Uskan
ANKARA TEMSİLCİSİ
Aycan Giritlioğlu
YAYIN YÖNETMEN YARDIMCILARI
İpek Çalışlar, Gülay Göktürk
GÖRSEL YÖNETMEN
Salih Memecan
ANKARA TEMSİLCİ YARDIMCISI
Can Dündar
İSTİHBARAT ŞEFLERİ
Korhan Atay (İstanbul), Serhat Hürkan (Ankara)
ÖZEL ARAŞTIRMA BÖLÜMÜ
Güldal Kızıldemir, Sabir Yücesoy
HABER RÖPORTAJ
Şule Arasan, Nadire Mater, Alâ Ocak, Nesrin Özel, Levent Tayla
DIŞ HABERLER
Işık Alumur, Aydın Demirer

EKONOMİ Nurcan Akad (Yönetmen), Şaziye Karlıklı, Gülçin Tahiroğlu
KÜLTÜR SANAT Sungu Çapan
YAYIN DANIŞMANI Engin Ardıç
SPOR DANIŞMANI Deniz Gökçe
TEKNİK SEKRETER Tahsin Armağan

BÜROLAR
İstanbul: Dürin Ababay, Şima Akkan, Ruşen Çakır, Naci Çelik, Mahmut Övür, Can San, Itır Şahingiray, Gülay Til, Hakan Türkkuşu, Mehmet Yalçın
Ankara: İzzet Dağıstanlı, Hıdır Göktaş, Perin Pigey, Hüseyin Şentürk, Nezih Tavlaş, Erdal Kılıçoğlu, Cengiz Kuşçuoğlu
İzmir: Fevzi Hepşenkal (Temsilci)
Yurtdışı: BELÇİKA: Hadi Uluengin
İNGİLTERE: Merih Çolakoğlu
İSVEÇ: Abdullah Görgün, YUNANİSTAN: Mihail Vasiliadis, KIBRIS: Serdar Saydam

FOTOĞRAF Nermi Erdur (Şef) Adem Altan, Süleyman Tel, Mehmet Tel, Deniz Doğan,
GRAFİK Ali Aydın, Nihan Bilkay, Emre Ulaş.

KATKIDA BULUNANLAR
Oya Açıkalın, Pertev Atasay, Ozan Aytekin, Hızır Tüzel, Ayça Gülsoy, Leyla Olça, Ayşegül Erantepli, Hanife Taştimur, Cafer Özilhan, UBA

İDARE

BAŞKAN YARDIMCISI/İdare-Reklam:
Deniz İnsel
SATIŞ MÜDÜRÜ Yıldırım Ünverdi

TEKNİK

TEKNİK MÜDÜR Güman Birincioğlu
TEKNİK ŞEFLER
Necati Güngör (Düzelti), Fazıl Mecit (Pikaj-Montaj), Yalçın Salur (Kamera) Cihat Söylemez (Dizgi)
RENK AYRIMI Şan Grafik
BASILDIĞI YER Hürriyet Ofset Matbaacılık ve Gazetecilik A.Ş. Halkalı-İstanbul
DAĞITIM Hürriyet Holding A.Ş.

ADRES

Gelişim Yayınları, Levent-İstanbul
Tel: 169 66 80 (20 Hat) TELEX: 26510
REKLAM İÇİN TELEFON 169 66 80
ANKARA BÜROSU Atatürk Bulvarı, 85/12, Kızılay Ankara TEL: 33 07 40 (3 Hat) TELEX: 42008
İZMİR BÜROSU İzmiroğlu İşhanı Kat: 4 No: 404 Konak-İzmir TEL: 25 85 79
GELİŞİM YAYINLARI A.Ş.
YÖNETİM KURULU
Ercan Arıklı (Başkan), Tuncer Arıklı, Koray Bako, Ümit Umar, Mustafa Özyürek, Adil Özkol

ocak sayısı çıktı

SAÇAK

SİYASET EKONOMİ KÜLTÜR FORUMU

Sosyalist Solun Birliği

MEHMET ALİ AYBAR ile söyleşi	Türkiye Sosyalizmi ve Sosyalistlerin Birliği
ORHAN BARLAS	Üç Oyun: İvan İvanoviç, Yalınayak, Tamirci
HALİL BERKTAY	Güncelliğin Sıkıştırması Geniş Bakışın Serinkanlılığı
KORKUT BORATAV	İthal İkamesi ve Gelir Dağılımı
M.BEDRİ GÜLTEKİN	Bilinemezcilik, Korku ve Din Dili
MEHMET GÜNDÜZ	Bonapartizm, Parlamentarizm ve Partiler
DOĞU PERİNÇEK	Sosyalizmin Sorunları ve Teorik Atılım
CEMAL SÜREYA	Cihannüma
BÜLENT TANÖR	Sıkıyönetim Sonrasında Askeri Mahkemeler
HIFZI TOPUZ	Amerika'dan Sonra İngiltere'nin Unesco'dan Ayrılışı

Türkiye'de Bütün Bayilerde Dağıtım GAMEDA

KİTAP

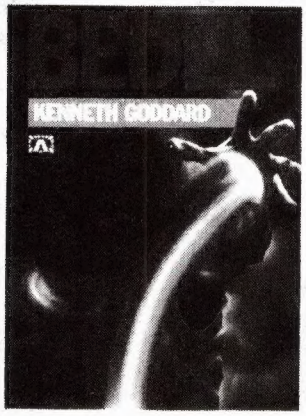

BEDEL, Kenneth Goddard, Çeviren: Gönül Suveren, Altın Kitaplar Yayınevi, İstanbul Aralık 1985, 416 sayfa, KDV'li 1650 lira.

Mesleğinin zirvesinde, kimyanın dahilerinden genç bir adam. Ama tüm tutkusu simya. Bu tutku onu uyuşturucu şebekesinin ağına düşürecek ve yarattığı "yeni uyuşturucu" yüzünden cinayetlerin, kanlı hesaplaşmaların ortasında buluverecek kendisini. Odak noktasını bu "20. yüzyıl simyacısı"nın oluşturduğu savaşta taraflar çıkarlarını korumak uğruna en vahşi işkenceleri göz kırpmadan uygulayan uyuşturucu dünyasının elebaşları ve onları yakalayabilmek uğruna canlarını tehlikeye atan genç dedektifler... **Bedel**'in yazarı Goddard bir kriminolog. Ve asıl mesleğinin getirdiği "deney" ile uyuşturucu dünyasının acımasızlığını inanılmaz örneklerle sahneliyor. Zehirli yılanlar, geliştirilmiş işkence yöntemleri, ölümden beter tuzaklar... Eğer kimilerinin savunduğu gibi "her insanda birazcık sadizm yattığına" inanıyorsanız, ya da "korkmaktan" hoşlanıyorsanız zevkle okuyacağınız bir roman.

ESKİ TÜRK TOPLUMU ÜZERİNE İNCELEMELER, Ümit Hassan, Kaynak Yayınları, İstanbul 1985, 363 sayfa 1000 lira.

A.Ü. Siyasal Bilgiler Fakültesi öğretim üyesi Ümit Hassan, akademik tarihçiliğimize yeni bir boyut kazandırıyor. İnsanlık tarihinin basitten karmaşığa gelişimini, "yasa" denilebilecek nedensellik ilişkilerinin yönlendirdiğini savunan yazar, Türk tarihsel gelişimini bu doğrultuda inceliyor. Her somut gelişmenin tarihsel anlamının toplumun ilk örgütlenişiyle ilişkili olduğunu varsayarak, ilkel eşitlikçi sınıfsız toplumun kendi içinde ilkin anaerkillikten ataerkliliğe, sonraysa eşitsizlikten sınıf farklılıklarına dönüşmesiyle, kandaş toplumdaki basit yönetim şeklinin ayrı bir siyaset ve devlet oluşturduğunu gösteriyor. Eski Türklerde sosyal yapılanmaya ilişkin tüm terimlerin ve evrimlerin böyle bir gelişmenin varsayılması halinde anlaşılabileceğini öngören yazar, Türk inanç sistemi ve siyaset terminolojisindeki ilerleme, Türk toplumunun kandaşlıktan sınıfsallığa, kabileden devlete doğru geçirdiği gerçek gelişmenin bir yansımasıdır diyor. 1985 Sedat Simavi Ödülü'nü alan bu yapıt Türk tarihinin çarpıtmalardan kurtarılmasını amaçlayan ciddi bir çalışma.

KADIN ÖZGÜRLÜĞÜNÜN SORUNLARI, Evelyn Reed, Çeviren: Zeynep Saraçoğlu, Yazın Yayıncılık, İstanbul, Ekim 1985, 121 sayfa.

Kadının ikinci plana atılışının tarihsel ve felsefe boyutlarını irdeleyen kitap, kadının toplumsal konumunu ortaya koymayı deniyor. Bunu yaparken de, basmakalıp bir feminizm anlayışına kapılmadan, bilimsel ölçütlerden yola çıkıyor. "Kadın özgür olmalıdır" şiarını, "kadının özgür olmasının koşulları nelerdir?" bağlamında değerlendiren çalışmada, ünlü bilimsel dergi "Socialist Review"dan çevrilen iki makale de yer alıyor. Konumunu değiştirmek isteyen "ev kadınlarımıza" tavsiye olunur.

SERGİ

PARİS'TE TÜRK SANATÇILARI. Yeni yılla birlikte İstanbul'da yeni bir sanat galerisi daha hizmete giriyor: **Tem Sanat Galerisi.** Galerinin ilk etkinliği, 18 Ocak-16 Şubat arasında, Paris'te yaşamış ve yaşayan Türk sanatçılarının yapıtlarından oluşan bir karma sergi olacak. Kuzgun Acar, Alaattin Aksoy, Erdal Alantar, Mustafa Altıntaş, Hakkı Anlı, Avni Arbaş, Handan Börüteçene, Cihat Burak, Mümtaz Çelik, Nijad Devrim, Tiraje Devrim, Abidin Dino, Mehmet Güleryüz, Oktay Günday, Mehmet İleri, Ömer Kaleşi, Komet, Fikret Mualla, Mübin Orhon, Selim Turan, Ömer Uluç, Adnan Varınca, Utku Varlık, Yaşar Yeniceli ve Fahrünnisa Zeyd'in yapıtlarını 16 Şubat 1986'ya kadar Nişantaşı'ndaki Tem Sanat Galerisi'nde izleyebilirsiniz.

GÜROL SÖZEN. Halen Güneş'in Sanat Köşesi yöneticiliğini sürdüren ressam Gürol Sözen ilk sergisini 1960'da açtı. Bugüne değin 20 kişisel sergi gerçekleştiren Sözen'in 1976'da Uluslararası Kültür Festivali resim dalında kazandığı bir ödülü var. Gürol Sözen'in yağlıboya ve suluboyaları, Destek Sanat Galerisi'nde 7 Ocak-1 Şubat 1986 tarihleri arasında sergileniyor.

Haftanın en çok satan kitapları

1. **Bin İnsan,** inceleme, Erbil Tuşalp, Tekin Yayınları (1)
2. **Müdahalenin Ayak Sesleri,** inceleme, Cüneyt Arcayürek, Bilgi Yayınevi (2)
3. **Beyaz Kale,** roman, Orhan Pamuk, Can Yayınları (9)
4. **Biz Kırk Kişiyiz, Birbirimizi Biliriz,** söyleşi, Emin Çölaşan, Milliyet Yayınları (3)
5. **Dar Sokakta Siyaset,** inceleme, Yalçın Doğan, Tekin Yayınevi (4)
6. **Ah Biz Ödlek Aydınlar,** yazılar, Aziz Nesin, Adam Yayınları (7)
7. **Nasıl Yapmalı,** roman, N.G. Çernişevski, Kuzey Yayınları (-)
8. **Nuh Peygamber'in Seyir Defteri,** gülmece, Yalçın Pekşen, Çağdaş Yayınları (10)
9. **Düşünüyorum Öyleyse Vurun,** İlhan Selçuk, Çağdaş Yayınları (-)
10. **Sudaki İz,** roman, Ahmet Altan, Can Yayınları (-)
11. **Paraşütler ve Öpücükler,** roman, Erica Jong Altın Kitaplar (15)
12. **Milyarder Olma Sanatı,** anı, Lee Iacocca, Altın Kitaplar (5)
13. **Birbirimizi Sevebilmek,** konferanslar. Leo Buscaglia, İnkılap Kitabevi (12)
14. **İvan İvanoviç Var Mıydı Yok Muydu,** oyun, Nazım Hikmet, Kaynak Yayınları (-)
15. **Demirel'in İçi Dışı,** röportaj, Nimet Arzık, Milliyet Yayınları (14)

Bu listenin düzenlenmesinde bilgilerine başvurulan kitabevleri: İstanbul Akademi, Gençlik ve Sander, Ankara İlhan-İlhan ve Dost, İzmir Dost, İleri ve Yavuz. Parantez içindeki sayılar, kitabın bir önceki hafta sıralamasındaki yerini belirtmektedir.

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR
BAKANLIĞI
ENERJİ TASARRUFU
KOORDİNASYON KURULU BAŞKANLIĞI

TÜYAP

4. Enerji ve Enerji Tasarrufu Sergisi 7-12 Ocak

Yeni enerji kaynakları yaratma ve
enerjiden verimli yararlanma yolları nelerdir?
Ülkemizde ve dünyada neler yapılıyor?
Hangi sistemler uygulanıyor?
Hangi ürünler-araçlar kullanılıyor?
Günlük hayatta kullandığımız araç ve
gereçlerden azami enerji tasarrufu nasıl sağlanır?

Enerji Tasarrufu Haftası içinde
T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
Enerji Tasarrufu Koordinasyon Kurulu Başkanlığı
ile Tüyap'ın birlikte düzenledikleri sergi ve
seminerde, bu alanda geliştirilen teknikler,
yapılan çalışmalar, teknolojinin ulaştığı
yeni boyutlar tanıtılıyor ve tartışılıyor.

Konuyla ilgili olanlar
ve ilgi duyanlar mutlaka izlemeli.

TÜYAP

Seçkin fuarlar...
Seçkin ziyaretçiler...

ENERJİ TASARRUFU SEMİNERİ
(Tüyap Ticaret Merkezi Seminer Salonu)
8 - 9 Ocak 1986, Saat 10.00 - 18.00

ÖZEL SEMİNER
(Tüyap Ticaret Merkezi Seminer Salonu)
Imperial Chemical Industries Ltd.
Poliüretan Grubu
10 Ocak 1986, Saat 10.00 - 13.00

TÜYAP TİCARET MERKEZİ
TAKSİM İSTANBUL

Ziyaret saatleri: Her gün 11.00-20.00

GİRİŞ ÜCRETSİZDİR.

İNDEKS

NE NEREDE

TİYATRO

GENÇ OYUNCULAR. Wolfgang Borchert'in yazdığı Behçet Necatigil'in Türkçeleştirdiği "Kapıların Dışında" adlı oyunuyla Ortaköy Kültür Merkezi'nde oynamaya başladılar. Oyunu Tatoğlu yönetiyor, müziklerini Tanju Duru gerçekleştiriyor.

"Kapıların Dışında"da 2. Dünya Savaşı sonrası Rus cephesinden yurduna dönen bir Alman askerinin içine düştüğü çelişkiler ve bu çelişkiler içinde verdiği yaşam savaşı anlatılıyor. Oyunda savunulan görüşe göre; barıştan yana olan herkesin içinde bulunduğu toplumda verdiği savaşım sürmektedir.

GÖSTERİ

DİA GÖSTERİSİ. Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Fotoğraf Kulübü (BAFOK) üyelerinden T.M. Ceylan'ın "Ülkeden Esintiler" adlı dia gösterisi, Bilsak'ta 6 Ocak saat 19.00'da yapılacak.

VİDEO VE DİA GÖSTERİSİ. Paris'te yaşayan Türk ressamı Odet Saban, 7 Ocak saat 18.00'de Bilsak'ta üç video bandı ve dialarını sunacak. Bu bantlar, Odet Saban'ın yalnız gösterim ve mekan düzenlemesi (Performence Art) çalışmalarını yansıtmaktadır. Sanatçı yeni yıl başlarında Paris'te Galeri Diagonale ve Art Cloche'ta açacağı kişisel resim sergilerine hazırlanıyor.

Odet Saban'ın bir yapıtı

SİNEMA

Zümrüt Ormanı

Şimdiye kadar çevirdiği az ama öz filmle günümüzün ilginç yönetmenlerinden sayılan John Boorman'ın **The Emerald Forest-Zümrüt Ormanı** sinemalarımızda. İnsanın hemcinsleri ve doğayla ilişkilerini sürekli irdeleyen yönetmen çok yeni bu son filminde de bilinen çizgisini sürdürüyor. Uygarlığın henüz daha ayak basmadığı Amazon ormanları dekorunda geçen, yerliler tarafından kaçırılan küçük oğlunu arayan bir babanın serüvenlerini öyküleyen **Zümrüt Ormanı** görsel ve teknik nitelikleri, çarpıcı görüntüleriyle ilgi çeken bir "fantezi". Rosbo Pallenberg'in senaryosu, belgesel çekimlere ağırlık tanıyan düz bir çizgide gelişiyor ama Boorman'ın her zamanki gibi coşkuyla duygusallığı, şiirsellikle gerçekçiliği kaynaştıran ustalıklı sinema anlatımı sayesinde film giderek yer yer "görsel bir şölene" dönüşüyor. 1985 Cannes Film Festivali'nin kapanış filmi **Zümrüt Ormanı**, TV'den yetişen Boorman'ın Cannes'la olan sıkı fıkılığının da son örneği. Çünkü İngiliz sinemasının bu uluslararası ustası "Hell in the Pacific-Cehennemde İki Adam" (1968), "Delivrance-Kurtuluş", "Zardos-Taş Tanrı" (1973), "Excalibur-Krallar Savaşıyor" (1981) gibi filmleriyle en büyük başarılarını hep Cannes'da elde etmiş. "Leo the Last-Sonuncu Leo" ile 1970'de Cannes'da "En iyi yönetmen" seçilmişti. Avrupa başkentleriyle aynı zamanda izlediğimiz **Zümrüt Ormanı**, teknoloji ve uygarlığın gri havasından boğulmuş seyirciye moral vererek, balta girmemiş Amazon ormanlarının derinliklerinde, yeşilin çeşitli tonlarını tanıtma işlevini hakkıyla yerine getiriyor hatta Boorman'ın "yeşil"ci bir yaklaşımı benimseyerek belirgin bir biçimde teknolojiye karşı çevre ve doğayı korumaktan, ilkel yerlilerden yana tavır aldığı bile söylenebilir. Philippe Rousselot'nun görüntüleri, Brian Gascoigne-Jr. Homrich ikilisinin müzik çalışmasıyla değer kazanan filmde, doğanın göbeğinde sağlıklı ve birbirinden güzel genç kızların çıplaklıklarının sergilenmesi de, zevkli bir erotizm çabasının sonucu. Sarı saçlı çağdaş bir "Tarzan" öyküsünü ya da "cangılsever" Rudyard Kipling havasını çağrıştıran **Zümrüt Ormanı**'ndaki yoğun erotizm, ticari başarısını sağlayacak boyutlarda öne çıkarılmış. Yönetmenin oğlu Charley Boorman, doğaya ve ormana uyum sağlayan "sarışın" yerli rolünde oldukça başarılı. Boorman'ın plastik zevk düzeyini örnekleyen bu son filmi, uygarlık-ilkel toplum çatışması fonunda bir dizi "çocuksu" ve heyecanlı serüvenler eşliğinde, Amazon'da kaybolmuş beyaz bir çocuğun öyküsünü, başarılı belgesel bölümlerle, sürükleyici bir biçimde aktaran, seyirlik niteliklere sahip ilginç bir yapıt sonuçta. Filmi BBC'de yayınlamaya kadar götüren ve yere göğe koymayan İngilizler kadar olmasa da izlenmesi gereken, eğlencelikli ve mevsimi şenlendiren bir film kısacası.

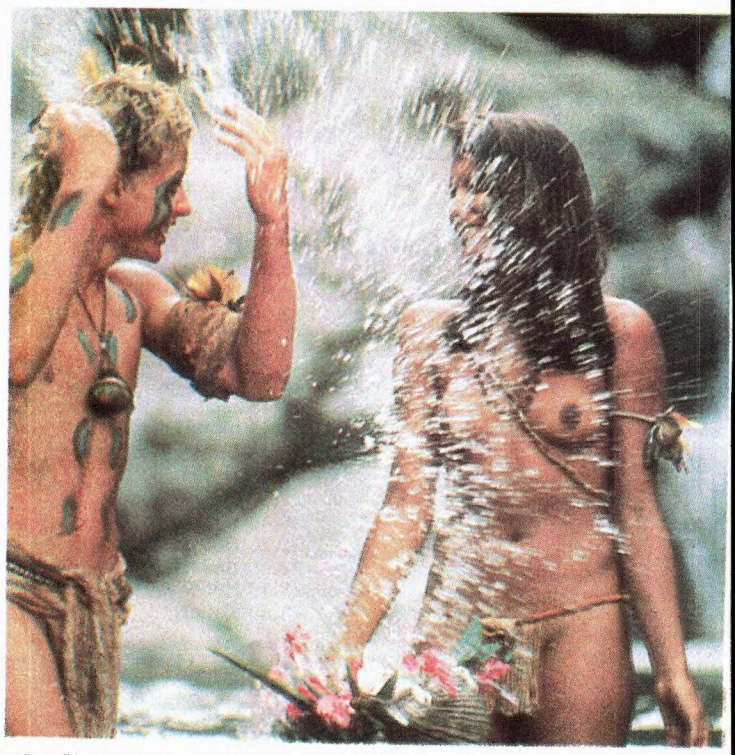

"Zümrüt Ormanı"nın genç oyuncuları Charley Boorman ve güzel Brezilyalı Dira Paes

ÖLÜME ÇEYREK KALA (Mystere). Güzel Carol Bouquet'nin harcandığı İtalyan yapımı, sıradan bir serüven filmi. Carlo Vanzini'nin yönettiği filmin diğer oyuncuları John Steiner ile Gabriel Tinti.

SOKAKLARIN KANUNU (La Balance) Bob Swaim'in, Fransız sinemasının 1950'lerdeki polisiyelerinin geleneğini sürdüren "atmosfer filmi" **Sokakların Kanunu-La Balance** Moda sinemasında gösteriliyor. 1983'ün Cesar ödüllerinde en iyi film, en iyi erkek ve kadın oyuncu ödüllerini toparlayan **Sokakların Kanunu**, Paris'in Arap mahallesi Belleville'in yasa dışı evreninden bir kesit sunuyor. Sinemaseverlerin sahip çıkması gereken bir film.

KARA ÖFKE (Body and Soul) George Bower'ın yönettiği boks ağırlıklı bu filmin oyuncuları Muhammed Ali ile Mike Gadzzo.

NE NEREDE

5 OCAK Pazar

08.00 Açılış ve Program
08.01 Açık Öğretim
10.00 Yavru Geyik
10.25 Pazar Sineması "Bir Yılbaşı Hediyesi"
12.00 Pazar Konseri "Madam Butterfly" 3. Bölüm
13.00 Haberler
13.15 Casuslar Kralı-Son
14.00 Stüdyo Pazar
17.30 Televizyonda Sinema "Warlock"
19.40 Uykudan Önce
20.00 Haberler
20.30 Hava Durumu
20.45 Acımak-3
21.40 İpek Yolu
22.35 Spor
23.55 Haberler
24.00 Kapanış

6 Pazartesi

07.00 Açılış ve Program
07.01 İyi Haftalar
09.00 Kapanış
17.00 Açılış
17.05 Açık Öğretim
18.30 Haberler
18.45 Estaban-1
19.13 İl İl Türkiye
19.43 Uykudan Önce
20.00 Haberler
20.30 Hava Durumu
20.45 Bütün Nehirler Akar-3
21.30 Gezelim Görelim
22.00 Köle Isaura
23.25 Haberler
23.30 Kapanış

7 Salı

10.00 Açılış ve Program
10.01 Hanımlar Sizin İçin
12.00 Kapanış
17.30 Açılış ve Program
17.35 Açık Öğretim
18.30 Haberler
18.45 Jane Eyre-1
19.18 Bilim ve Biz
19.43 Uykudan Önce
20.00 Haberler
20.30 Hava Durumu
20.45 32. Gün
21.55 Dikkat
22.10 Televizyonda Sinema "Bir Yıldız Doğuyor" ➡
00.30 Haberler
00.35 Kapanış

8 Çarşamba

07.00 Açılış ve Program
07.01 Sabahın Getirdikleri
09.00 Kapanış
17.00 Açılış
17.05 Açık Öğretim
18.30 Haberler
18.45 Mutlu Maymunlar
19.13 Çocuk Gözüyle-2
19.43 Uykudan Önce
20.00 Haberler
20.30 Hava Durumu
20.45 Bütün Nehirler Akar-4
21.45 Milli Saraylar
22.35 Büyük Takip-Son
23.25 Haberler
23.30 Kapanış

9 Perşembe

10.00 Açılış ve Program
10.01 Hanımlar Sizin İçin
12.00 Kapanış
17.30 Açılış
17.35 Açık Öğretim
18.30 Haberler
18.45 Silas
19.13 İnanç Dünyası
19.43 Çocuklarla Başbaşa
20.00 Haberler
20.30 Hava Durumu
20.45 Kuruntu Ailesi-2
21.25 Dünya Tarihi-2
22.00 Sinema Tarihinden ➡
23.40 Haberler
23.45 Kapanış

10 cuma

07.00 Açılış ve Program
07.01 Dil Öğrenelim
09.00 Kapanış
17.00 Açılış
17.05 Açık Öğretim
18.30 Haberler
18.45 Çiçek Kız
19.13 Gençlik
20.00 Haberler
20.30 Hava Durumu
20.45 Bütün Nehirler Akar-5
21.45 Mazhar-Fuat- Özkan Konseri ➡
22.40 Kâğıt Bebekler-2
23.25 Haberler
23.30 Kapanış

11 cumartesi

08.00 Açılış ve Program
08.01 Açık Öğretim
10.00 Çocuklar İçin
13.00 Haberler
13.10 Tehlikeli Yolculuk
13.35 Gençler İçin Müzik
13.55 Yaşayan Beden
14.20 Çalışan Hanımlar İçin
15.20 Kara Şimşek
17.05 New Wilderness
17.30 Türk Halk Müziği Toplu Programı
17.50 Televizyonda Sinema (Gururla Yürü) ➡
19.25 Yeni Ufuklar
20.00 Haberler
20.30 Hava Durumu
20.45 Cumartesi Oyunu
21.25 Bir Cumartesi Gecesi
22.35 Televizyonda Türk Sineması "Hababam Sınıfı Tatilde" ➡
23.55 Haberler
24.00 Kapanış

Frank Pierson'ın pop müzikal denemesi: "Bir Yıldız Doğuyor"

TELEVİZYON

BİR YILDIZ DOĞUYOR (A Star is Born). Cukor'un ünlü klasiğinin Frank Pierson eliyle yinelenen bu "pop" versiyonunda Barbra Streisand, Kris Kristofferson ve Paul Mazursky başrollerde. Sıradan bir şarkıcının doruğa çıkan bir "yıldız" haline dönüşmesini hikâye eden filmde oldukça "iddialı" Streisand, oyunculuğundan başka besteci ve yapımcılığı da üstlenmiş. Modern pop dünyasının çarkları arasında "duman olan" şarkıcı rolündeki Kris Kristofferson, çok iyi bildiği, tanıdığı bir ortamı başarıyla aktarıyor. Sonuç, 1954'te Cukor'un Judy Garland'la çevirdiği aslıyla rekabet edemeyecek çağdaş bir müzikal filmi oluyor. **Ama vaktiyle sinemalarda izlediğimiz bu film, yine de meraklılarını bir kez daha TV karşısına çekebilir...** 1976 ABD yapımı, 140 dakika.

7 Ocak Salı

MAZHAR-FUAT-ÖZKAN KONSERİ. Nokta'nın "Doruktakiler" anketine katılan okuyucuların oylarıyla 1985'in müzik alanındaki birincisi seçilen Mazhar-Fuat-Özkan'ın 50 dakikalık kon-

Müziğin "doruğundakiler": Mazhar-Fuat-Özkan

seri, "doruktaki üçlü"nün şu parçalarından oluşuyor: Diday Diday Day, Ele Güne Karşı, Deli Deli, Barcelona, Why Don't You Call Me Anymore, Race, Buselik Makamına ve Peki Peki Anladık.

10 Ocak Cuma

HABABAM SINIFI TATİLDE. Ertem Eğilmez'in Rıfat Ilgaz'ın ünlü yapıtından beyazperdeye aktardığı "Hababam Sınıfı" serisinden bir komedi, TV'de bu cumartesi gecesinin neşe kaynağı. Tabii sözümüz özellikle yerli filmi sevenler için. Sadık Şendil'in senaryosu, sürekli öğretmenleriyle takışan haşarı Hababam Sınıfı'nın yeni haylazlıkları üstüne kurulu. Bu kez toplu halde maça gitmek için değişik giysilere bürünerek okulu kıran sevimli kahramanlarımızın, oldukça kaba saba bir güldürü anlayışıyla verilen öykülerini izleyeceğimiz filmde, Kemal Sunal-Şener Şen'den Münir Özkul, Adile Naşit ve Ayşen Gruda'ya kadar kimler yok ki. **Hoşça vakit geçirtebilecek bir E. Eğilmez komedisi.** 1977 Türk filmi, 80 dakika.

11 Ocak Cumartesi

GURURLA YÜRÜ (Walk Proud). Bir çeşit "Batı Yakası Hikâyesi" benzeri bu film,

"Gururla Yürü"nün asi göçmen delikanlısı Robby Benson

Los Angeles'ta yaşayan Meksika göçmeni liseli bir gencin çetesine bağlılığıyla, Amerikalı bir kıza olan aşkı arasında seçim yapmak zorunda kalışını konu ediniyor. "Temiz yüzlü, güvenilir" genç rollerinde başarılı olmuş Robby Benson tüm makyaj çabasına ve belirgin Meksika aksanına karşın, çete üyesi, sert genç rolünde doyurucu değil. Yenilerden Robert Collins'in yönettiği, göçmen sorununa ancak teğet geçebilen **bu gençlik filmi, yine de seyredilebilir nitelikte.** 1979 ABD yapımı, 102 dakika.

11 Ocak Cumartesi

ZENGİN ÇOCUKLAR (Rich Kids). Boşanmanın çocuklar üstündeki olumsuz etkilerini işleyen bu film sıcak, nükteli ve dokunaklı bir komedi. Biri boşanmış, biri de boşanmak üzere olan iki ailenin çocuklarının özledikleri sevgiyi birbirlerinde aramalarını anlatan **Zengin Çocuklar**'ın yönetmeni Robert M. Young. J. Ross'un senaryosundan çekilmiş filmde ustalıklı yönetime tanınmış-tanınmamış tüm oyuncuların başarısı da eklenince **ortaya pazar sabahı için hoş ve zarif bir film çıkıyor.** 1979 ABD yapımı, 101 dakika.

12 Ocak Pazar

ÇIĞ EKSPRESİ (Avalanche Express). 1913-78 arasında yaşamış Hollywood'un demirbaş iş filmi yönetmenlerinden Mark Robson'ın son filmi **Avalanche Express,** , Milano-Rotterdam treninde geçen bir casusluk serüveni. Colin Forbes'un romanından Abraham Polonsky'nin yazdığı senaryo, Sovyet ve Amerikan ajanlarını trende kapıştırıyor ve ünlü oyunculara dayanıyor. Görüntü yönetmeni ise usta Jack Cardiff. Ama bu ünlü isimlere karşın, film yönetmeninin yorgunluğunu yansıtan bir ruhsuzluktan kurtulamıyor. Yine de tüm sıradanlığına karşın, **Lee Marvin, Robert Show,Maximilian Schell, Horst Buchholz, Mike Connors ve Linda Evans gibi oyuncuların varlığıyla rahatlıkla izlenebilir.** 1979 ABD yapımı, 88 dakika.

12 Ocak Pazar

Trini Alvarado ve Jeremy Levy, boşanmış ailenin sorunlu ama sevimli çocukları

Utanç

(Shame - Skammen). Çağımızın en önemli sinema yaratıcılarından Isveçli Ingmar Bergman'ın daha önce TV'de gösterilen **Yedinci Mühür**'ünden sonra izleyeceğimiz ikinci filmi **Utanç** olacak. Tüm filmlerinde yalnızlık, umutsuzluk ve yabancılaşmadan bütünlenen kendine özgü, karamsar bir dünyayı tasvir eden, ait olduğu toplumun insani ilişkilerini didik didik eden Bergman sinemasında kasvetli bir karamsarlık, açık bir Hıristiyan gizemciliği belirgindir. Max von Sydow, Liv Ullman ve Gunnar Björnstrand gibi gedikli Bergman oyuncularını bir araya getiren **Utanç**'ın kahramanları, Eva ve Jan Rosenberg çifti, savaş öncesinde bir orkestrada keman çalan müzisyenlerdir. Ancak savaş nedeniyle küçük bir adaya yerleşip çiçekçilik yaparak geçinirler, Jan rahatsızlığı yüzünden askere alınmamıştır. Yaşanılan koşulların ağırlığı herkesi olduğu gibi, hayalci ve hayatın yükünü sırtlayamayan Jan'ı da etkilemektedir. Bergman'ın, daha önce birkaç kez ilan edilmesine karşın bir türlü ekrana gelemeyen **Yaban Çilekleri** ayarında bir başyapıt olmasa da **Utanç, sonuç olarak belirgin bir estetik düzeyi ve düşünsel derinliği içeren ve özellikle sinema sanatına ilgi duyanlara seslenecek bir film.** 1968 İsveç yapımı, 100 dakika.

Bergman'ın gedikli oyuncularından Liv Ullman

9 Ocak Perşembe

MİLLİYETÇİ HAREKET

MÇP liderlerinden Başbuğ'a mektuplar

Bugün Milliyetçi Çalışma Partisi'nin Genel Başkanı ve Genel Sekreteri olarak "hareketin" sözcülüğüne soyunan Ali Koç ve Mehmet Alanyuva, 1979'da Türkeş'e yazdıkları mektuplar hakkında MHP davasında "ilginç" açıklamalarda bulundular

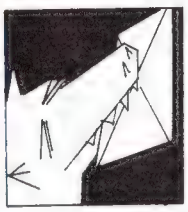

Yıl 1979...

"... Muhterem Genel Başkanım.

...Verimli mücadele ortamı olan hadiseli bir yere tayinimiz gereklidir... Benden bu yolla ve bu meslekte fayda sağlanacaksa tam zamanıdır... Bütün ülküdaşlarım gibi kendimi Karabudun'dan bir çeri, sizi de KÜR-ŞAD soyundan BAŞBUĞ ünvanlı bir HAKAN olarak tanıdım ve inandım..."

Yıl 1984...

"Kendimi Türkeş Bey'e ve MHP camiasına daha yakın göstererek tayinimi yaptırmak gayretini güdüyordum... Maksadım sırf tayinimi yaptırabilmekti efendim..."

Yıl 1986...

"MÇP'yi gönlü vatana ve millete hizmet etme aşkıyla tutuşan Türk milliyetçileri, ülkü sahibi büyük bir camia kurmuştur... Tek ölçümüz milliyetçi olmaktır... Bize fikrini beşikten mezara götürecek güçlü, imanlı kadrolar lazımdır..."

Üç ayrı tarihte söylenmişti bu sözler. Ama aynı kişiye aitti. 1979 yılının hakimine, 1984'ün MHP davası tanığına ve bugünün MÇP Genel Başkanı Ali Koç'a.

Yıl 1979...

"Dokuz Işık kitabı, imanlı, milliyetçi Türk insanının kur'anı Kerim'den sonra en üstün fikir ve yaşam kitabıdır... Hergün Gazetesi'nde tefrika edelim... Parti genel karargahında veya uygun bir teşkilatın üst karargahında, sol fraksi-

MÇP Başkanı Koç (altta), Türkeş'in mirasçılığına soyundu.

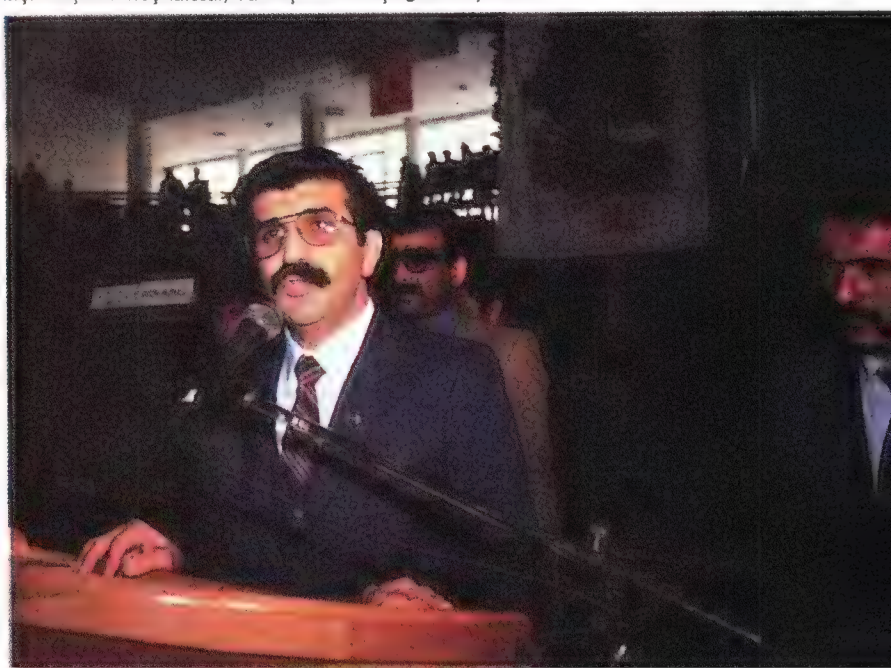

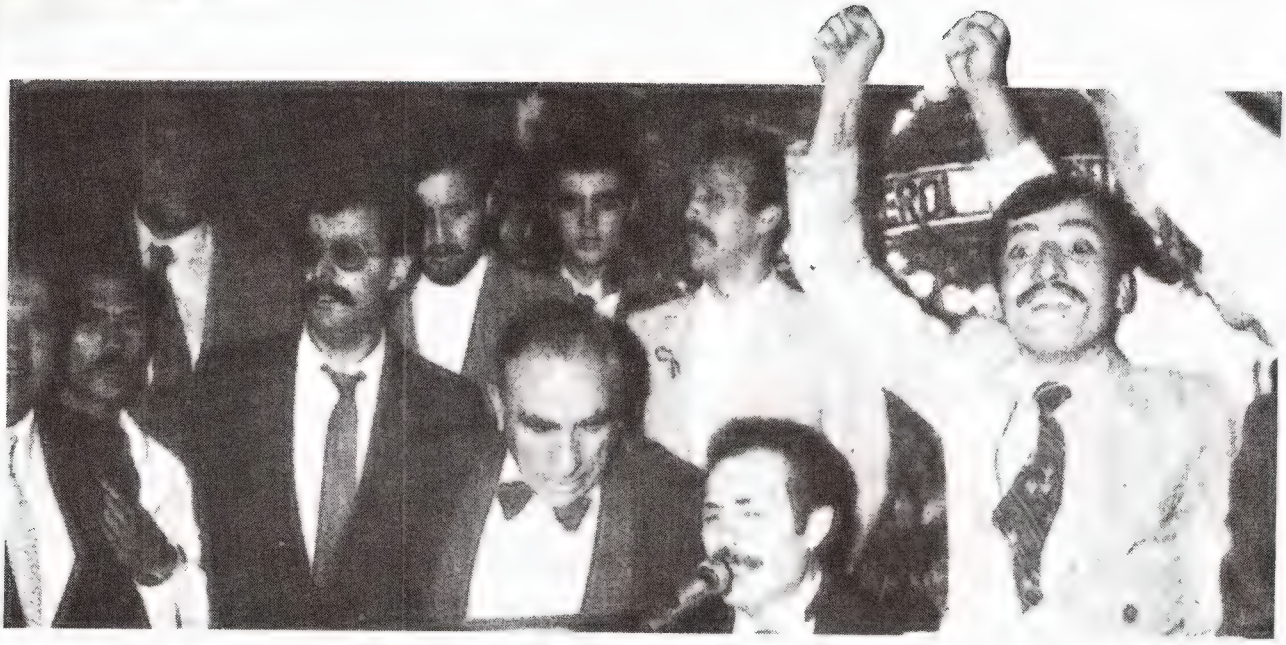

Türkeş,oğlunun sünnetinde Gencer'in söylediği "Çırpınırdı Karadeniz" türküsüne eşlik ederken düğün gövde gösterisine dönüşmüştü

yonların aralarına nifak sokmak, onları birbirine düşürmek işini planlayarak bir ünite teşkil edilmelidir."

Yıl 1984...

"Komünistlerin yaptığı gibi... milliyetçi ekip de bu işi yapmalıdır diyorum. Bu şahsen Türkeş'e teklifim oluyor tabii. Ama Türkeş'te böyle bir kuvvet yokmuş demek ki böyle bir şey yapılamadı..."

Bu sözler de beş yıl arayla aynı kişi tarafından söylenmişti: Emekli komando subayı bugünün MÇP Genel Sekreteri Mehmet Alanyuva.

Kaderin oyunu mu?!! Ali Koç 1950 yılında doğmuştu. Mesleği hakimlikti. Mehmet Alanyuva ise ondan tam 22 yaş büyüktü ve subaylıktan 1977 yılında emekli olmuştu. Ama bu iki kişinin yaşamı 1979 yılından sonra pek çok noktada kesişiyordu. İkisi de birbirinden habersiz Türkeş'e mektuplar yazmışlar, aynı mahkemede tanık olarak dinlenmişler ve ardından Koç Genel Başkan, Alanyuva da Genel Sekreter olarak MÇP'nin "ülkücü çatısı" altında buluşmuşlardı. Ve şimdi ortak bir hedefleri vardı: Milliyetçi hareketin iktidarı. MÇP Genel Başkanı Ali Koç, geçtiğimiz hafta **Nokta**'ya verdiği demeçte bu hedefi şöyle açıklıyordu: "Biz Türk milliyetçilerinin yegane partisi MÇP'nin iktidar olacağı kanaatindeyiz. Milletimiz birçok partiyi ve birçok yolu denemiş, tek denenmeyen bizim iktidarımız kalmıştır."

"Can korkusu.." Geçtiğimiz yıla kadar Ali Koç adı, MHP "camiası" dışındakiler için yabancıydı. O nedenle 1984 Ekim'inde MHP davasında tanık olarak verdiği ifade dosyaların arasına sıkışmış, unutulup gitmişti. Duruşmada söylediklerini kendisi de unutmak isterdi hiç kuşkusuz. 1970'li yılların "hareketli" genci için o duruşma, yeni politik yaşamına ters düşecek talihsiz bir parantez olmuştu. "Muhterem Genel Başkanım" diye başladığı mektuplarında Türkeş'in "hürmetle ellerinden öpen", "aldığı emir ve talimatlar" karşılığında neler yaptığını "arz eden", "ülküdaşlarının yardımına tesirli bir şekilde koşmak" için yanıp tutuşan Ali Koç, bu mektuplardan beş yıl sonra mahkemede, "maksadının sırf tayinini yaptırmak olduğunu" söylüyordu: "Van-Çatak'a görevli olarak gittim, göreve başladıktan bir süre sonra aşağı yukarı 15-20 gün kadar sonra kalmakta olduğum jandarma misafirhanesinde bombalandım... Çamlıhemşin'e gittiğimde aynı hayati tehlikenin sürdüğü inancına kapılarak çeşitli liderlere yine mektup yazdım. Bu liderlerden bir tanesi de Sayın Türkeş'ti. Ayrıca Adalet Partisi'nin bazı milletvekilleriyle de temas kurdum ve mutlaka tayinimin yapılması için uğraşıyordum. Yazmış olduğum bu mektup da tayinimin yaptırılmasına dönük bir gayrettir. Tamamen duygusal bir şekilde kaleme alınmıştır. Kendimi Türkeş Bey'e ve MHP camiasına daha yakın göstererek tayinimi yaptırmak gayretini güdüyordum. Netice itibarıyla bir fayda elde edemedim..."

1984 Ekim'indeki duruşma şöyle devam ediyordu:

Duruşma hakimi— Çamlıhemşin'de ne gibi bir hayati tehlikeyle karşı karşıya kaldınız, bu konuda herhangi bir yere müracaatınız olmuş muydu?

Tanık— Efendim, Çamlıhemşin'e gittiğim zaman belirli endişeleri taşıdığım için yapısını araştırdım. Etnik yapı olarak yerli halkın söylediği, Çamlıhemşin'in büyük bir kısmının Ermeni vatandaşlarımızdan oluştuğu söyleniyordu. Ben bunu öğrenince dehşetli bir kaygıya kapıldım. Ve o bölgenin siyasi

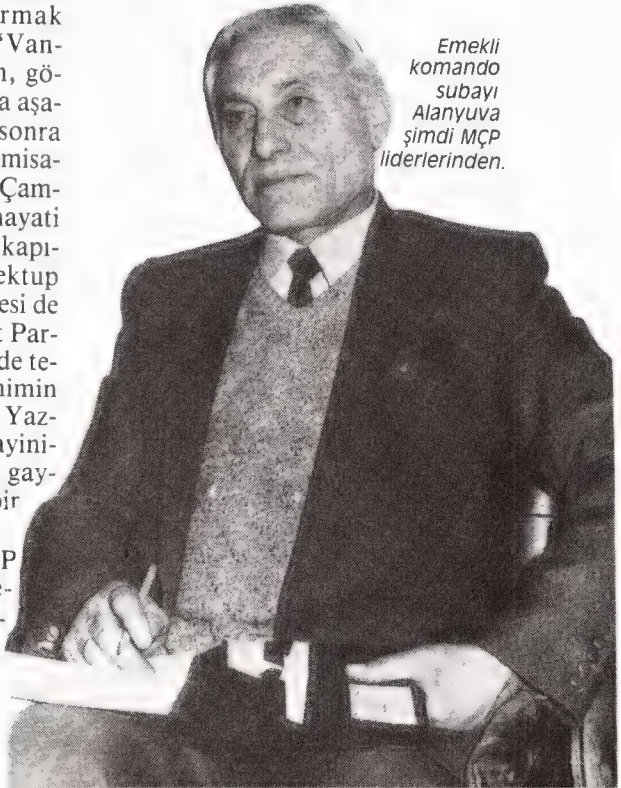

Emekli komando subayı Alanyuva şimdi MÇP liderlerinden.

ve etnik yapısını da dile getiren bir yazıyı mahkemeden resmi evrak numarası da vermek kaydıyla Rize Valiliği'ne yazmıştım efendim... Gerçekten de orada da ciddi bir şekilde endişe duydum. Ancak bunlar duygusal olduğu için herhangi bir delile veya emareye dayanması da önemli değildir...

Duruşma hakimi— Devlet görevlileri de bu şekilde davranırsa zaten kimseye bir şey kalmaz.

Tanık— Efendim, ölümle karşı karşıya kalan insanların düşünce yapısı çok değişik olur.

Duruşma hakimi— Bu memlekette çok ölen insanlar da oldu.

Tanık— Efendim, ölenle ölünmez ki, ben ölmek istemiyorum.

(.....)

Duruşma hakimi— Burada yuvarlak geçen "emir ve talimatlarla Denizli'ye gittim" diye beyanınız var. Bu mektupta yazılan konuyla ilgili mi, başkaca konular da var mı?

Tanık— Türkeş Bey, bana herhangi bir emir, talimat vermemiştir. Bunu astın üste karşı kullandığı bir nezaket üslubu olarak kabul edebiliriz.

"Yavuz Sultan bıyıklı" Koç. Aynı nezaketi, duruşmadan bir yıl kadar sonra, Türkeş'in oğlunun sünnet düğününde yine gösteriyordu

ALANYUVA'DAN "BAŞKAN"A

Mehmet Alanyuva, Türkeş'e "Muhterem Başkanım" başlıklı kısa bir mektup ile birlikte aşağıdaki görüşleri yazmıştı. Alanyuva Sahra Talimnamesi'ne göre hazırladığını söylediği şemayı da Türkeş'in önerisine sunmuştu.

YAPILACAK İŞLER:

1. Komünistlerin kendilerini güçlü hissettikleri zaman, ATATÜRK'ü sosyalist göstermeye çalıştıkları ve onun milliyetçi fikirlerini rencide ettikleri, sıkıştıkları zaman da kendilerini ATATÜRKÇÜ göstererek ATATÜRKÇÜLÜK zırhının arkasına sığındıkları malumdur. Onların, TÜRK soyuna ve TÜRK'ÜN büyük devlet adamlarına çamur atmalarından, resimlerini okullardan ve devlet dairelerinden kaldırdıklarına son derece müteessiriz.

Uygun bir zamanda, TÜRK kamuoyunu oluşturarak ATATÜRK VE TÜRK BÜYÜKLERİNE SAYGI NÖBETİ ihdas edelim. Komünist olmayan bütün dernek ve teşekkülleri bu nöbete davet edelim. Büyük bir defter açalım. Bu deftere nöbete katılan teşekküllerin;

a. Dernek veya Teşekkülün adı
b. Dernek veya Teşekkülün Başkanı
c. Dernek veya Teşekkülün adresi
ç. Nöbete gelenlerin kimlikleri
d. Nöbete giriş ve çıkış saatlerini kaydedelim.

Böylece Türkiye'de komünizme karşı olan bütün dernek ve teşekkülllerin ismi, yöneticileri, adresleri, mensupları ortaya çıkacaktır.

Bu teşekkülleri bir beyin/karargâh tarafından belli hedeflere yöneterek organize edelim. Ve komünizmle mücadelede müşterek faaliyete yöneltelim. Eğitimleyelim.

—" İyi bir milliyetçi; milliyetçi görüş ve yaşantıya her iş ve sözü ile katkıda bulunandır. Düşüncesine göre hareket etmelerini organize edelim.

— Hangi konularda nasıl konuşup, nasıl davranılacağını öğretelim. Hatalı davranışlardan nasıl kurtulacağımızı da öğretelim.

— Ülkücü gazeteler arasında çeşitli konu ve meseleleri hangi sıraya göre işleyeceğimizi tespit edelim.

Komünistlerin bir konuyu her gün bir başka gazetelerinde sıra ile 6-7 gün işlemek suretiyle halka yaydıkları ve şartlandırdıkları gibi...

2. Hergün gazetesinde Dokuz Işık kitabını tefrika edelim. Diyelim ki: Bu kitap imanlı, milliyetçi TÜRK insanının Kur'an kerimden sonra en üstün fikir ve yaşam kitabıdır. BÜYÜK TÜRK devletinin 20'nci ASRA İHTİŞAMLAGİRİŞİNİN TEMEL İLKELERİNİ TAŞIMAKTADIR.

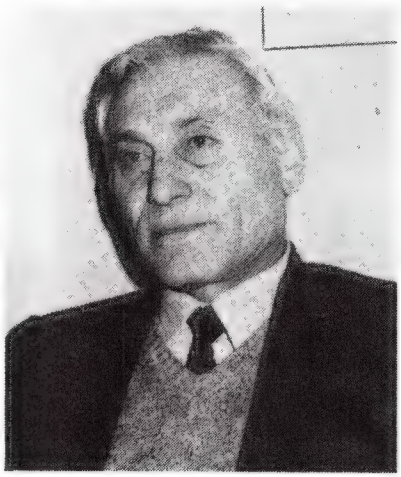

3. ST-31-21 Madde 4. (Gerilla harbi ve özel kuvvetler harekatı)
ST. 31-15 Madde 4 (G.N. kuvvetlere karşı harekat)

Bu talimname maddeleri G.N. harb faaliyetlerinin başlama ve genişlemesi başlığı altında şu gelişimi ortaya koymaktadır:

a. Pasif karşı koyma (mukavemet)
b. Muhalefetin fert fert ifadesi
c. Küçük sabotaj faaliyetleri
ç. Büyük sabotaj faaliyetleri
d. Münferit şiddet hareketleri
e. Müşekkel grup şiddet hareketleri.

Komünistler bu talimname maddelerini, 1968'de Mehmet Ali AYBAR'ın "parlamento dışı muhalefet yapacağız" sözü ile uygulanmaya konmuş ve halen uygulamaya devam etmektedirler. Bu talimname maddesi çok önemlidir. Bilmeliyiz!..

ECEVİT hükümetinin gelişi, militanları ile devlet müesseselerini işgal edişi, yaptırdıkları baskın, sabotaj, kundaklama gibi Gayrınizami Harb (G.N.H.) faaliyetleri hep bu talimname maddesine göre uygulandı.

4. DİSK'in bu günlerde "işçilerin birliğini sağlama faaliyetlerine hız verdiği konusu" bütün işçiler arasında yukardaki talimname maddesine göre bir mukavemeti oluşturma ve geliştirme maksadı gütmektedir. Bu tehlike sıra ile önce Hergün'de, 21'inci gün Ortadoğu'da 3'ncü gün Tercüman'da, 4'ncü gün Bizim Anadolu'da ve sıra ile diğer gazetelerimizde işlenerek halkımızın dikkati bu tehlikeye çekilmeli.

5. Milliyetçi basındaki yazarlarımıza yön veren, onlara yazacakları, işleyecekleri konuları işaret edecek bir "parti basın merkezi/ünitesi veya uygun bir beyin noktası oluşturulmalıdır. Bu merkezde zatıalinizin seçeceği üç kişi bulunabilir. Kh. faaliyeti ve planlamalar yaparak konuları tespit ve yayın sırasını plana bağlar.

6. Parti genel karargâhında veya uygun bir teşkilatın üst karargâhında, sol fraksiyonların aralarına nifak sokmak, onları birbirine düşürmek işini planlayacak bir ünite de teşkil edilmelidir.

7. Özel sektörden ve devlet sektöründen işimize yarayacak namuslu (iyi, doğru, çalışkan, kalbi milli sevgi ile çarpan) kişileri arayalım, tespit edelim. Onlara destek olalım. Ve onların desteklerini kazanalım. Bu çalışmayı planlı olarak genişletelim.

8. Özel ve devlet sektöründeki solcuları;

a. Tehlikeli solcu
b. Militan Marksist,
c. Kürtçü olanları tespit ve adreslerini öğrenelim. Mümkün olduğu ölçüde gözaltında bulunduralım. (Bu işi de organize edelim.)

9. Komünizme ve bölücülüğe karşı, matbuatda, okullarda, fabrikalarda ve işyerlerinde VATANSEVERLER CEPHESİ kurduralım.

10. Mali gücümüzü artırmak için:

a. Mali komiteler kurulabilir.
b. Spor ve mahalle yardımlaşma

Koç. Ve mahkemede kendisine ait olduğunu kabul ettiği mektuptaki deyimle "Hakan"ının elini öpüyordu. Ama bu kez bambaşka bir sıfatı vardı: MÇP Genel Başkanlığı. "Yavuz Sultan Selim bıyıklı", Yeni Düşünce gazetesinin deyişiyle "Delikurt" Ali Koç, artık milliyetçi hareketin yeni sözcülerinden kabul ediliyordu. Gerçi bu sözcülüğe Türkeş'in yeşil ışık yakıp yakmadığı çok tartışmalıydı ama Koç'un, bir gövde gösterisi niteliğine bürünen sünnet düğününe çağrılması, hareketçi kanadın büyük bölümünce hayra yorulmuştu. Mahkemedeki ifadesinden sonra "kendisine dönmüş" görünen Koç, "biraz da bunun verdiği güvenle **Nokta**'ya şunları söylüyordu: "1983 seçimleri öncesinde Türk milletinin büyük meselelerini omuzlayabilecek ve Türk milliyetçilerini kucaklayabilecek bir parti oluşmamıştı. Bize göre asıl misyonu yani Türk milletini yüceltecek tarihi misyonu yerine getirecek yetişmiş, ülkü sahibi elemanları olan bir parti kurulmamıştı. İşte bu sebeple Türk milliyetçiliği fikrine sahip çıkarak güçlü bir hareket başlattık... Bizim yolumuz zordur, çilelidir. Dayanamayanlar ve yorulanlar her zaman gidebilir. Bizim davamızda sabır ve tahammül gerekir."

Gayrı nizami harp. 1979 yılında

dernekleri kurulabilir.

11. EĞİTİM:

a. Nerelerde seminerlerle eğitim yapılacak.

b. Nerelerde "görev başı eğitimi", tatbiki uygulama içinde eğitim yaptırılacağı. Bu eğitimlerde ana esaslar ne olacak? Bu hususları planlamak faydalı olur.

12. Komünist gazetelere hususi ilanlar veren zenginleri, önemli kişileri tanımak lazımdır. Bunlar sevgi ve/veya baskı ile (yerine göre) doğru yola sokulmalıdır. Bu konuda aydınlatıcı yayınlar da yapılabilir.

13. Komünistlerin kurdukları çeşitli komiteler:

a. İstihbarat komiteleri
b. Maliye komiteleri
c. Eğitim komiteleri
ç. İkmal komiteleri
d. Emniyet komiteleri
e. Ulaştırma komiteleri
f. Kundaklama komiteleri
g. Tahrip komiteleri
ğ. Silahlı baskın komiteleri
h. Propaganda komiteleri.

Bu komiteler St 31-21 talimnamesinden faydalanarak kurulmuşlardır.

14. Komünist baskın ve sabotaj faaliyetlerini Yahudi, Ermeni, Rum azınlıklara yönetmek fikri onların kafalarına sokulabilse, Türk unsurlar belki tehlikeye daha az maruz kalabilirler.

15. Matbuattaki arkadaşlarımız ve hepimiz Ecevit'den bahsederken; Ecevit kelimesinin başına bir isim veya sıfat ekleyerek:

a. Şair Ecevit
b. Aktör Ecevit
c. Hayalci Ecevit
ç. Partizan Ecevit
d. Milliyetçi düşmanı Ecevit
e. Tahrikçi Ecevit
f. Tertipçi Ecevit vb. Ecevit'i küçültücü-karikatürize edici ifadeler kullanmalıdır.

16. Yine matbuatda Ecevit'in Leninci komünistleri tutarak, Maocuları safdışı bırakmaya çalıştığı fikir ve telkinlerini yaymalıyız. Böylece komünistlerin bölünmesini sağlayabiliriz. Komünistleri birbiri ile çatıştırıcı yollar daima aranmalıdır.

17. G.N.Harb harekâtını yürüten bir gizli karargâhın olduğu, bu karargâhın MHP'ye düşman olduğu, MHP'nin demokrasiyi benimsemiş legal bir parti olduğu, iç çatışmayı istemediği; MHP'nin milliyetçi ve ülkücü teşkilâtlarla da organik bağı olmadığı, sadece bütün milliyetçi kişi ve kuruluşlara sempatisi olduğu; sağda veya solda gösterilen bütün çatışmaları komünistlerin çıkardıkları, onların da dış tahriklere alet olduğu basın ve yayın yolu ile halkın vicdanına sindirilmelidir.

18. Bir komisyon kurarak Dokuz Işık prensiplerinin Kur'an'a uygunluğu araştırılıp, ortaya konmalı ve sağlanmalıdır ve geliştirilmelidir.

19. Milliyetçi Parti veya dernekleri-

mizden birisi bir spor okulu veya jimnastik salonu açamaz mı?

20. Bir dağcılık ekibi (kulübü) kurulmalı. Bu kulüp;

a. Dağlarda çalışma sahaları tespit etsin.

b. Komünistlerin üslerini arasın bulsun.

c. Düşmandan elde edilen malzemeyi depolama, muhafaza yerleri... Komünistler bu tip malzemeyi nerelerde saklıyorlar? İleriye dönük ne yapmak istiyorlar, isteniyor? Düşman ve dost düşünür bunları...

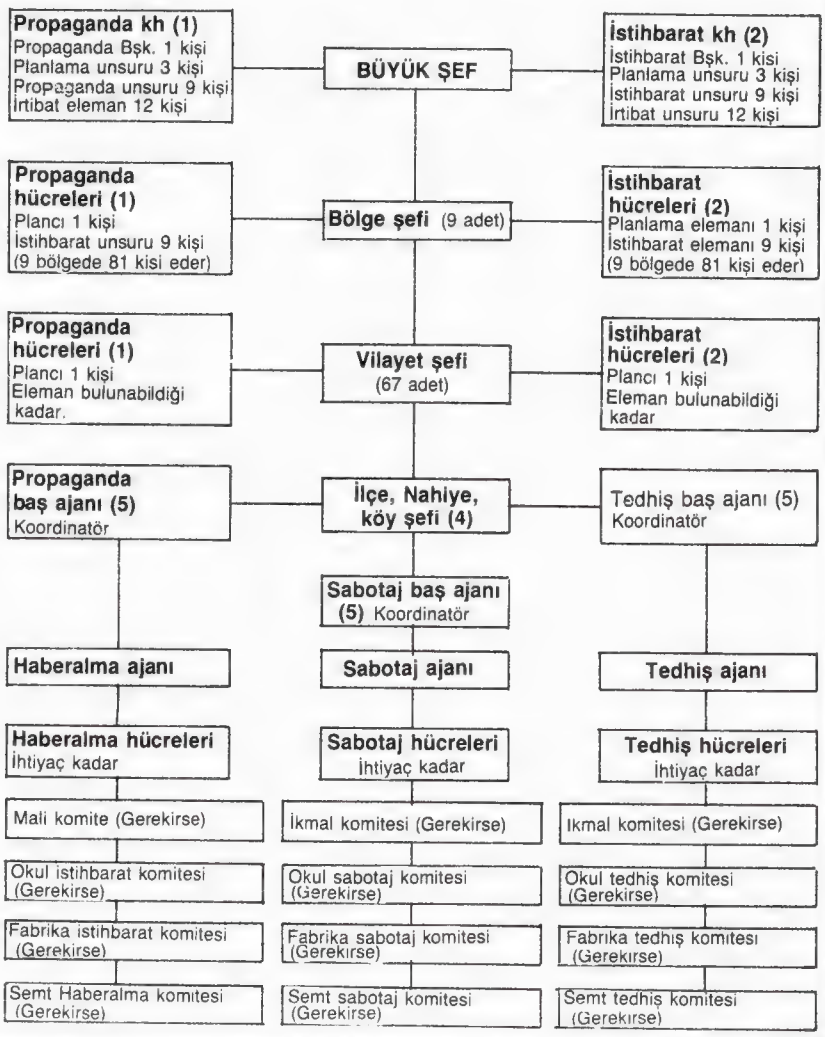

Eski MHP'nin "tabanı" bu gençlerin yeni sahibi kim?

tanıştığı için Türkeş'e "elden verdiği" mektuptaki "düşmandan elde edilen malzemeyi depolamak" ile ilgili önerisini de duruşmada şöyle açıklıyordu: "Yarın Allah göstermesin Türkiye'de bir istila hareketi olursa, işte orada o istila bölgesinin içinde kalan elemanlar saklanmış olan o silahlarla mukavemet ederler. Eğer iç komünistlerle de böyle bir mücadeleye girilecekse onlarla gününde en kritik anlarda muharebe edebilmek için onları saf dışı edebilmek için muayyen noktalarda böyle tesisler olmalıdır, devlet bunu düşünmelidir."

MHP Genel Başkanı Alpaslan Türkeş'e, Ali Koç'un yanı sıra Mehmet Alanyuva'nın mektupları da geliyordu. Ne var ki, Alanyuva'nın mektuplarının Koç'un mektuplarından önemli bir farkı vardı. O Türkeş'e, tayinini istemek için değil, subaylığı sırasında kazandığı deneyimlere dayanarak önerilerde bulunmak için yazmıştı. Bu önerilerin başında, Alanyuva'nın deyimiyle "Komünistlerin gayrı nizami harp teşkilatlanmalarına karşı bir teşkilat" geliyordu. Alanyuva, daha sonra mahkemedeki ifadesinde bu teşkilatın planını "Komando subayı olduğu için yakından bildiği Sahra Talimnamesindeki esaslara göre" oluşturduğunu söylüyordu. Alanyuva, bu teşkilatın "neler yapacağını" da mahkemede şöyle bir örnekle anlatıyordu: ".. Bir tek kişinin peşinde o zamanlar bir taburu, bir bölüğü, bir takımı göndeririyorduk; taa uzaktan sesini duyar duymaz öbür kişi kaçıyordu. Ama o bir kişiyi yakalayabilmek için bir kişiyi görevlendirirsiniz. Gider oraya sessizce, onu yerinde bulur, bastırır ve temizler. İşte, buna bu gayrı nizami harp yapan bu baskın, sabotajları yapan komünist unsurların yok edilebilmesi için böyle bir teşkilat lazımdır diye örnek olarak koymuşum..."

Alanyuva, yazdığı mektupta "Normal bir hitap şekli olduğu için Muhterem Başkan'ım diye hitap ettiğini" söylediği Türkeş hakkında, "Piyade Okulu'nda öğretmenimizdi. Piyade Okulu'ndaki bütün subayların içerisinde şahsiyeti en çok gelişmiş, şeref ve haysiyeti, vatanseverliği en çok bizim kalbimize aşılamaya çalışan bir insandı" diyordu. Ama mektubu yazma nedeni bunlar değildi!.. Alanyuva aslında önerilerini "devlete" yapmıştı. "Devlet teşkilatı kuracak ama bu işi yaptıracak olan Başbakan'dır, yahut bir parti başkanıdır" diyor ve daha sonra ekliyordu: "Bu yazılar o parti liderini uyandırabilmek için sanki onun şahsına hitap edermiş gibi bir şekil çıkıyor orada. Aslında devletin alması gereken bütün tedbirleri ben burada zikretmiş durumdayım."

Duruşma şöyle devam etmişti:

Duruşma hakimi— Ama siz devlete doğrudan doğruya...

Tanık— Kime yollayayım efendim?

Duruşma hakimi— Evet, yok muydu orta yerde devlet?

Tanık— Kime yollayayım, hadi söyleyin yollayayım efendim?

Alanyuva,'asıl adresi devlet' olan mektubu, "uyanması için bir parti liderine" göndermişti. Kendisi de bugün bir partinin lideriydi. Mektupta "muhterem başkanım" dediği Türkeş'in MHP'si ile "fikri planda" büyük ölçüde çakışan MÇP'nin Genel Sekreteriydi. Peki mektubunda öne sürdüğü görüşleri, teşkilatlanmayı, taktikleri bugün de savunuyor muydu? Genel Başkan Koç'un "mutlak" gözüyle baktığı iktidarları gerçekleşirse, savunduklarını uygulamaya koymayı düşünüyor muydu? **Nokta,** bu soruların yanıtlarını alabilmek için görüşme talebinde bulunduğunda, Alanyuva önce kabul ediyor, ardından "aniden rahatsızlanıyor" ve sonunda ancak telefonda kısa bir konuşmaya razı oluyordu. Mehmet Alanyuva, bu konuşmada 12 Eylül öncesinde MHP'ye kayıtlı olduğunu ve "o günün şartları içinde bazı şeyleri bildirmek ihtiyacı duyduğu için mektubu yazdığını" söylüyordu. Alanyuva, "Bugün de aynı görüşleri taşıyor musunuz?" sorusunu ise şöyle yanıtlıyordu: "Şimdi bugünün şartlarına göre düşünürüm. O, o günün şartlarına göre düşünceydi. Bugün hiç kimse beni, sizinle kavgaya sürükleyemez durup dururken. Ama o gün kavga varken, siz bana tokat atmışsanız ben de size bir tokat atabilirdim." Alanyuva, 1979 yılında yazdığı mektuptaki "Dokuz Işık kitabının Kuran'ı Kerim'den sonraki en büyük kitap" olduğu görüşü içinse, "Orası değişti, şartlar değişti tabii. Bugünün şartlarıyla o günün şartları bir değil tabii" diyordu.

Mehmet Alanyuva, **Nokta**'nın öteki sorularını ise "Hastayım, grip durumum devam ediyor" diyerek yanıtlamıyordu. Alanyuva, daha sonra partili arkadaşlarının söylediği gibi "istirahata" çekiliyordu. Kuşkusuz bu istirahat uzun sürmeyecekti. Öyle ya!.. Genel Başkanı "delikurt" Ali Koç, "Bizim yolumuz zordur, çilelidir. Dayanamayanlar, yorulanlar her zaman gidebilir. Bize güçlü kadrolar lazım" demiyor muydu? ●

KOÇ'TAN "HAKAN"A

Ali Koç, aşağıdaki mektuplardan ilk ikisini 1979 Ağustos'unda Çamlıhemşin'de hakim olarak görev yaparken yazdığını mahkemede kabul etti. Ancak Koç, üçüncü mektubun içinde bulunduğu el yazılı zarfın kendisine ait olduğunu kabul ederken, mektup için "Hatırlamıyorum, bana ait değildir" dedi.

Muhterem Genelbaşkanım

Bir süre önce vermiş olduğunuz emir ve talimat gereğince Denizli'ye gittim. Hizmet Gazetesi'nin sahipleri ve diğer arkadaşlarımızla görüştüm. Netice olumlu değil. Dönüşümde dış ülkelerde olduğunuz için meseleyi arz edemedim.

Şu anda Çamlıhemşin hâkimiyim. Burada hiçbir faydam yok. Burası ve Denizli hakkındaki tafsilatı ziyaretinize geldiğimde arz edeceğim.

Geçmiş bayramlarınızı kutlular, saygı ve selâmlarımı sunar, hürmetle ellerinizden öperim.

A.K.

Muhterem Genel Başkanım,

Mektubumu şahsi meselemi dile getirmesinden dolayı utanarak ve üzülerek yazıyorum. Bu hususta yapmış olabileceğim her türlü hatamdan affınıza sığınırım.

Ankara'da bulunduğum günlerde Gün Sazak Bey'in Adalet Bakanı ile temasa geçerek yardımda bulunması üzerine savcılık mesleğine geçmek için müracaatta bulundum. Ve evraklarımı elden takip ederek son safhaya kadar getirdim. Ayrıca bu konuda zat'ı alinize bilgi arz ettim.

Yüksek Hakimler Kurulu muvafakat verdiği takdirde talebim Bakanlıkta Yüksek Savcılar Kurulunda görüşülecek. Ve menfi ya da müspet bir karara varılacak. Hakkımda verilmiş ihtar, yer değiştirme, tevbih cezaları olmasa ve devam etmekte olan üç tahkikat daha bulunmasa endişe duymamıza gerek yoktu. Ancak bu durumda istediğimiz reddedilebilir. Fakat sayın Bakan ağırlığını koyarsa olumlu bir karar çıkar ki, bu şekilde davamız yolunda ve kendi mesleğimde mücadele etmek fırsatı elde etmiş oluruz.

Bunun için önce savcılığa kabul edilmemiz, sonra verimli mücadele ortamı olan hadiseli bir yere tayinimiz gereklidir. Afyon, Muğla, Denizli ve Ankara'nın ilçeleri ile eğitim enstitüsü olan Nazilli ve benzeri yerler kanaatimce en iyisidir. Olmadığı takdirde batıda nereyi kapabilirsek kârdır.

Muhterem Başkanım, tayinimin sağlanması günümüzde çok önemli görülmektedir. Çıktığım yerden Allah'ın izniyle mutlaka ses getireceğim. Bilhassa bugünkü şartlarda ezilmekte olan ülkücü kardeşlerimizin yardımlarına tesirli bir şekilde koşabilirsem bana düşenin çok az bir kısmını başarmanın hazzını duyacağım.

Benden bu yolda ve bu meslekte fayda sağlanacaksa tam zamanıdır. Milliyetçi Hareket'in gerçekleştiği bir zamanda ben olmasam da olur. Zaten o vakit davaya hizmet edenlerin sayısı da kendiliğinden artacaktır. İşte o gün belki de işe yaramaz bir fazlalık olacağım.

Muhterem Efendim, bunlar benim şahsi fikirlerimdir. Sizler kadar bilgili ve tecrübeli olmadığım için düşüncelerimde hata olduğu mutlaktır. Onun için lütfen beni bağışlayın. Kaygılarım, inim inim inleyen arkadaşlarıma yardım edememek ve bu yaşta hiçbir işe yaramadan Çamlıhemşin'de rahat rahat oturmaktan ileri gelmektedir.

Asıl söylemek isteyip de bir türlü izah edemediğim husus şudur. Meselemle ilgili olarak Bakan ile görüşmeniz veya vekillerimize talimat vererek onların görüşmesi suretiyle ilgilenmeniz bu işin olumlu bir karara bağlanması yönünden şarttır. Aksi halde netice olumsuz olur. Yalnız bu yolu denerken şahsımızdan veya davamızdan az da olsa taviz verme durumumuz olacaksa, böyle bir çabayı kat'iyetle arzu etmiyorum. Çünkü bütün ülkücülerim gibi kendimi karabudun'dan bir çeri, sizi de KÜR-ŞAD soyundan BAŞBUĞ ünvanlı bir HAKAN olarak tanıdım ve inandım. Bu bakımdan HAKAN'ın bir çeri için tebaasından birisine -o kimse bakan bile olsa- taviz vermesi kesinlikle düşünülemez.

Takdirlerinize arz eder, saygılarımla ellerinizden öperim.

A.K.

Muhterem Başkanım,

Vermiş olduğunuz vazifeleri yerine getirebilmek için çalışmalarımı sürdürüyorum. Bugüne kadar olan faaliyetlerimi arz ediyorum:

1. Sendikacı Yaşar Çavdı ile hapishanede görüştüm ve istifası hususundaki arzunuzu emriniz gereğince kendisine bildirdim. Şahsi durumunun sarsılmaması için getirdiğim haberin gizlilik değeri olduğunu söyledim. Bana bu haberin il başkanlığı marifetiyle gelmesi gerektiğini ve şayet il başkanlığınca böyle bir haber iletildiği takdirde, istifa edebileceğini bildirdi. Bunun üzerine İl Başkanı Beyhan Aslan Bey ile görüşeceğimi ve bu vazifede sadece elçilik görevi yaptığımı, şu veya bu şahsın yanında yer almadığımı, yalnızca, Yüce Ülküm'e hizmet ettiğimi izah ederek yanından ayrıldım. Beyhan Aslan Bey ile henüz görüşmek kısmet olmadı. Ankara'ya gideceğini kendisinden öğrendim. Sizi ziyaret edeceğini tahmin ediyorum. Gerçek niyetini ölçmek için (Yaşar'ın) aynı görevin Beyhan Bey yoluyla denenmesinde fayda olduğunu takdirlerinize arz ederim.

2. İmzalamış olduğunuz mektupları gerekli yerlere heyet halinde giderek okudum. Beklenen faydayı sağladı. Mektupları geri aldım. Dönüşümde arz edeceğim.

3. Denizli ziyaretiniz için temaslarımı sürdürüyorum. Bu hususta **Sözkesen Kardeşler** arzu içerisindedirler. Yaklaşık olarak gün tayini tespite çalışıyorum. Gelişmeleri arz edeceğim.

4. Beyhan Bey'e muhalif olan grup ile parti yönetim kurulunu MİSK'in salonunda kaynaştırma gayreti içerisindeyim. Fikrimi Beyhan Bey'e açtım, geleceğini, fakat bu toplantının faydalı olmayacağını bildirdi.

5. Gençlik kadrosunu oluşturmaya uğraşıyorum. Gençlere hiç kimsenin karışmamasını, sadece bana yardımcı olmalarını, teşkilat başkanlarına bildirdim. Ülkü-Bir teşkilatından salon temin ettim. Okul gençliği toplanmaya başladı. Hafta içinde her gün seminer çalışmaları yapıyoruz. **Parti ve diğer teşkilatlarımız** tedbir yönünden kontrolümüz altındadır, fakat bu hususta kimseye bilgi vermedim. Allah'ın izniyle ümit edilen sağlanacaktır. Teferruat kabilinden olan diğer mevzuları dönüşümde arz etmeye çalışacağım.

A.K.

Milliyetçi hareketteki deyişle "Yavuz Sultan Selim bıyıklı delikurt" Koç, MÇP'nin başkanlık koltuğunda

Miras paylaşımı

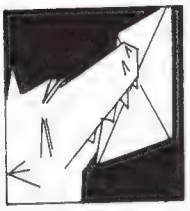

"Bazı arkadaşlarımız, 12 Eylül ile birlikte yargılanma, cezaevi gibi durumlar gündeme gelince dünyaları yıkılmış, bitmiş tükenmişlerdir."

Bu sözleri, bugün MÇP saflarında yer alan eski bir MHP'li söylüyordu. Adının açıklanmasını istemeyen bu "eski militan"a göre, MHP kadroları 12 Eylül sonrasında üçe bölünmüştü. Bir grup yargılanmanın şokuyla kenara çekilmişti. Bir grup, kişisel çıkarlarını gözeterek ANAP'a yakın gözüküyordu. "Biz" dediği üçüncü grup ise, ne olursa olsun mücadeleyi bırakmama kararıyla MÇP çevresinde toplanmıştı.

Bu yaklaşım, tüm MHP kadrosunu MÇP'de görememekten, açık bir destek bulamamaktan mı kaynaklanıyordu yalnızca? Yoksa gerçekten kopmalar, yol ayrımları mı vardı? 12 Eylül sonrası çeşitli parti yöneticilerinin tutuklu kaldığı Dil Okulu'ndaki tartışmalar, bu sorunun ilk yanıtı oluyordu. "MHP ve Ülkücü kuruluşlar" davasında askeri savcının iddianamesi tebliğ edilmişti. İlk tepki şaşkınlıktı. Davada, yüzün üstünde sanık için idam cezası isteniyordu ve bunların arasında merkez yöneticileri de vardı. İddianameden sonra tartışma başlamıştı. Daha önce silahlı terör eylemlerine parti içinde karşı çıkmış olanlar "kurunun yanında yanmak" istemiyorlardı. Desteklemedikleri birşey için neden ceza görsünlerdi ki?.. 12 Eylül öncesinde, MHP içinde tedhişe karşı çıkanlar liderleri durumundaki Gün Sazak'ın öldürülmesi üzerine, partideki etkinliklerini yitirmişlerdi. Terör savunucularının bu olayla kendilerini "haklı" göstermelerine karşı çıkamamışlardı. Ama artık aynı çizgide mütalaa edilmek istemiyorlardı. Bu tepki, aralarından birkaçını "duruşmada herşeyi açıkça anlatıp konuşma" görüşüne kadar götürmüştü. Dil Okulu'nda yol ayrımı belirlenmeye başlamıştı. Bu sarsıntıda onlara birşey moral veriyordu: Tercüman gazetesinin kendilerini destekleyen yayınları. Ancak hiç beklemedikleri bir yerden gelen bir darbe bu morali paramparça etmişti. 21 Ağustos 1981 günü Son Havadis gazetesindeki "üç yıldızlı" bir makalede açıktan açığa "MHP cezalandırılmalıdır" deniliyordu. Ne oluyordu böyle? "Demirel'in gazetesi" bilinen Son Havadis de kendilerini terkederse sonları nereye varacaktı? Şöyle deniliyordu makalede: "Madem ki ortada bir devlet vardır, suç nereden gelirse gelsin kendi varlığını ortaya koyarak tedbir almalı, o suçları tekerrür etmeyecek şekilde cezalandırmalıdır... Bu devlet, Anayasayı tatbik etmekle mükelleftir. Bunu yapacağına taraf tutarsa, evvela tuttuğu tarafı güçlendirir; sonra bu taraf güçlendiği oranda, karşısındaki tepki yoluyla kuvvetlenmek ihtiyacı duyar ve bu çekişmede devlet zayıflar... Bu müfrit uçlar iktidarlara yaklaştıkça, iktidarı tam olarak ele geçirmenin çarelerini de aramışlardır. İdareye militanlar yerleştirmişler, kendi mensuplarını kadrolar ihdas ederek beslemişler ve böylece idarenin bünyesini de parçalamışlardır. MHP'nin adalet karşısına çıkarılması yalnız bir partinin suçlarının hesabının görülmesi değildir. Devlet hizmetinde kullanılan yıkıcı metodların da aynı zamanda teşhis ve tahlilidir."

Kopuşa doğru. Dil Okulu'ndaki

Türkeş ve Güner yan yana yargılandılar ama bugün yolları ayrı

tartışmaları, mahkemede konuşma eğilimlerini, Türkeş kimi zaman "eski bir dost" kimi zaman da "lider" yaklaşımıyla bastırmayı başarmıştı. Tercüman gazetesinin kendilerini destekleyen yayınını sürdürmesi, bazı AP milletvekillerinin destek mesajları da etkili olmuştu bunda. Son Havadis'teki makalenin, aslında gazetenin ve Demirel'in görüşü olmadığı söyleniyordu üstelik. Bütün bunlar Türkeş'in işini kolaylaştırmış gibi görünüyordu ama adı konulmasa da bir kopuşun başladığını herkes biliyordu. Türkeş'in yanında Sadi Somuncuoğlu, Nevzat Kösoğlu, Cengiz Gökçek, Necati Gültekin ve birkaç parlamenter kalmıştı. Yaşar Okuyan, İhsan Kabadayı, Ahmet Er gibi bazıları ise uzaklaşmışlardı. Agah Oktay Güner ve Taha Akyol'un durumu daha farklıydı. Güner ve Akyol, MHP içindeki ılımlı tavırlarını daha sonra "çağdaş sağ" ideolojisi çizgisinde sürdüreceklerdi.

Partili yaşama dönülmesiyle birlikte MHP hareketinin de gündemine bir soru geliyordu: "Bundan sonra ne yapılacak?" Bu soru özellikle Türkeş'ten kopmayan "yasaksızlar" için çok önemliydi. "Gerçek" partinin kurulabileceği bir dönem mi beklenmeliydi, yoksa kurulan partilerden birine girerek "Truva atı" stratejisi mi izlenmeliydi? İkinci görüş ağır basıyor ve önce, büyük umut bağlanan Büyük Türkiye Partisi'ne katılınıyordu. BTP'nin kapatılmasından sonra ise hareketçiler, hem ANAP'ta hem de MDP ve DYP'de görülüyorlardı. Özellikle ANAP içinde artık "hareketçiler kanadı" dedirtecek bir ağırlık kazanmışlardı. Ardından Türkeş tahliye oluyordu. Eski politik çizgilerin mirasçı yeni partilerde iyiden iyiye açığa çıktığı bir döneme denk düşüyordu bu tahliye. Peki Türkeş, öteki yasaklı liderler gibi, belirgin bir "adres" gösteremez miydi? Öteki partilerde "Truva atı" rolü oynamanın artık işlevi bitmemiş miydi? Bu konuda en aceleci davrananlar, Muharrem Şemsek ve Kazım Ayaydın gibi MHP'nin "genç" ülkücüleriydi. Onlara göre hareketçi tabanı ANAP'a ve öteki partilere teslim etmemek için apayrı, "saf" bir örgütlenme gerekiyordu. Büyük oynayanlar ise şimdilik girdikleri partilerden ayrılmaya niyetli görünmüyorlardı.

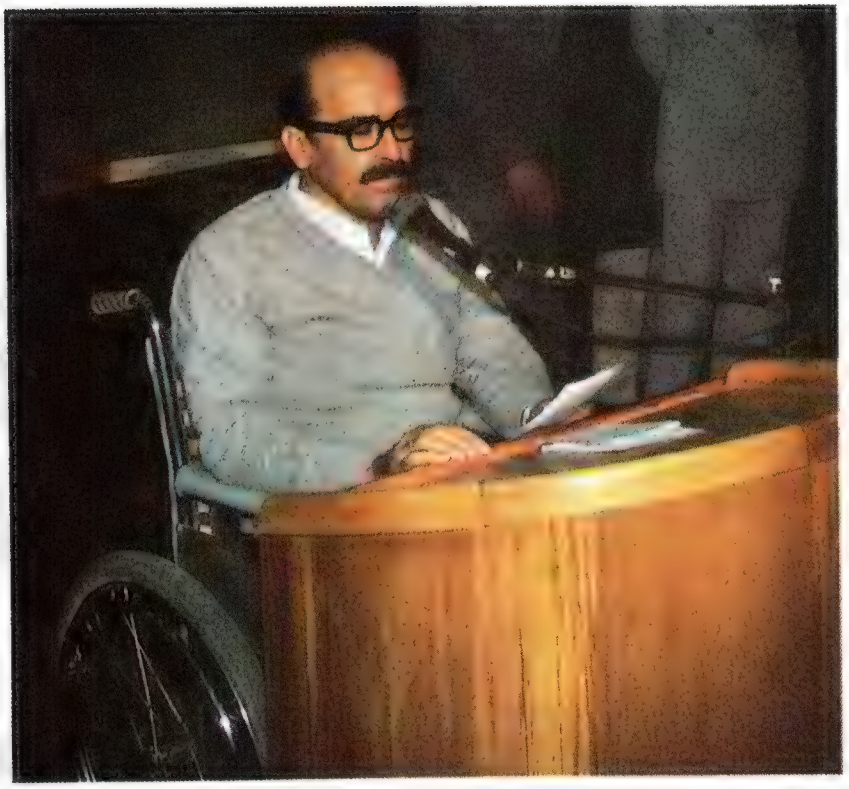

Ülkü Ocakları eski başkanı Şemsek

Adres MÇP mi? Şemsek ve Ayaydın bir süre sonra adı önce Muhafazakar Parti sonra da Milliyetçi Çalışma Partisi olan yeni örgütlerinde ortaya çıkıyorlardı. Ama MÇP'nin gerçek adres olup olmadığı bir türlü açığa çıkamıyordu. Kimilerine göre MÇP "öz örgüt"tü. Kimileri ise uzun mücadele yolunda "pek de önemsenmemesi gereken bir durak" olarak nitelendiriyordu bu partiyi.

Agah Okay Güner'in her hafta yazdığı Yankı Dergisi'nin MÇP ile ilgili bir değerlendirmesinde ise "Türkeş'e yakın bir kaynağa" atfen şöyle deniliyordu: "Alpaslan Türkeş'in MÇP'yi kurdurtması ve desteklemesi mümkün değil. Ancak MÇP'ye karşı olması da beklenemez. Çünkü kendi savunduğu fikirleri savunan bir oluşuma karşı olması kendini inkar anlamına gelebilir."

MÇP, bu ikileme ya da Türkeş'in yasaklı olması nedeniyle desteğini açıkça gösterememesine güvenerek, mirasının, üstüne mi oturuyordu acaba? Türkeş'in MÇP Genel Başkanı Koç'u oğlunun sünnet düğününe çağırıp elini öptürmesi, ardından bir demecinde "vatan, millet düşmanlarıyla diyalog kurmaya yeltenen, tarafsız görünümü altında vatan hainlerine tavır almayan" eski arkadaşlarını eleştirmesi gerçekten MÇP'ye "yeşil ışık" mıydı?

MÇP'nin "manevi önderi" denen Muharrem Şemsek, **Nokta**'nın konuya ilişkin sorusunu şöyle yanıtlıyordu: "Milliyetçi bir parti Türkiye şartlarında nasıl kurulması gerekiyorsa MÇP öylece kurulmuş bir partidir. Türk milliyetçiliğini iktidar etmek üzere kurulacak bir parti kurulurken, kimlerle görüşülmesi, kimlerle istişare edilmesi, kimlere danışılması, kimlerin danışması ve kimlerin karar vermesi gerekiyor ise öylece yapılmış ve tabii mecrasında kurulmuş olan bir partidir MÇP."

MÇP'nin Genel Başkanı Koç da, "Türk milliyetçilerine rağmen başkaca güçlü bir parti kurmak mümkün değildir" diyor ve ekliyordu: "Partimizin geç kuruluşu sebebiyle hesap yaparak gidenlerin hesaplarının tutmadağını görünce döndüklerini göreceğiz. Nitekim görülmeye başladı. Bilgili ve şuurlu olanlar ise şu anda bile talimatlarımızla hareket etmektedirler. Türk milliyetçileri birlik ve beraberlik içindedirler."

Ali Koç, bu bütünlük içinde "bazılarını" görmediğini, MHP'deki yol ayrımını daha da iyi vurgulayan şu sözleriyle dile getiriyordu: "Çağdaş sağ lafı safsatadır. Belli kişilerin hezeyanlarından öteye gitmez."

Marksizm kapitalizmi ehlileştirdi

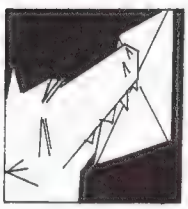

Eski MHP Genel Merkez Yönetim Kurulu üyesi ve Konya Milletvekili, yazar Agah Oktay Güner **Nokta'**-*nın sorularını yanıtladı.*

Agah Oktay Güner "çağdaş sağ" görüşünün öncülüğünü yapıyor

Nokta: Tercüman gazetesindeki köşenizde savunduğunuz "çağdaş sağ", değişik yankılara yol açtı. Nedir "çağdaş sağ"? Özellikle putperestliğe karşı çıkmaktan neyi kastediyorsunuz?

Güner: Aslında toplum açısından üzülerek ifade edeyim ki, "çağdaş sağ" olarak ifade ettiğim görüşler, daha önce kitaplarımda işlediğim fikirlerin yeni bir üslupla dile getirilmesidir. Ben sağı, kültür milliyetçiliği ve ekonomide liberalizm olarak anlıyorum. Sağ mülkiyet anlayışında, piyasa ekonomisi anlayışında zamanın getirdiği değişiklikleri kabul etmelidir. Kültür anlayışında da yine zamanın sesini duyabilmelidir. Ben çağdaş sağ derken, Türkiye'deki sağ düşüncenin, demokrasiye inanan, parlamenter düzeni kesinlikle savunan, parlamenter düzen dışında hiçbir düzeni kabul etmeyen, özel mülkiyete saygı duyan, başıboş bir ekonomi değil, demokratik planlama ile ekonomiye yön veren bir sistem bütünlüğünü kastediyorum. Put meselesine gelince, Marksist sistemde de, kapitalist sistemde de putlar vardır. Üzerinde konuşulmayan, üzerinde münakaşa edilmeyen, üzerinde yeni fikir üretilmeyen her kurum ve kavram puttur.

Nokta: Putlar konusunda söylediklerinizle savunduğunuz ekonomik model çelişmiyor mu?

Güner: Hayır. Bu iki görüş çelişmiyor. Şöyle ki, 19. asırdaki liberalizm kalmadı dünyada. Ben Marksizme çok değişik açıdan bakıyorum. Eğer Marksist düşünce olmasaydı, kapitalizm dünyayı yakardı. Marks'ın ve Marks'ı takip eden diğer Marksistlerin fikirleri kapitalist toplumu refah devleti anlayışına götürmüştür. Başlangıçta bir keser olan kapitalist toplum, Marksist düşünceden korkarak sosyal devlet düşüncesini benimsemiştir.

Nokta: Çağdaş sağ görüşünüz bazı çevrelerden, özellikle Türkeş'e ve MÇP'ye yakınlığıyla bilinen "Yeni Düşünce" gazetesinden tepki gördü...

Güner: Yeni Düşünce'nin bütünüyle "çağdaş sağ" düşüncesine tepki gösterdiğini söylemek bana göre güç. Bir makale çıktı. Bir de neticesiz bir serdarma, yani gerisi olmayan bir serdarma çıktı. Yeni Düşünce, basın hürriyeti çerçevesinde kendi düşündüklerini yazar ve savunur.

Nokta: Bu tepkiler, Türkeş ile yollarınızın ayrıldığı şeklinde yorumlanabilir mi?

Güner: Sayın Alpaslan Türkeş'in MÇP'yi bütünüyle desteklediği yolunda bir bilgiye sahip değilim. Sayın Türkeş, şu anda bütün siyasi hakları kısıtlanmış bir eski parti lideridir. Ben şu hususun altını çizerek belirtmek istiyorum: 12 Eylül 1980 akşamına kadar görev aldığım MHP'nin fikirlerini, savunduğu düşünceleri idam talebiyle yargılandığım mahkemenin önünde de müdafaa ettim. Mahkemede de ifade ettiğim gibi yönetime el koyan askerler, bizim savunduğumuz politikaları uygulamaya koymuşlardır. Dolayısıyla kendileri tutuklu, fikirleri iktidar tek siyasi kadro biz olmuşuzdur. Sayın Türkeş 12 Eylül 1980 akşamına kadar MHP'nin Genel Başkanıdır. Şu anda MHP diğer bütün partiler gibi kapatılmıştır. Biz hiçbir partiye mensup değiliz. O sebeple Sayın Türkeş'e yalnızca saygım vardır. Saygının ötesinde bir duygu olması düşünülemez. Ancak siyasi haklarımız verildiği zaman, siyasi haklarımızı aldığımız zaman bizim Türkiye'nin politikasında bilgilerimizin, tecrübelerimizin, yaşadığımız olayların ışığında vereceğimiz kararın büyük bir ağırlığı olacağına inanıyorum. Onun için de henüz zaman erkendir.

Nokta: MÇP'yi nasıl değerlendiriyorsunuz?

Güner: MÇP genç, MHP saflarında önemli görevler ifa etmemiş, hattâ partinin hemen hemen hiçbir kademesinde görev almamış insanların kurduğu bir partidir. Kendileriyle yakın-uzak herhangi bir alakam yoktur. Memleketin hayrına olacak çalışmalarında başarılar diliyorum●

KÜÇÜK İLANLAR

DERİ;
giyimin vazgeçilmez
bir tutkusu
Bu tutkuyu bilen herkes
MODESSA'yı tanır
MODESSA'yı seçer
MODESSA'dan giyer

MODESSA
"Deri Giyim"
Adres: Piyerloti Cad. No: 11-13
Tel: 528 61 11 Çemberlitaş/İST

STÜDYO İMGE
Kültür / Müzik Seçkisi

Bir Masal Gibi:
ROCK'IN PEMBE DÜNYASI
Afrika Müzikleri
Yirmi Yıl Yuvarlanan Taşlar:
ROLLING STONES
Bir Başkaldırı Anıtı:
JOHN LENNON
TİMUR SELÇUK'la Yılların Ardından
Büyük Bir Kültür Mozayiğinde
Protest Müzik
Üç Bale Öyküsü

DUYURU

UĞUR PLASTİK İSKAMBİL OYUN KÂĞITLARI

T.S.E. Belgesi garantili, Avrupa kalitesi Kem kâğıtları ayarında, Maliye Bakanlığı'nın tespit etmiş olduğu yeni fiyatları ile, uzun sure dayanıklı ve rahat kullanışlı oyun kağıtlarımız satışa sunulmuştur. Bütün şehir ve kasabalara bayilik verilir

Telefon Fabrika 579 54 74
Merkez 144 00 19-
149 17 23

Fiyatlarımız
(52 'lik) 1.000+100 KDV = 1.100.-TL.
(52'lik)-700+70 (KDV) = 770.- TL.

İstanbul Belediyesi ŞEHİR TİYATROLARI

FATİH (526 53 80)

Henrik IBSEN
NORA
Bir Bebek Evi
Çeviren ve Yöneten : Tunç YALMAN
7 8 9 10 11 12 14 15 16 17 ve 18 Ocak da

ÇOCUK OYUNLARI
HARBİYE'DE
V.LUDVIG/R.LUCKER
İSLİ,SİSLİ,PİS,PUSLU
Türkçesi: Yücel ERTEN
Yöneten: Kahraman ACEHAN
İlk ve Ortaokul Çağı Çocukları İçin
(C.tesi - Pazar . 11.00'de)

ÜSKÜDAR'DA
Muharrem BUHARA
KUKLACI
Yöneten: Deniz UYGUNER
(C.tesi-Pazar: 11.00)

HARBİYE M. ERTUĞRUL (140 77 20)

E. Reşit REY-C. Reşit REY
LÜKÜS HAYAT
Yöneten : Haldun DORMEN
7 8 9 10 Ocak da

W. SHAKESPEARE
ANTONIUS VE KLEOPATRA
Türkçesi : Sabahattin EYÜBOĞLU
Yöneten: Engin ULUDAĞ
12 Ocak Pazar 15.00 ve 18.30 da

ÜSKÜDAR (333 03 97)

Turgut ÖZAKMAN
BİR ŞEHNAZ OYUN
Yöneten Engin GÜRMEN
7 8 9 10 11 Ocak da

Bilgesu ERENUS
MİSAFİR
Yöneten: Nurhan KARADAG
12 Ocak 15.00 ve 18.30 da

Seyircilerimiz için oyun bitiminde her semte İETT otobüsleri tahsis edilmiştir.
Tiyatrodaki gişelerimizin yanısıra TAKSİM SANAT GALERİSİ/VAKKORAMA (TAKSİM) KADIKÖY KÜLTÜR MERKEZİ'nde de (Eski hal binası) biletlerimiz satışa sunulmuştur.

ARANIYOR

Evinizde mutlaka var
- Eski Halılar
- Tablolar
- Mücevherler
- Gümüşler
- Elişleri
- Mobilyalar
- Heykeller

ve
Çeşitli Antika Eşyalarınızı
ANKARA
İSTANBUL
İZMİR
Müzayedelerimizde sizin adınıza satıyoruz.
Menfaatlerimiz sizinkilerle aynı doğrultudadır.
Geniş bilgi isteyiniz:

antik a.ş.

İran Caddesi 17/B
Kavaklıdere-ANKARA
Tel: 274128-671301

ACIKLI BİR "TALİH" ÖYKÜSÜ

Spor-Toto talihsizleri

Gebze'de süren "Toto davası" karar aşamasında. 13 + 1 talihlisi talihsiz minibüs şoförü, kuponu merkeze göndermeyip, kazandığı 10 milyonu alamamasına neden olan bayinin mal varlığına tedbir kararı koydurdu.

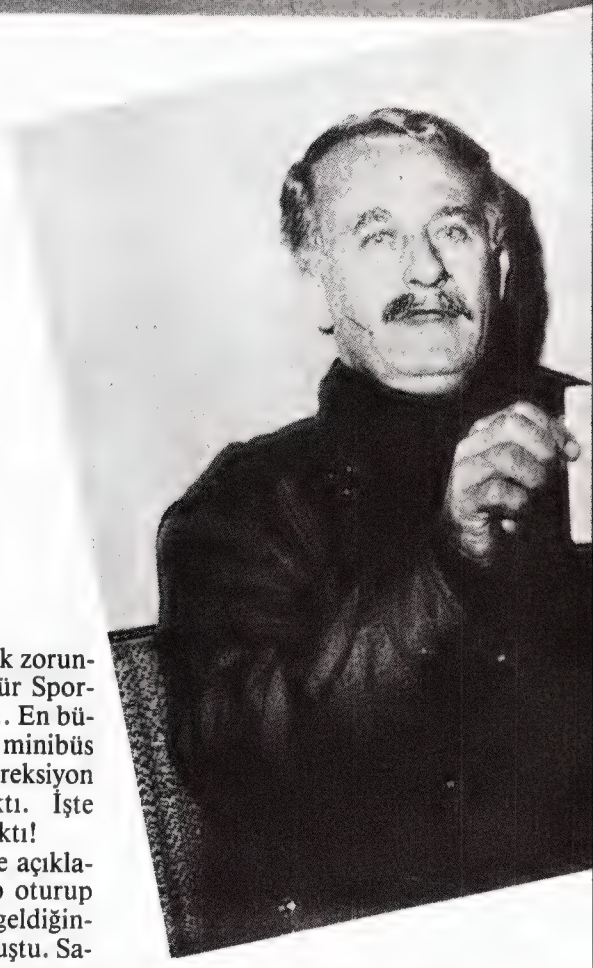

Darıcalı 35 yıllık şoför Sami Yıldırım, minibüs durağının yanındaki kahvede sefer sırasını beklerken, bir yandan da gazeteden Spor-Toto sonuçlarını kontrol ediyordu. Bir gazeteye, bir de elindeki kupona baktı. Bir daha, bir daha baktı, birden ayağa fırladı: "Onüç artı bir, onüç artı bir tutturdum arkadaşlar..." diye haykırdı! Bütün gözler üzerine çevrilmişti. Biraz daha dikkatli bakınca, elindeki kuponda bir de 13 olduğunu gördü. Sevincine diyecek yoktu. Şeytanın bacağını kırmıştı artık... 5 yıldır aralıksız oynadığı Spor-Toto, yüzünü güldürmüştü sonunda. Her hafta 20 kolon oynar ve uğur getirsin diye 5'ini kızının, 5'ini de karısının adına yatırırdı. İşte bu kez kızının adına yatırdığı 5 kolonun birinde, onüç, birinde de on üç artı bir tutturmuştu. Masanın çevresini dolduran arkadaşları, "En büyük Sami" diye takılıyorlar, "Bize de bir koltuk çıkarsın artık" diyorlardı. Şoför Sami, parasını almaya gittiğinde, "talihsiz talihli" olacağını, ikramiye yerine "bir bardak soğuk su" içeceğini nereden bilebilirdi?

Hayaller gerçek olsa. Sami Yıldırım, asker dönüşü şoförlüğe başlamıştı. Yıllar boyunca başkalarının arabalarında aylıklı çalışmış, 1975'te epeyce borca girerek bir kamyon alabilmişti. Ancak "saltanatı" uzun sürmedi. Daha 5 yıl geçmeden benzin zamları, artan parça giderleri, biriken taksitler, ödenemeyen senetler, protestolar derken kamyonunu satmak zorunda kaldı. O gün bu gündür Spor-Toto'ya umut bağlamıştı... En büyük emeli de, kendine bir minibüs almak, "elin arabasında direksiyon sallamak"tan kurtulmaktı. İşte şimdi hayali gerçek olacaktı!

Yıldırım ailesi, ikramiye açıklanana kadar bir hafta hop oturup hop kalktı. Beklenen gün geldiğinde herkesin isteği belli olmuştu. Sami Yıldırım, "Önce altıma gıcır gıcır, sıfır kilometre bir minibüs çekecektim. Bizim hanım, oturduğumuz apartmanın üst katındaki daireyi almayı, kızım Aysun da vitrinlerde görüp de imrendiği deri montlardan birine kavuşmayı planlıyordu" diye anlatıyordu. Yıldırım'lar çıkacak paranın bu hayalleri karşılayıp karşılamayacağını düşünürken, saat 13.00'teki radyo haber bülteni, 27 Ocak 1985 tarihli oyunda kazanılan ikramiye miktarlarını açıkladı: On üç artı bir'e 6,5 milyon, on üç'e de 4 milyon veriliyordu. On buçuk milyon lira, Yıldırım ailesinin düşlerinin tümünü gerçekleştirmesine yeterli değilse bile biraz olsun soluklanmak için yeter de artardı...

"Talihsiz talihli" şoför Sami. Yıldırım, kazandığı parayı öğrenir öğrenmez, on buçuk milyon lirasına ne zaman kavuşacağını sormak için soluğu Darıca Spor-Toto Bayii Numan Bayraktaroğlu'nun yanında almıştı. Bayi Bayraktaroğlu, Yıldırım'ın uzattığı, Spor-Toto kuponuna baktı, sonra önündeki defterin arasından bir kâğıt çıkarıp uzatarak, "Biz senin kuponu iptal ettik, işte zaptı..." dedi... İşte o an, başından aşağıya kaynar sular döküldü şoför Sami'nin. Gözleri kararmış, kulakları çınlamaya başladı ve "Ne demek yahu? Kaç milyon kazandım o kuponla, nasıl iptal edersin?" diye haykırdı. Bayi Bayraktaroğlu'nun yanıtı son derece soğuk kanlı bir üslupla geldi: "Vallahi iptal ettik... Sen Toto'yu yatırdıktan sonra, küçük bir çocuk gelip, 'Toto'yu yanlış oynamışız. Geri istiyorum' dedi, bizdeki iki kopyayı alıp gitti... Geri dönmeyince de, kuponun kaybolduğuna dair zabıt tuttuk ve Toto'yu merkeze yatıramadık."

Daha sonra tartışma sürüp gitti. Şoför Sami, "Böyle bir çocuk falan tanımadığını" söylüyor, bayi, "Bana ne kardeşim, ben hiç tanımıyorum" diyordu. Pembe hayaller içinde yüzerken, bir anda "talihsiz" oluveren Sami Yıldırım sonunda kapıyı çarptı ve çıkıp gitti. Bir hafta evden dışarı adım atmadı. Sokağa çıktığı gün ise, kararını vermişti. "Küçük çocuk" hikâye-

Yıldırım ailesi, umutlarını totoya bağlamıştı. Parayı alamayınca mahkemeye başvurdu, "adaletin tecellisini" bekliyor...

sini inandırıcı bulmamıştı." Bayii alamadığı on buçuk milyon lirasını bayiden alacaktı. Dava açmak için bir avukat ararken, bayiden görüşme istediğini belirten bir çağrı aldı.

Sami Yıldırım, bundan sonrasını şöyle anlatıyordu: "Numan Bey yalnız gelmemi istemiş. Buna anlam veremedim, ama dediği gibi yaptım. Dükkânda buluştuk. Dava açacağımı duymuş. 'Sen bu işten bir şey çıkaramazsın. Yol yakınken vazgeç' dedi, 400 bin lira parayla iki arsa teklif etti. Ev yaparsam çimento, çakıl da vereceğini söyledi. Bir yanda 10 milyon, bir yanda 400 bin ve iki küçük arsa. Kabul etmedim. Bu sefer de işi kabadayılığa vurmak istedi. 'Bak biz Karadenizliyiz...' demeye başladı. İşte o an tepem attı, sen Karadenizliysen, biz de Rumeli muhaciriyiz... İş külhanbeyliğe kalırsa, anlar ne aslanlar doğurur dedim. O da beni ikna etmekten vazgeçti, mahkemeye vereceksen ver dedi!"

Adalete havale. Sami Yıldırım, bu konuşmadan sonra Avukatı Yüksel Erdoğan aracılığıyla bayi Numan Bayraktaroğlu aleyhine Gebze 1. Asliye Hukuk Mahkemesi'nde 10.5 milyon liralık alacak davası açıyor, ikramiyeye hak kazandığı günden itibaren de yıllık yüzde 30 faiz üzerinden faiz istiyordu. Duruşmalar boyunca bayi kuponu çocuğun aldığını söylüyor, Sami Yıldırım ise 'Ben çocuk filan tanımıyorum, kimmiş o çocuk göstersinler. Hem kuponu çocuğa nasıl verirler, yanlış doldurulmuşsa iptal etmeleri ve yeniden doldurtmaları gerekirdi." diyordu. Şu anda dava karar aşamasında. Mahkeme Sami Yıldırım'ın kazanması olasılığını göz önünde bulundurarak, davalı bayinin gayrımenkullerini elden çıkarmasını önlemek için, bütün mal varlığına tedbir kararı koydurmuş durumda.

Kaybedenler, kazananlar. Aylardır Darıca kahvelerinde "Toto davası" konuşuluyor. "Minibüsçü"lerin kahvesinde sırasını bekleyen şoför Sami "Toto bayii Numan Bey eskiden PTT müdürüydü. O zamanlar bir yolsuzluk olayına adı karıştığı gerekçesiyle yargılandı. Geçen sene de belediye zabıta memurlarından bir arkadaş 11 tutturmuştu. İkramiyesini almak için gittiğinde, Numan Bey ona 'kuponum kayboldu' diye bir dilekçe yazdırmış, ikramiye bedeli olan 462 lirayı da cebinden vermiş. Bu olay da patlak verince bütün totocu arkadaşların güveni iyice sarsıldı. Bir bayi, kuponlarımızı Toto Müdürlüğüne intikal ettirmeyip, kupon paralarını cebine atsa, küçük ikramiyeleri de cebinden ödese, kazancı milyonları bulur, kimsenin de ruhu duymaz. Artık toto yatırırken elimiz titriyor" diyor. "Toto davası"ndan en kazançlı çıkan da kasabada Bayi Numan Bayraktaroğlu'nun yarattığı "güven bunalımı"nı iyi değerlendirerek yeni bir toto bayii açan nalbur Vural Us. Bayi Numan'a güvenleri sarsılan bütün totocular, şimdi kuponlarını bu yeni bayie yatırıyorlar. Yıldırım ailesinin fertleri de, davanın kendi lehlerine sonuçlanması temennisiyle "Talihsiz talihli" hayallerini biraz geç de olsa gerçekleştirecekleri günü iple çekiyorlar ●

YOLSUZLUK İDDİASI / DMO

...Ve deterjan ve otomobil

Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürü Ressamoğlu'nu hedef alan ihbar mektubu müfettişlerce tetkike alındı

İhbar mektubu zehir zemberekti. Ulaştığı teftiş ve denetleme kurullarını da allak bullak etmişti. Gerçi bu kurullar böylesi ihbarlara, özellikle son zamanlarda, alışkındılar; ama işin içine Devlet Malzeme Ofisi (DMO) girince şaşırmamak çok zor olurdu. DMO konusunda bu mektuba kadar, dikkati çekecek bir yolsuzluk ya da usulsüzlük ileri sürülmemişti. Oysa bu mektuba göre DMO, bir çiftlik, bir arpalık haline getirilmişti: Usule aykırı olarak yüz milyonlarca lira ödenip arabalar mı alınmamıştı? Yine usulsüz ve yolsuz olarak yüzmilyonlarca liralık lastik, deterjan mı alınmamıştı? Özel harcamalar, DMO kasasından mı ödetilmiyordu? Özel dostlara gönderilmek için milyonlarca liralık eşantiyon mu hazırlatılmamıştı? Ve daha neler neler yapılmamıştı...

Bütün bunlar, ihbar mektubuna göre, DMO Genel Müdürü Alpay Ressamoğlu'nun kişisel becerisiydi; Ressamoğlu, bütün bunları yapabilme gücünü ve cesaretini nereden alabiliyordu? Bu sorular, Edip Yavuztürk imzalı ihbar mektubu üzerine harekete geçmiş olan müfettişleri hayli meşgul edecekti.

Ne yapmıştı Ressamoğlu? Tetkik edilmeye başlanan mektupta, biraz ayrıntı sayılabilecek usulsüzlüklerin dışında, üç temel yolsuzluk ve usulsüzlükten söz ediliyordu: Lastik, otomobil ve deterjan alımı...

Mektubun ilk iki cümlesinde, gelişmeler genel olarak şöyle ifade edilmekteydi: "Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürü Alpay Ressamoğlu, kendisini dilediği biçimde çıkar sağlamaktan mahrum eden, Ofis Satınalma Komisyonu ve Yönetmeliğinden rahatsız olup, bu nedenle Ofis Satınalma Yönetmeliği'nin süratle tadil ve değiştirilmesini sağlamak için çalışmaların yapılmasını başlatarak, maksadına ulaşabilmek için gayret göstermektedir. Nitekim bu işle ilgili satınalma ve teknik şube personeli görevini üstlenmişçesine, müdür bizzat satın alınacak malzemeyi, fabrikasını ve firma yetkilisini mahallinde görmeyi, malzemeyi seçmeyi ve fir-

Alpay Ressamoğlu

masıyla mutabakata varmayı itiyad haline getirdiği, sonra satın alınmasını (güya objektif alım yapılıyor görüntüsünü vermek maksadıyla) Ofis Satınalma Komisyonu marifetiyle gerçekleştirmiştir."

Bu cümlelerden sonra mektup hemen olaylara geçiyor ve lastik mübayaasındaki usulsüzlüğe dikkati çekiyordu. Mektuba göre Ressamoğlu bu mübayaa sırasında, "İzmit'te lastik ticareti ile uğraşan bir firmadan bahisle İzmit'e gitmiş, arkadaşı ile şifahi mutabakat sağladıktan sonra Ankara'ya dönmüş, Ofis Yönetim Kurulu'ndan İzmit Bölge satınalma limitinin 200 milyon liraya çıkarılması kararını aldırıp, 200 milyon liralık oto lastiğinin TUNALAS firmasından satın alınması için, İzmit Bölge Müdürlüğüne iskonto yüzdesini içeren teleks talimatı vermiş"ti. Teftiş Kurullarına mektubu gönderen Edip Yavuztürk'e ve şartnamelere göre yapılan işlem tümüyle usulsüz ve yolsuzdu. Çünkü, öncelikle, eğer İzmit için 200 milyon liralık lastik alımı gerekiyorsa, ilgili tüm firmaların katılabileceği bir ihale açılmak zorundaydı. Bu ihale açılmadan ve üstelik firma belirtilerek lastik aldırılmıştı. İhbar mektubunda ayrıca, TUNALAS firması sahibinin Ressamoğlu'nun yakın arkadaşı olduğu belirtiliyor ve alımın yapılmasının hemen ardından Genel Müdür'ün, "görevini yapmış olmanın heyecanı ile İzmit'e koştuğu" ve "arkadaşının evinde bu durumu sabaha kadar kutladığı" duyuruluyordu.

Mektuba göre, lastik alımında işin diğer bir ilginç yanı, kuruluşun ödemelerde uygulayageldiği taksitli ödemenin terk edilip, peşin ödeme yapılmış olmasıydı.

Ve deterjan ve otomobil... Kuruluş, kural olarak mal alımlarında ihale açar, verilen teklifleri uygunluk sırasına göre derecelendirir ve en elverişli firmayı seçerdi. Bu aşamaları gerçekleştirmek de teknik şube ve satınalma komisyonunun göreviydi. Söz konusu birimler, sadece görüş belirtmekle yetiniyorlardı; alımın yapılması konusunda son karar ise Yönetim Kurulu'nun elindeydi.

Alpay Ressamoğlu yönetimindeki DMO, mektuba göre, sunulan görüşleri hiçe sayıyordu. Örneğin deterjan alımı konusunda daha elverişli bir teklif bulunduğu halde, o değil bir başka teklif kabul ettiriliyordu. Kabul edilen teklif, mektuba göre, Genel Müdür Alpay Ressamoğlu'nun arkadaşı olan TAF firmasınca verilmişti. Oysa bir önceki ihalede "TAF firması, kapasitesinin uygun bulunmayışı nedeniyle teknik şubece ihale dışı bırakılması önerilmiş, buna rağmen Alpay Ressamoğlu tarafından satın alınması yönündeki baskıların sonuç vermemesi üzerine komisyonca reddedilerek satınalma akim kalmış"tı.

Edip Yavuztürk, bunun dışında, alınan malın standartlara uygun olmadığını da belirtiyor, şöyle diyordu: "Ayrıca, teslimatı mat olmadığı ve tortulu bulunduğu için teknik muayenesinde reddedilen malzemelerin, bilahare herhangi bir değişiklik yapılmadan tesellümü sağlanmıştır."

Deterjan konusunda tüm bunların yapılma nedeni ise Edip Yavuztürk'e göre TAF'ın Genel Müdürü Teoman Yayın'ın, Alpay Ressamoğlu'nun sınıf arkadaşı olması idi!

"Ofisimizce temin edilecek taşıt-

ların, Taşıt Kanununda ve diğer mevzuatta belirtilen standartlarda olanlarından satın alınması mecburiyeti, Ofis tarihinde ilk defa Alpay Ressamoğlu tarafından ihlal edilmiştir.'' Mektuba göre, Ressamoğlu, ihale dışı teklif veren Nissan ve Suzuki firmalarının tekliflerini kabul edip, aranan niteliklerde olmayan taşıtları alarak Ofis'in başına dert açmıştı.

1984 yılı ihtiyacı olarak istenen 200 adet arazi taşıtının temini için ihale açılmış, bu ihaleye Datsun, Landrover ve Toyoto katılmış ve ihaleyi Toyoto kazanmış, ihtiyaç karşılanmıştı. Hal böyleyken aynı yıl içinde neden ekstra alım yoluna gidiliyor ve ''Dingil mesafesinin, tavan yüksekliğinin, süspansiyon tipinin, kapasitesinin teknik şartnamesine ve Türkiye şartlarına uygun olmadığı1Kasım 1983 tarihinde tespit olunduğu halde'' neden Nissan ve Suzuki'ler seçiliyordu?

Nitekim zaman içinde, sonradan alınan bu iki marka taşıtın, Ekim 1985 tarihine kadar ancak 43 adedi satılabilmiş, 65 adedi ise Ofis depolarında bekletilmekteydi...

Söz savunmanın. 65-70 milyar liralık yıllık cirosu olan DMO'nun Genel Müdürü, hakkında çeşitli makamlara ulaştırılan mektubu görmüştü. Ona göre bütün bu olanların nedeni, bir sendikacının, DMO'nun bir basımevinde muvakkat olarak çalışan oğlunun işten çıkarılmış olmasıydı. İşyeri kapatılınca işçilerin görevlerine de son verilmişti. Ressamoğlu'na göre, ''İhbar edilen her şeyde bir kasıt var''dı. ''Mesela deterjan alımı'' diyordu, ''Evet, ihaleyi alan TAF firmasının genel müdürü arkadaşımdır. Ama ihaleyi arkadaşım olduğu için almadı. Aynı firma geçen yıl da ihaleye girdi, en uygun teklifi verdi ama alamadı. Çünkü tesislerinin atomize kulesi eksikti.''

Ressamoğlu,''İhaleyi daha ucuz teklif verdiği halde kendisinin değil de TAF'ın almasına itiraz eden şirket, gerçekleri beyan etmedi'' diyordu. ''Çünkü, Petkim ürünlerini kullandığı halde, verdiği fiyat, Petkim hammadde fiyatlarından daha düşüktü. Aldığınız hammadde fiyatlarından daha ucuza mamul madde satıyorsunuz. Olur şey mi? Üstelik şirketin üretim kapasitesi de yetersizdi.''

Lastik alımının yapıldığı firma da Lassa'nın İzmit bayii idi. Ressamoğlu, TUNALAS'ın genel müdürünü, İzmit'te 6,5 yıl süreyle görev yaptığı dönemden tanıyordu, ama arkadaşı değildi... Üstelik bu alımla DMO, ihaleye giren firmaların verdiği fiyata oranla, yaklaşık yüzde 11'lik bir kazanç sağlamıştı. Ressamoğlu,''villada eğlendiği'' yolundaki iddiaya da ''İşim gücüm yok da sabaha kadar eğleneceğim. Bir defa adamın villası yok, apartman dairesinde oturuyor '' şeklinde cevap veriyordu.

Suzuki'ler konusunda ise, istenen 480 araç varken, hepsi için değil 200'ü için ihale açılmıştı. Sonradan yapılan alımlar, kuralına uygun olarak gerçekleştirilmişti.

Ressamoğlu, aslında çok daha başka şeyleri düşünmekte olduklarını söylüyordu. Artık DMO, eskiden olduğu gibi 6400 sayılı kanuna bağlı değildi; bu kanun DMO'nun müşterilerini tek tek saymış ve bu müşterilerin ihtiyaçlarını sadece DMO'dan karşılayacakları hükmünü koymuştu. Şimdi ise KİT'ler ana statülerle yönetiliyordu. Ressamoğlu, ''Artık müşterilerimiz eskisi gibi ihtiyaçlarını ille de bizden karşılamak zorunda değiller. Piyasadan da alabilirler, dolayısıyla bütün pazarlama şirketleri, hatta kırtasiyeciler bile bize rakiptir.'' diyordu: ''26 bin daire müşterimiz vardı, bunlar ihtiyaçlarını başka yerlerden karşılamaya girişebilirler. Oysa bu kurum, 1985 yılı itibariyle 7 milyar lira kâr etmiştir. Buraya artık bir ticarethane gözüyle bakıyoruz. Piyasada var olmak ve kâr etmek zorundayız.''

Ama her şeye rağmen ortada bir ''ihbar mektubu'' vardı ve bu mektup teftiş kurullarına ulaşmıştı. **Nokta** muhabirinin öğrendiğine göre de müfettişler ''tetkike başlamışlar''dı. Olayın sonucu, müfettişlerin incelemelerinden sonra belli olacaktı ●

Edip Yavuztürk, imzalı ihbar mektubuna göre standarda uygun olmayan Suzuki'lerin satın alınması kuşku yaratıyor

Etlerin en güzel yerleri farelerin...

KİTLER / SAĞLIKSIZ BİR KURUM

Et-Balık Kurumu fare yuvasına dönüştü...

Et ve Balık Kurumu Genel Müdürlüğü Merkez Kombinası'ndaki sağlıksız koşullar insan sağlığını tehdit edecek boyutlara ulaşıyor

"Pislik yuvasına baskın..." "Halkın sağlığıyla oynamaya son..."

"Kaçak et kesilen mezbaha basıldı..."

Benzer başlıklarla sık sık günlük gazetelerde yer alan haberlerin ana konusu, gıda ürünleri işleyen kurumların sağlık koşullarından ne kadar uzak çalıştıklarıydı. Belediye zabıtaları tarafından yapılan baskınlarda usulsüz üretilen bir çok yiyeceğe el konması, daha sonra da imha edilmesi olağan haberler arasındaydı. Genellikle bu tür yerlerin ortak özellikleri, küçük çaplı işletmeler olmaları ve genellikle kenar semtlerde faaliyet göstermeleriydi. Gazete haberleri arasında bir KİT'in adına rastlamak ise olası değildi.

"İşçiler esmerdir"

Türkiye'nin toplam et üretimi içinde yüzde 5, kontrollü et üretimi içindeyse yüzde 10 paya sahip Et ve Balık Kurumu Merkez Kombinası'nda gözlenen sağlık dışı koşullara ilişkin **Nokta***'nın sorularını, Et ve Balık Kurumu Genel Müdür Yardımcısı Recep Mızrak yanıtladı:*

Nokta muhabirlerinin Et ve Balık Kurumu Genel Müdürlüğü Merkez Kombinası'nda yaptığı incelemeler bazı gerçekleri de ortaya koyuyordu. Yurt sathında pazarlanan etleriyle gıda sektöründe faaliyet gösteren Türkiye Et ve Balık Kurumu depolarının manzarası kenar mahallelerde kaçak et kesimi yapan izbe mezbahalardan hiç de farklı değildi.

Fare yuvası. Ankara Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı Cevat Bingöler de **Nokta** ile aynı görüşü paylaşıyordu. Et ve Balık Kurumu'nun Ankara'nın günlük et tüketiminin yüzde 64'lük bölümünü karşıladığını açıklayan Bingöler, "Genel Müdürlüğün Merkez Kombinası bakımsızlıktan fare yuvası haline gelmiştir. Üstelik fareler etlerin en güzel yerlerini yiyorlar" diyordu.

Bingöler, merkez kombinadaki kesif et kokusuna, bahçede yığılı çöplerin kokusunun eklendiğini de belirterek şunları söylüyordu: "Kombinanın içine girince ilk göze çarpan paslı kancalara takılmış et parçaları oldu. Çalışanların üstleri başları, elleri ise dayanılamayacak ölçüde kirli. Kombinalardaki pislik insan sağlığını tehdit edecek boyutlara ulaşmış."

"Aksaklıklar var." Et ve Balık Kurumu Genel Müdürü Remzi Yücebaş ise, temizlik konusundaki aksaklıkları gidereceklerini bildirerek, "Temizlik konusuna dikkat etmekteyiz. Önümüzdeki yıl modernizasyon için 2 milyar 325 milyon liralık bir yatırım yapacağız. Sorun böylece düzelecektir." diyordu. Remzi Yücebaş'a göre, "Sağlık açısından iyi nasıl olur"un ölçüsü ise yoktu.

Nokta: Kombinanın içinde ve dışında çöp yığınları var. Görevlilerin giysileri son derece kirli. Koşullar sağlıksız görünüyor. Bu konuda bir önlem alınması düşünülmüyor mu?

Mızrak: Siz başka kombinaları gördünüz mü? Temizliğin böyle olması mı gerekiyor, başka türlü de olabilir mi, bunu biliyor musunuz?

Nokta: Görevlilerin giysileri aylarca yıkanmamış gibi.

Mızrak: İşçilerin kendileri esmerdir de, siz üzerindekileri pis zannetmişsinizdir... Hah hah ha!..

Nokta: Bir de, etlerin takıldığı bölümlerdeki kancaların üzerinde pas vardı...

Mızrak: Bunlar her yerde olur.

Nokta: Binanın arkasındaki TIR'lar ne süredir orada?

Mızrak: Ben bir yıldır buradayım. Bir yıldır da oradalar.

Nokta: Bu TIR'ların et taşımacılığında, ya da başka şekilde değerlendirilmesi düşünülmüyor mu?

Mızrak: Bilmiyorum.

Et ve Balık Kurumu'nun et borsasında her gün 2 bin dolayında kasaplık hayvanın işlem gördüğünü belirten Remzi Yücebaş, Kurumun piyasaya sürdüğü 80 ton etin dışında ordunun ve hastanelerin günlük ihtiyacı olan günlük ortalama 35 bin ton et ihtiyacını da karşıladıklarını açıklıyordu. Yücebaş "Böylesine önemli bir yere sahip olan Et ve Balık Kurumu'nda tüm aksaklıkların da giderileceğini" söylüyordu.

Et-Balık'ın çürümeye terk ettiği TIR'lar

Çürümeye terk edilen TIR'lar. 40 dönümlük bir alana yayılan Et ve Balık Kurumu Genel Müdürlüğü'nde 20 dönümlük bölümü ise şirketlerden Kuruma kalan TIR'ların kapladığı gözleniyordu. TIR'ların yıllardır çürümeye terk edildiğini öne süren Ankara Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı Cevat Bingöler **Nokta**'ya konuya ilişkin şu açıklamayı yapıyordu: "Hurda olarak satılsa bile bu TIR'lar değerlendirilmiş olurdu. Buna karşın Türkiye'de etlerin bir yerden bir yere taşınmaları çok olumsuz şartlarda yapılmaktadır, bu bekletilen TIR'lardan neden yararlanmıyorlar? TIR'ları kullanılabilir hale getirseler et taşımacılığına aktarabilirler ve üreticinin kasaplık etlerinin kombinalara getirilinceye kadar geçirdiği sağlıksız durumlar biraz olsun düzeltilebilir." ●

Kurumda çalışanların üstleri de pislik yuvası...

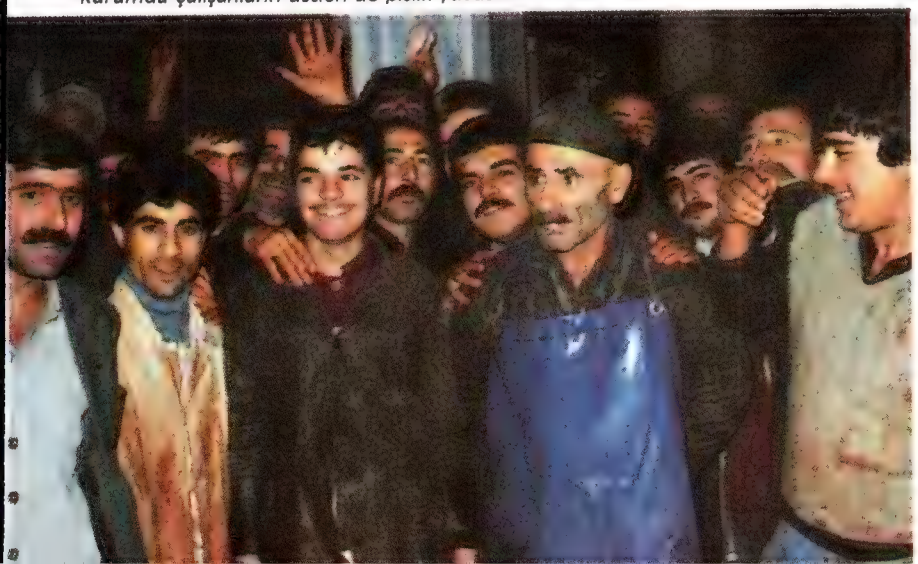

BİLSAK'TA BU HAFTA

6 Ocak Pazartesi

19.00 **Dia Gösterisi**
BAFOK / **"Ülkeden Esintiler"**

21.00 **Konser**
"TÜRKİYE'Lİ İSPANYA YAHUDİLERİ MÜZİĞİ"
Karen GERŞON-İzzet BANA (solist) Yavuz HUBEŞ (kanun) Sabi Savariego (elektro-org)

22.00 **Lokanta**
Hafif Batı Müziği

7 Ocak Salı

18.00 **Söyleşi**
Ressam Odet SABAN sanatını anlatıyor. (video-dia gösterisi)

22.00 **Lokanta**
Türk Müziği Dörtlüsü

8 Ocak Çarşamba

21.00 **Konser**
"CAN MÜZİĞİ"
Nüket ARUCA ve Grubu

21.00 **Lokanta**
Cengiz-Bülent-Turgut (gitar)

9 Ocak Perşembe

18.00 **Konferans**
"ANAYASA ve DEMOKRASİ
Doç. Bülent TANÖR

22.00 **Lokanta**
Türk Müziği Dörtlüsü

10 Ocak Cuma

21.00 **Caz-Center**
ALİ PERRET GRUBU

22.00 **Lokanta**
Cengiz-Bülent-Turgut (gitar)

11 Ocak Cumartesi (ve her cumartesi)

ÇOCUKLAR İÇİN

11.00 **Kukla Tiyatrosu**
MASAL-GERÇEKTİYATROSU
"YAZILARI SEVEN AYI"
Yöneten: Reha BİLGEN

12.30 Çocuk Tiyatrosu
KÖŞEBAŞI MİM TİYATROSU
"SİHİRBAZ PALYAÇO"
Palyaço / mim: Aslan TİMUR

14.00 **Oyun/Mask/Dekor Atölyesi**
Bir tiyatrocu ile bir ressamın yönlendirdiği, çocuklar için oyun kurma, sahneleme, maske, dekor, kukla yapım atölyesi (3 saat)

18.00 **Konser**
"CAZ MÜZİĞİ"

21.00 **Caz-Center**
ALİ PERRET GRUBU

22.00 **Lokanta**
Hafif Batı Müziği

HERGÜN
10.00/18.00 arası Café-Foyer kahvaltı, çay, kahve, pasta, hafif içkiler, yerli/yabancı gazete ve dergiler. İstendiğinde yazıların fotokopisi.

Yer ayırtmak için: 143 28 79/143 28 99

BİLSAK- Cihangir, Sıraselviler, Soğancı Sokak 7.

"Haydi Allah'a emanet ol..." Çaycuma erkekleri köylerinden kopup ocaklara doğru yola çıkarken arkalarında yalnız kadınlar bırakıyor

YAŞAM / ÇAYCUMA'DA YAYGIN ZİNA

Erkek ocağa gidince

14 bin nüfuslu Çaycuma yöresinde 3 yıl içinde mahkemeye yansıyan zina davası sayısı 83. Evlilik dışı ilişkilerin gerçekte çok daha fazla olduğu biliniyor

Mahkeme salonunu Karaahmetler Köyü'nün meraklı halkı doldurmuş; gözler sanık sandalyesinde oturan iki tutukluya, Recep ve Nuriye Saka'ya çevrilmişti. Amca çocukları olan bu iki âşık, zina suçu işledikleri iddiasıyla yargılanıyorlardı. Davacı Ayşe Saka, yargıcı pürdikkat dinliyor, adaletin yerini bulmasını bekliyordu. Sonunda savunma sırası sanıklara gelmişti: Karnı burnunda Nuriye, bir çalımla "Recep'in evli olduğunu biliyordum, ondan hamile kaldım. Diyeceğim başka bir şey yoktur" diyordu. Recep ise, karısı ile aralarında ruhsal bir bunalım olduğuna değiniyordu. Yargıç sanıkları TCK'nın 441. maddesi gereğince 6 ay hapis cezasıyla cezalandırmıştı.

Kapanan bu dava dosyasıyla birlikte Zonguldak'ın 14 bin nüfuslu Çaycuma ilçesinde son üç yılda açılan zina davası sayısı 83'e ulaşmış oldu. Oysa, ilçede zina olayları sayısının bu rakamın çok üstünde olduğu bir gerçekti. Mahkeme dosyaları şöyle bir karıştırıldığında ensest olaylarının da sayısının hayli kabarık olduğu hemen göze çarpıyordu. Endüstriye kapalı, küçük bahçe tarımının yapıldığı, hayvancılığın çok geri olduğu ama asıl geçimin, Zonguldak maden ocaklarında geçici işçilikten sağlandığı bu yörede yeni zina haberleri duyulması yadırganan bir olay sayılmıyordu. Çaycumalıların zina rekortmeni olarak gösterdikleri Şaziye Güney, iki yılda 5 ayrı zina olayı nedeniyle yargılandığı halde yöre halkı tarafından dışlanmıyordu. Mahkemenin diğer bir müdavimi Mihriye Güney

Kadınların tek can yoldaşı çocuklar. Ama yeter mi?

de bir yılda 4 ayrı kez zinadan yargılanmıştı.

İlçeye bağlı Karapınar köyünde de Atike Acar adlı bir kadının, zina merkezi olarak evini kullandığı iddia edilmekteydi. Enver Sert, köylüsü Atike'nin, karısı Elmas'ı yabancı erkeklerle tanıştırarak arasını yapmak istediğini belirterek açtığı zina davasında, "karımın bu eve gelip gittiğini öğrenince satılacağını sandım, davacıyım" diyordu. Savcı, Atike Acar'ın "suça iştirakten" diğer sanıklar Elmas Sert ve Rasim Öztürk'ün zinadan tutuklanmalarını talep ediyordu. Çaycuma İlçe Merkezi'ndeki zina olaylarından birini de mahkemeye yansıtan "müşteki" Münevver Türkan, 16 yıllık eşi Muzaffer'in dul Nebahat Üstüntaş ile karı-koca hayatı yaşadıklarını ihbar ederek, sözkonusu eve baskın yaptırtmıştı. Muzaffer ve Nebahat baskında "giyinik vaziyette" yakalanmışlar, ancak dava sonucu zina yaptıklarına ilişkin karar verildiğinden 6 ay hapis cezasına çarptırılmışlardı.

Ensest davaları. Yöre halkı Çaycuma'da ensest ilişkilerinin de yaygın olduğunu belirtiyordu. Kimi zaman ensest ilişki sonucu mahkemeye kadar yansıyan yaralama ve öldürme olaylarına rastlanıyordu. Bakiler köyünden Sefer Akkuraç, öz kardeşi Yaşar'ın ırzına geçtiği, kızlığını bozduğu için babası tarafından dava edilmişti. Kokaksu'da da Şahin Akçaçelebi, öz kızının ırzına geçince, karısı bu durumu önce oğluna anlatmış, aynı akşam Ahmet Akçaçelebi babasını öldürmüştü. Ceset, gizlice mezara gömülmüş, olay ancak aradan bir hafta geçtikten sonra ortaya çıkarılmıştı. Mahkemeye yansıyan olayda, hafifletici nedenler göz önüne alınarak sanığın 5.5 yıl hapsine karar verilmişti. Dereköseler köyü sınırında ise diğer bir ensest olayı yaşanmıştı: Erdoğan Oruçoğlu, yeğeni Aysel'in ırzına geçmişti. Olay mahkemeye yansımış, ancak daha sonra Erdoğan Oruçoğlu yeğeni Aysel Çakır ile birlikte yaşamayı sürdürmüştü. Kızıyla ensest ilişki kurduğu iddia edilerek Dereköseler köyünden emekli maden işçisi Behçet Cin olayla ilgili şu gerçeği büyük bir açıklıkla dile getiriyordu: "Kızımın benimle ilişkisi olduğunu söylüyorlar. Yok böyle bir şey. Buralarda herkesin bu tür ilişkisi olur. Biz mahkemelik olduğumuz için hakkımızda bu tür şeyler söylüyorlar."

Zina neden yaygın? Çaycuma yöresinde zina olayları neden Türkiye'nin diğer yörelerine göre daha fazlaydı? Çaycuma ilçesinde ilk bakışta "mazbut" bir yaşam gözleniyordu ama ilçeden köylere doğru yollanıldığında durum değişiyordu. **Nokta** muhabiri yöreyi incelemeye gittiğinde ilk gözüne çarpan şey kadın sayısının erkeklere oranla kalabalık olmasıydı. İlçe bankaları önünde upuzun bir kadın kuyruğu vardı. Bunlar, maden kazalarında kocalarını kaybeden dul kadınlardı, maaşlarını almak için bekleşiyorlardı. Kadın sayısının fazla olması, erkek egemenliğine set mi çekiyordu? Geçimini sağlamak üzere yurtdışına göçeden, maden ocaklarına belli dönemlerde gidip, belli dönemlerde köylerine dinlenmek üzere dönen erkekler kadınlarını

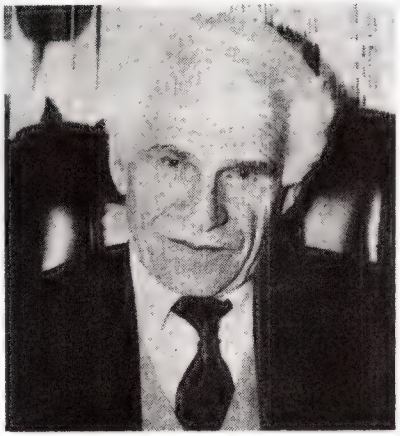

Doktor Ahmet Dursun; "Zinanın nedeni cinsel açlık"

sevginin sıcaklığından mahrum bıraktıkları için, yalnız kalan kadınlar zinaya mı yöneliyordu? Bu soruların yanıtını Çaycuma Devlet Hastanesi'nde 17 yıldan bu yana doktorluk yapan Ahmet Dursun **Nokta**'ya şöyle açıklayacaktı:

"Çaycuma'da ve civarındaki köylerde zina olaylarının çok olmasının nedenini ben iki gerekçeye bağlıyorum: Buralarda 'gruplu işçi' olarak tabir edilen maden işçileri vardır. Bu maden işçileri bir ay madene çalışmaya giderler. Bir ayları da dinlenmeyle geçer. Bu dönemlerde kadının kocasından uzak kalmasının ne kadar zor olduğu açıktır. Bu ilk nedenin yanında tıbbi açıdan ben şunu müşahede ettim. Madenlerde çalışan işçilerin cinsel güçlerinde azalma olmaktadır. Bunun yanı sıra bu yörede gurbetçi işçi sayısı oldukça fazladır. Elbette bu sebepler bir cinsel açlık meydana getirmektedir. Ancak çeşitli zina olaylarına rağmen, bu yörelerde kanla biten zina olaylarına pek rastlanmaz. Kadınıyla erkeğiyle yöre insanı bu tür olaylara alışkındır."

Çaycuma Belediye Başkanı Metin Yurtboy da, yörede zinanın Türkiye'nin diğer yörelerinden çok daha fazla olduğuna dikkat çekiyor, bunun nedenlerini şöyle açıklıyordu: "Zinanın da en önemli nedenlerinden biri bence maden işçilerinin varlığıdır. Yöremiz, Zonguldak havalisine en fazla maden işçisi veren bir yöredir. Gerek Zonguldak'a yerleşen, gerekse geçici olarak maden ocaklarında çalışan çok sayıda işçimiz vardır. Maden işçisinin zor çalışma ortamı, içinde bulunduğu şartlar, bazı 'medeni' ihtiyaçlarının giderilmesi yönünde güçlükler yaratır. Kadın erkek arasındaki bu sorunlar zinaya neden

Belediye Başkanı Metin Yurtboy, "Kanla değil, mahkemeyle çözülüyor"

olabilir." Yurtboy, Doğu'da başka yörelerde etkin bazı grupların, meydana gelen bu tür olayları mahkemeye yansıtmadan önce, kendi içlerinde çözümlediklerini belirterek, Çaycuma yöresi halkının daha kolaylıkla mahkemeye başvurduğunu söylüyordu. Yurtboy, kendi yöresinin diğer yörelere oranla daha "hoşgörülü" olduğunu, bunun da zinanın artmasında etkili olabileceğini vurguluyordu.

Çaycuma'nın yaşlı dullarından Emine Y., ise **Nokta**'ya yörenin somut şartlarının yarattığı yaygın zina olayını şu sözlerle açıklıyordu: "N'apsın taze? Koca, aylarca yok... Zaten gelse de dermansız gelir. Ne yemek var, ne içmek. Yağ, kurum, pislik içinde. Ocaklar iliğini kemiğini boşaltır erkeklerin..." Emine Y., koşulların kaçınılmaz sonucunu da şu cümleyle özetliyordu: "Taze, bir ses vermez, iki vermez, sonunda'Aman bee..'der."●

AYDIN MENDERES NOKTA İÇİN YAZDI

"Demokrat Parti'nin meşalesi sönmemiştir"

Demokrat Parti'nin 40. kuruluş yıldönümü nedeniyle, Adnan Menderes'in oğlu AP Konya Milletvekili ve Genel İdare Kurulu Üyesi Aydın Menderes'in kaleme aldığı yazı şöyle:

Demokrat Parti 7 Ocak 1946'da Celal Bayar, Adnan Menderes, Fuat Köprülü ve Refik Koraltan tarafından kurulmuştur. Aradan kırk yıl geçmiştir. Bu sürenin ancak on dört yılında Demokrat Parti siyasi hayatta mevcuttur. Buna mukabil meydana getirdiği etkiler günümüze ulaşmıştır. Millet vicdanında ve gönüllerde bıraktığı izler hâlâ canlı, taze ve sıcaktır.

Türkiye'de çok partili demokratik hayat, Demokrat Parti'nin kurulması ile başlamıştır. Türkiye'de ilk defa bir iktidar millet reyi ile değişmiş ve Demokrat Parti iktidar olmuştur. Böylece millet iradesinin ülke idaresinde hakim olmasının yolu 7 Ocak 1946'da açılmıştır.

Bu tarihe kadar devlet vatandaşı sadece vergi mükellefi ve asker olarak görmüştür. Devletin görevi, kendi kabul ettiği doğrulara göre milleti terbiye etmek ve onu yönlendirmek şeklinde anlaşılmıştır. Devletin gözünde millet "reşit" bir topluluk değil "vesayete" muhtaç bir çocuk gibidir. Devlet isteyecek, millet verecek, devletin yap dediğini millet yapacak, yapma dediğinden uzak duracaktır. Buna karşı devletin ahaliye vereceği somut bir şey yok gibidir. Halkın geçimi devletin gündeminde yer almaz. Tahsildar ve jandarma bu anlayışın ürkütücü ve bıktırıcı uygulamasının en belirgin araçlarıdır.

Demokrat Parti, böyle bir dönemde kurulmuş, yasakçı, milletin dertlerine yabancı ve ona uzak bir idareye karşı "Yeter Söz Milletindir" demiştir. Halk gibi davranmış, onun gibi konuşmuş, milletin inandığına inanmış ve kimseye tepeden bakmamıştır. Neticede halk da Demokrat Parti'yi siyasi hayattaki kendi uzantısı, doğrudan doğruya kendinden bir parça olarak görmüştür.

Demokrat Parti iktidar olunca sessiz milyonların hizmetine koşmuştur. Devlet kapısı korkularak varılan yer olmaktan çıkmış, yeni bir hizmetin müjdesinin, sevincinin yaşanacağı gerçek bir hacet kapısı olmuştur.

Geçit vermez beller aşılmış, ekin bitmez ovalar yeşermiş, zaptedilmez sulara gem vurulmuş, sıtmaya ilaç, bataklığa kanal, mısır ekmeği bile bulamayana buğday, hararetten kavrulan insanlara ve topraklara su ulaşmıştır.

Bulunmaz bir nimet gibi olan isli gaz lambasının yerini ampul, kara saban ve kağnının yerini traktör almıştır. İğneden ipliğe, çividen mıha her şeyi ithal eden ülke, birçok şeyi kendi yapmaya başlamıştır. Her köşede fabrikalarını [illegible]

miştir.

Demokrasi Türkiye'de siyaset sahnesine bir eli ile ekonomik büyümeyi, diğer eliyle refahı tutarak çıkmıştır. Milletin iradesi ülkenin yönetiminde hakim olunca devletin hizmetleri en ücra köşelere kadar ulaşmış, bolluk ve bereket toplumu kucaklamıştır. Asırların ihmali içinden gelen bir cemiyetin hürriyet havası ile bir set gibi taşan istekleri bir kamçı gibi devletin arabasını yeni bir imkân bulmaya ve yeni bir hizmet üretmeye koşturmuştur. Demokrat Parti bu isteklerden ürkmemiş bilakis onları teşvik etmiştir.

Demokrasi teb'alıktan vatandaşlığa giden yolun son durağı olmuştur. Bu yolu, millet ve Demokrat Parti el ele vererek ve birbirlerinden destek alarak beraberce yürümüşlerdir. Demokrat Parti'nin iş başından uzaklaştırılması ve kapatılması milletin isteği dışında cereyan etmiştir. Türk milletine Demokrat Parti iktidarını devam ettirmek veya değiştirmek hakkı tanınmamıştır.

Buna mukabil millet Demokrat Parti'yi unutmamıştır. Demokrat Parti'nin meş'alesi sönmemiş ve ona gönül veren milyonlar dağılmamıştır. Demokrat Parti'ye oy vermiş olsun veya olmasın milletin büyük bir çoğunluğu Demokrat Parti'nin başına gelenlerden memnun olmamış, aksine üzüntü ve rahatsızlık duymuştur. Demokrat Parti'nin maddi varlığı son bulsa da milletin gönlündeki sevgisi hiçbir güç tarafından sökülüp atılamamıştır. Sonunda yine milletin dediği olmuş ve Demokrat Parti'nin devamı olduğunu söyleyen bir parti tekrar iktidara gelmiştir.

Demokrat Parti'nin kırkıncı kuruluş yıl dönümünde bu parti-

SÖYLEŞİ / CAHİT ANGIN

"Hizipçiler hâlâ SHP'li olamadılar"

SHP Genel Sekreteri Angın, HP kökenli bazı MKYK üyeleri tarafından SODEP'in etkinliğini kurmakla, bazı SODEP kökenlilerce de HP'yi kollamakla suçlanıyor

SHP Genel Sekreteri Cahit Angın, 5 Aralık günü parti MKYK'nun yapacağı toplantıda "topun ağzındaki adam!" Angın, partinin örgütlenme çalışmalarında belli bir grubu "dışlamış olmakla" suçlanıyor. "Hiçbir zaman hizip adamı olmadım" diyerek kendini savunan Cahit Angın, "HP kökenlilerle işbirliği yaptığımı söylüyorlar, ben HP'li de değilim, SODEP'li de... Ben SHP'liyim. Bunlar hâlâ SHP'li olamadı!.." şeklinde konuşuyor. Ancak, "Genel Sekreter sıfatını taşıdığı için" hizipçilerin adını vermek istemiyor. Başkanlık Divanı'na muhalif olan MKYK üyeleri de, işi Angın'a karşı bir güven oylamasına kadar vardırmasalar bile, açılmasını isteyecekleri genel görüşmede onu "hırpalamayı" planlıyorlar.

SHP Genel Sekreteri Angın, **Nokta'***nın sorularını yanıtladı.*

Nokta: Şu anda var olan sürtüşmenin kaynağı SODEP, MKYK'sındaki tartışmalara kadar dayanıyor mu?

Angın: Doğrudan birleşmeyi gönlüne yediremeyen arkadaşlar

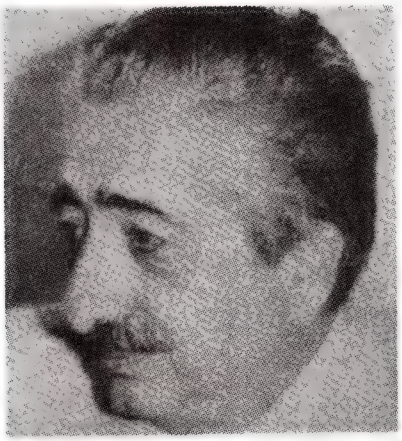

Cahit Angın

çıktı. Sayın İnönü de bunu ifade etti. "Birleşmeyi MKYK'ya getirseydim, geçiremezdim" diye belirtti. "Siyasi sorumluluğumla götüreceğim" dedi. Genel Başkanın bu politikası haklıydı. Aldığı yüzde 23 oyun SODEP'in iyi bir politika izlediği için geldiğini değil, kendisine isminden gelen ağırlıkla birleşmede etkin bir rol oynayabileceği için verildiği şeklinde yorumladı ve bu şekilde hareket etti. Uygulama aşamasında iki genel başkan da bu işi büyük bir başarıyla aldı ve götürdüler. Buna ayak uyduramayan arkadaşlar çıktı ve bir seçimi, genel sekreterlik seçimini bahane ederek bunu bir "darbe" olarak niteliediler. Bir seçime "ak devrim" denildiğini duydum da, darbe denildiğini duymadım. Bir seçimin sonucu saygıyla karşılanmalıdır.

Seçimler sonrasında, HP'liler her tarafta, "SODEP'in etkinliğini kurdu HP'yi yedi bitirdi" şeklinde suçlamalarda bulundular. SODEP'li bazı arkadaşlar ise, HP ile işbirliği yaptığıma, örgütlenmede onlara ağırlık verdiğimi söylediler. Bu iki olumsuzluğu yan yana getirince birbirini götürür.

Nokta: İçel, Ankara, Yozgat, Kırşehir gibi illerde birleşme çalışmaları sancılı ve uzun sürdü...

Angın: İçel'de bir sürtüşme olmadı. Bundan en çok ben rahatsız oldum. İçelliler birleşme sancılarının çekildiği dönemde bu odayı doldurup boşalttılar. İşin aslı 1973'lere kadar varır. İçel'de eskiden hizip vardı. Kaya Mutlu ve ona karşı olanlar. Kaya Mutlu hizbi HP'ye girmiş. Ona karşı olanlar da SODEP'e girmiş. Bir de 25 Mart yerel seçimleri olmuş ve bunlar kıyasıya mücadele etmişler. Biri 17 bin oy almış, biri 27 bin. Oy potansiyeline bakın... Bunların birinden birini dışlayamazsınız. Çünkü politika yapıyoruz. Fakat geçmişteki olaylar nedeniyle iş taşlaşmış her türlü sorumluluğu üstüme alarak il ve merkez ilçe örgütünü kendim oluşturayım dedim.

Nokta: Şöyle bir baktığınızda, bu tür hareketlenmeler hep bir taraftan mı geliyor?

Angın: Evet, hep bir taraftan geliyor. Seçimi "darbe" diye niteleyenlerden geliyor. Geçmişte en büyük hastalık bu hizip hastalığıydı.

'Yanlış hesap...'

SHP içindeki çekişmelerin bir "İnönü-Gürkan çatışmasına" dönebileceği şeklindeki spekülasyonlar üzerine, Genel Başkan Aydın Güven Gürkan görüşünü **Nokta'***ya açıkladı:*

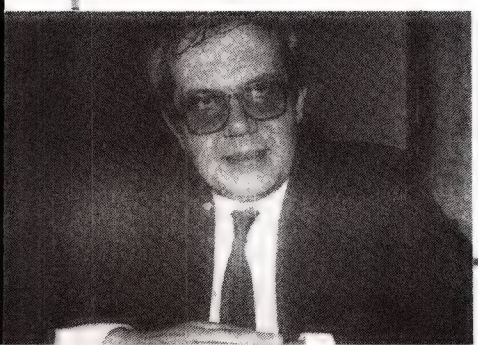

"SHP'nin bir 'İnönü mü Gürkan mı' sorunu olmayacaktır. Kendilerini bir İnönü-Gürkan yarışmasına ya da çekişmesine hazırlayanlar ve buna göre 'mevzilenmek' ihtiyacı duyanlar, yanlış hesapların içindedirler. SHP'nin kurultay günü geldiğinde Sayın İnönü ve ben otururuz ve birlikte SHP yararına hangi kararı doğru sayıyorsak o kararı alırız.

Sayın İnönü ve ben siyaseti bir yerlere varmak ve bir yerlerde kalmak için yapmıyoruz. Bizim için daha öncelikli hedefler ve daha kutsal görevler vardır. Bunların başında da sağlıklı bir siyasal ortam, iyi işleyen bir demokrasi ve sosyal demokrasinin on yıllardır özlenen ve beklenen iktidarı gelmektedir. Bu hedeflere varılmada katkı sağlamak ve bundan ötürü toplumsal saygıya ve sevgiye ulaşmak bizim için yeterli ödüldür."

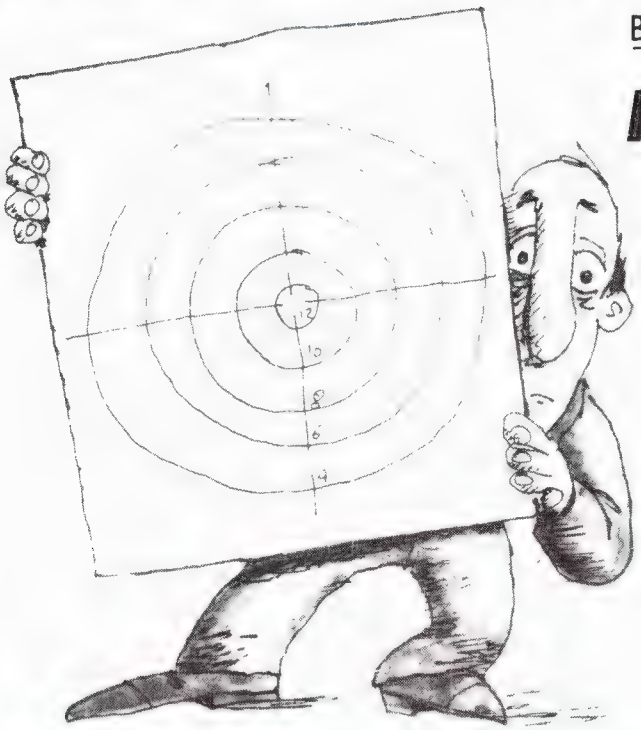

BİR TEHDİT

Müslümana karşı "cihad"...

İslami Cihad Örgütü, Türkiye ABD ve İsrail yanlısı politikasını değiştirmediği takdirde Beyrut, Bağdat, Tahran, Kahire, Trablus, Bonn, Viyana ve Paris Büyükelçiliklerimize silahlı saldırıda bulunacağını bildirdi. İslami Cihad, çeşitli büyükelçiliklerin CIA ve MOSSAD'ın casusluk merkezlerine dönüştüğünü ileri sürdü. Türkiye'nin Arap ülkelerine karşı sürdürdüğü yıkıcı faaliyete son verilmesi de İCÖ'nün talepleri arasında...

Aman dikkat!..

İlk ağızda, Ankara'nın İslami Cihad tehdidini ciddiye almadığı bildiriliyor... Son derece hassas dengelere dayanan Ortadoğu politikasını sürdürebilmek için gerekli olan tavır da herhalde bu. Gerçek kimliği karanlık, "İran yanlısı Şiilerin" elinde ve açık açık söylenmese de İran'ın desteklediği ima edilen bir terör örgütünün ileri geri konuşmasına boyun eğip ABD'den uzaklaşmak Ankara'dan asla beklenemez. Ancak, örgüt militanlarının da son

BİR PORTRE

Raif Denktaş

Ünlü ve önemli bir babanın oğlu olmanın bütün hayırlı ve hayırsız yönlerini sonuna kadar yaşadı... Atak, duygusal, dikbaşlı adamdı. Babasının gölgesinde kalamaz, bir köşede sessiz sedasız hiç yaşayamazdı. Kan ve ateş içinde doğup büyümüş, en sağdan sosyal demokratlığa doğru gelişen bir spektruma yayılıp çeşitli kimlik çelişkilerini sergilemişti o da.

"Hızlı yaşadı", genç öldü. Kamuoyu onu, önceleri MHP militanı bilirdi. Sonra birden Sosyal Demokrat Parti'yi kurup herkesi şaşırttı.

Kıbrıs ekonomisinin Türkiye'den olabildiğince bağımsız kılınmasını vurguluyor, uğradığı seçim yenilgilerinden yılmadan, kendini geleceğin Kıbrıs Türk toplumu liderliğine hazırlıyordu.

Magosa-Lefkoşe yolunda bir kamyon, bütün bu kurguya bir anda son verdi. Bir James Dean gibi ayrıldı aramızdan. 34 yaşındaydı Raif.

Kimilerine göre, ileride Kıbrıs sorununu temelden çözebilecek tek adam gibi görünüyordu...

BASINDAN YORUMLAR

Afganistan sorunu

Geçtiğimiz günlerde, aynı gazetenin aynı köşesinde yazan Ergun Balcı ile "Samim Lütfü" arasında ilginç bir polemik yaşandı...

Afgan halkının büyük bölümünün komünizmi kabul etmediği ve etmeyeceği apaçık ortada idi. Bu gerçeği (...) görmeyenler, ya da görmek istemeyenler sadece süper devrimci, keskin devrimci takımdı. (...) Afganistan'daki savaşın, sosyalizm, feodalizm, ilericilik, gericilik kavramları ile hiçbir zaman bir ilişkisi olmamıştır. (...) Afganistan'da halen sürmekte olan savaş, bir kurtuluş savaşıdır. Bu savaşı veren mücahitlerin feodal nitelikte olması, Sovyetler Birliği'nde ise sos-

derece gözü kara kişiler olduğu daha önceki eylemleriyle ispatlandığına göre, elçiliklere kanlı saldırılar büyük bir olasılıkla gerçekleşebilir. Türk hariciyesi "şehitlik şerbetine" alışık olduğundan, pek pek ASALA'ya bir de İCÖ eklenmiş olur ki, birileri nasıl sonuca varamıyorsa, ötekiler de varamaz...

YENİ BİR SKANDAL

Kıdem tazminatı işi karışık

Önümüzdeki ay yasalaşacak olan Kıdem Tazminatı Fonu Tasarısına göre, kamu kesimi ve özel sektör, işçilere ödenecek kıdem tazminatları için bir fon oluşturacaklar. Görünürde işçinin yararına olan bu fondan kendilerine kredi kullandırılması için işveren çevreleri yoğun kulis yapmaya giriştiler bile... Çalışanın daha cebine girmeden kaynakta kesilen primlerin gene hangi hayali ihracatçılara, şirket batırmakta usta sanayicilere, hokkabaz bezirgânlara "avanta" olacağı işçi kesiminde merak konusu...

HAFTANIN İNCİSİ

"6 Kasım 1983'te majestenin iktidarı ve majestenin muhalefeti çıkmıştır."

Hüsamettin Cindoruk

KISA...KISA...

● **Dünya nüfusunun** 6 milyarı aştığı açıklandı.

● **Ronald Reagan** Sovyet televizyonunda, Mihail Gorbaçov ise Amerikan TV kanallarında yeni yıl mesajı yayınladılar. Tarihte ilk kez gerçekleşen bu olayda, Gorbaçov, 2. Dünya Savaşı'nda iki ülkenin müttefik olduğunu hatırlattı...

● **Devlet Bakanı Tınaz Titiz,** Irak'ın kendisini getirecek THY uçağına geçiş izni vermemesi üzerine iki gün Tahran'da "mahsur kaldı" ve sonunda SSCB üzerinden yurda dönebildi.

BİR FOTOĞRAF

(HÜRRİYET'ten)

Kültür ve Turizm Bakanı Mükerrem Taşçıoğlu yeni yıla girdi.

yalist bir rejimin bulunması, savaşın özünü değiştirmez. Mustafa Kemal, Kurtuluş Savaşı'nı verirken eşrafın, ağaların ve hocaların da desteğini kullanmıştı. Türkleri boğazlamaya çalışan yabancılar ise gelişmiş kapitalizmin, yani daha ileri bir düzenin temsilcisi idiler. Öyleyse Kurtuluş Savaşı gerici bir savaş mıydı?

Ergun Balcı, 24 Aralık, Cumhuriyet

İlerici mi, gerici mi?

Afgan "mücahitleri"nin savaşlarının Mustafa Kemal önderliğindeki Ulusal Kurtuluş Savaşımızla ortak bir yönü olduğunu söylemek olanaklı değildir. Her iki savaşın da ülkedeki yabancı güçlere karşı veriliyor olmaları, ikisinin bir arada anılmaları için yeterli sebep olamaz. (...) Bu savaş sırasında Türkler, uluslaşma süreçlerinin ileri bir aşamasına varmışlar (...) Bunların bir ulusal kurtuluş savaşı vermedikleri açıktır. Çünkü Afganlılar, hâlâ uluslaşma sürecine girememişlerdir.

Samim Lütfü, 29 Aralık, Cumhuriyet

Biz (...) yazımızın hiçbir yerinde, ne Türk Ulusal Kurtuluş Savaşı ile Afganistan'daki savaşın ortak yönü olduğunu öne sürdük, ne Afganistan'daki savaşı bir ulusal kurtuluş savaşı olarak tanımladık, ne de Afganlıların uluslaşma sürecine girdiklerini ve mücahitlerin ilerici olduğunu yazdık. (...)

Kurtuluş Savaşı'nın ilericisi gericisi olmaz. (...) "Afgan mücahitleri gerici de, 19. yüzyılda İngiliz emperyalizmine unutamayacağı bir tokat atan ünlü Zulu savaşçıları çok mu ilerici idiler?" diye bir soru geliyor aklımıza. (...) Lenin sosyalist bir devletin başka bir ülkeyi işgal edeceğini herhalde düşünmemişti.

(...) Zorbalığa karşı koymak hakkı (...) savunulmalı ki, hiçbir ülke ilericilik şarkıları ile başka bir ülkenin ırzına geçmeye kalkışmasın.

Ergun Balcı, 30 Aralık, Cumhuriyet

Elektronik ve sayısa
Mükemmel

Mükemmel haberleşmeyi, sadece ve sadece mükemmel bir teknolojinin ürünleriyle sağlayabilirsiniz.

30 yıllık tecrübesiyle, Türkiye'nin telekomünikasyon alanındaki en köklü özel kuruluşu Türktelefon'dur. Geçmişte, ülkemizin telefon ve telefon santralı ihtiyacının % 80'ini karşılayan Türktelefon, bugün de teknolojik üstünlüğüyle, 700 uzman personeliyle, ürün dizisiyle, her çapta haberleşme ihtiyacınızı anında karşılar.

Türktelefon'un sunduğu elektronik ve sayısal telefon santralları, SI-2000, BCS 5200, SX-200, TR-40 Teleset, mükemmel bir teknolojinin mükemmel ürünleridir.

Santral almadan önce, Tü
Haberleşmenizi, Türktelefo
telefon santrallarıyla yapı

**8 Hattan 8000 hatta kadar he
telefon santrallarını, haberleş**

l telefon santralları:
haberleşme.

elefon'dan ayrıntılı, aydınlatıcı bilgi alın.
un sunduğu elektronik ve sayısal
Haberleşmeniz mükemmel olsun!

apta ihtiyaca uyacak elektronik ve sayısal sistemlerini Türktelefon sunar.

MARKOM

Türktelefon a.ş.

İSTANBUL Yeni Çarşı. Biltez Han No: 40 Galatasaray Tel: 144 75 00 Teleks: 24566 tele tr.
ANKARA Tuna Cad. Çanakçı Han No: 11 Kat 2 Kızılay Tel: 31 41 40 Teleks: 42583
İZMİR Şehit Fethi Bey Cad. Sardalar İş Hanı No: 23/4 Gümrük Tel: 25 87 70 - 14 56 53

FRANSA/ GÜÇLENEN SAĞIN LİDERİ

Aslan yürekli Chirac

Fransa'da 1986 Mart'ında yapılacak genel seçimlerde Paris Belediye Başkanı Jacques Chirac'ın liderliğindeki sağ kanadın oyların çoğunluğunu alacağına kesin gözle bakılırken, Türkiye'de de Chirac'ın Fransız-Türk ilişkilerini yumuşatacağı tahmin ediliyor.

Bundan yaklaşık beş yıl kadar önce, Fransa'da yarım asırlık bir aradan sonra sosyalistlerin yeniden iktidara gelmesi, çok sayıda siyasi gözlemci tarafından, sadece Fransa'da değil, Batı Avrupa'da yeni bir dönemin başlangıcı olarak kabul edilmişti. O dönemde neler söylenmemişti ki: Fransız Sosyalist Partisi diğer Batı Avrupa partilerin-

Parisliler, Belediye Başkanlarının zevklerine çok güveniyorlar.

Chirac, mesai saatleri dışında evinde de hayli aristokrat bir yaşam sürüyor.

Chirac çocukken hayvanlara çok düşkündü.

1948 yılında Jacques Chirac, genç bir solcu idi.

den çok farklıydı, Parti'nin ciddi bir programı vardı, Mitterrand, bir Brandt değildi. Ama sosyalistler iktidara geldikten kısa bir süre sonra madalyonun öbür yüzü görünüyordu. Ekonomik göstergeler hiç de olumlu değildi, dış politikada körü körüne bir milliyetçilik hakim oluyordu. Fransız sosyalistleri için 1985 yılı, 1986'da yapılacak genel seçimlerden önce bu havanın değişmesi için son fırsattı. Ne var ki bu fırsatı değerlendirmek şöyle dursun sosyalistler iktidarlarının en ağır darbesini Greenpeace olayı yüzünden bu dönemde yiyeceklerdi.

Gerçekten de solun 1986 seçimlerinde kazanma şansı yok denecek kadar azdı. Seçimleri sağ partilerin kazanması hemen hemen kesinleşmişti. Mitterrand'ın 1988'de yapılacak olan Cumhurbaşkanlığı seçimlerine kadar başta kalıp kalmayacağı ülkede en çok konuşulan konu haline gelmişti. Sağ kesimde ise yeniden bir iktidar heyecanı yaşanmaktaydı. Yılların yıpratamadığı eski tüfek, Paris Belediye Başkanı Jacques Chirac, sağın liderliğine oynuyor ve bu işten alnının akıyla çıkacağı ümitlerini artırıyordu:

François Mitterrand'ın kendisinden, "yazı makinesi gibi konuşuyor" diye söz ettiği, Fransız İhtilalinin radikal yargıçları gibi "r"leri yuvarlayarak konuşan Paris Belediye Başkanı, Fransa'da, son günlerde kendisinden en çok bahsedilen kişi olmuştu. Her ne kadar, sözlerine, insanın suratında tokat gibi patlayan "dinleyin" hitabıyla başlaması, gülerken buldozer kepçesi gibi açılan ağzı ve cambazlarınkine benzeyen upuzun bacakları ile TV'de kendisini seyreden çocukların yüreğine korku saldığı iddia ediliyorsa da, bütün bunlar Chirac'ın sağın liderliğini ele geçirmesini engellemiyordu.

Fırtınalı yıllar: Chirac'ın yaşamı, "kara dizi" romanlarına taş çıkartacak nitelikteydi. Daha 18 yaşındayken, gelip geçici bir gençlik heyecanıyla "sola" ilgi duymaya başlıyordu. 1950 yılında, Fransız Komünist Partisi'nin önderliğinde başlatılan nükleer silahlanmaya karşı bir kampanya sırasında imza toplama işi ile Chirac'ın siyasi yaşamı başlamıştı. Ama genç Chirac, için bu hiç de "iyi" bir başlangıç olmayacaktı. İşini aşırı derecede benimseyerek, kentin 6. bölgesinde nöbet tutan bekçilere de aynı kâğıdı imzalatmaya kalkışınca, bekçiler tarafından yaka paça karakola götürülecek ve "komünist" sıfatıyla fişlenecekti. Ama genç militanın yılmaya hiç niyeti yoktu. Bu kez, mahalledeki çocuklara katılıp, Komünist Partisi'nin yayın organı olan "L'Humanité" gazetesini, caddelerde bağıra çağıra satmayı deniyordu. Ama ufukta ihtilal görünmediğinden, Jacques, bu yolda istikbal olmadığını görecek ve Parti ile olan bütün bağlarını koparacaktı. Yıllar sonra, o günlerini anarken, "Birden, hoşuma gitmeyen bir şeyler olduğunu sezdim. O dönemde çok Stalinciydiler, ben de ayrıldım" diyecekti.

Ama bu işlerden kazasız belasız sıyrılmak, o günlerde de hiç kolay değildi. Bozuk sicili, hem Amerika Birleşik Devletleri'ne vize almak için, anti-Amerikan faaliyetler komitesinin önünde hesap vermesini gerektiriyor, hem de, askerliği sırasında, Süvari Okulu'ndan hak ettiği derece ile mezun olması engelleniyordu. Neyse ki, Chirac okuldaki hocalardan birinin arkadaşını araya sokarak sicilini düzeltmeyi başaracaktı.

Jacques Chirac, yüksek öğrenimini Paris'te Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde yaptıktan sonra Amerika'ya gitmişti. Burada da başının pek beladan kurtulduğu söylenemezdi. New York'ta bir lokantada bulaşıkçılık yaparken tanıştığı, Güney Ca-

rolinalı milyarder bir pamuk tüccarının kızıyla nişanlanacak ancak bir süre sonra o işi yarım bırakarak ülkesine dönecekti. Daha sonra, Fransa'ya kendisini aramaya gelecek olan müstakbel kayınpederinin, Amerikan genelevlerinin kaşarlanmış kurtlarından olduğu söyleniyordu ama genç Chirac, bu işten de sıyrılmasını bilmişti. Fransa'ya, Harvard Üniversitesi'nin Yaz Okulu'nu bitirmiş olarak dönüyordu.

Solculuktan yüksek bürokratlığa: Fransa'ya döndükten bir süre sonra, hükümetin genel yazmanlığına girmesi öneriliyor ve 1962 yılında Chirac, kendisini Pompidou kabinesinde buluyordu. Artık bundan sonra, çıktığı yerden hiç inmeyecekti. Birçok kez milletvekili seçilecek, uluslararası kuruluşlarda temsilcilik, müsteşarlık ve bakanlık yapacaktı. 1977 yılında seçildiği Paris Belediye Başkanlığını bugüne dek sürdürecekti.

Çin'e yaptığı ziyaret sırasında Chirac Deng ile iyi bir dostluk kurmuştu.

Yükselmesinde, "elit çevresinin" de şüphesiz büyük rolü olmuştu. Fransa'nın ünlü milyarder işadamı, Mirage uçaklarının yapımcısı Marcel Dassault, babasının arkadaşıydı ve küçük Jacques'in dehasını, daha 8 yaşındayken keşfetmişti. Birgün Marcel amca, Jacques'a "arabasının markasını bilirse, istediği oyuncağı alacağını" söylüyor, Jacques da doğru cevabı hemen yapıştırarak oyuncaklara konuyordu.

Chirac, yüksek görevlerde bulunduğu sıralarda da, zekasını ve cesaretini sık sık kanıtlama olanağını bulmuştu. Cezayir savaşında yedek subay olarak görev yaptığı sıralarda, kendisine emrindeki askerlerle bir tepeyi koruma görevi verilmişti. Bölgedeki tek su kaynağı ise, Cezayirli Ulusal Kurtuluş Cephesi militanları ile Fransız askerleri arasındaki sınırda bir vahadaydı. Cesur ve atak yedek subay, Cezayirlilerle bir anlaşma yaparak, suyun, savaşın en kızgın anlarında bile zehirlenmesini önlüyordu. Elisée Sarayı'nın bir numaralı adayı, Belediye Sarayındaki ihtişamlı odasında, bu savaş anısını anlatırken, eski kahramanlık günlerini özlemle anıyordu.

Belediye Başkanı'nın yaptığı kahramanlıklar saymakla bitecek gibi değildi. 1968 Mayısının fırtınalı günlerinde, sendikalardan sorumlu bir devlet görevinde bulunduğu sıralarda, komünist eğilimli CGT sendikasının gönderdiği bir aracıyı silahla karşılayarak şöyle diyordu: "Tabancam var biir, kullanmasını biliyorum ikii, henüz yeterince sinirlenmedim üüç." Chirac böylece, Paris sokaklarında "L'Humanité" sattığı günlerin çok gerilerde kaldığını gözler önüne seriyordu.

1969 yılında Jacques Chirac, Maliye Bakanlığında müsteşar olarak görev yaparken, bakanlık koltuğuna genç bir politikacı atanıyordu: Valery Giscard d'Estaing. Yeni bakanın olağanüstü rahatlığı, müsteşarın canlılığı ve ataklığı ile birleşince bakanlıkta yepyeni bir hava esmeye başlamıştı. Birbirleriyle iyi geçiniyorlardı. Boş zamanlarında birinin briç oynamayı sevmesi diğerinin ise romlu cin içmeyi tercih etmesi bu birlikteliği engellemiyordu. Hele hele Giscard'ın makamında, müsteşarının gözünün içine baka baka, hiç ikram etmeye yanaşmadan, çay ve pasta atıştırması bu "uyum" içinde çalışmaları hiç duraksatmıyordu. Bu birliktelik Chirac'ın, bakanın reformist tavırlarından bıkarak çekip gitmesine kadar sürecek ama bundan sonra yıldızları hiçbir zaman barışmayacaktı.

Bu arada Paris halkının belediye başkanlarının zevkine olan güvenleri tamdı. Paris gibi Avrupa'nın sanat merkezi konumundaki bir kenti yıllardır başarı ile yönettiğine göre, Chirac'ın "elit" bir zevki olmalıydı. Gerçi Chirac'ın yorucu bir günün ardından evine döndüğünde televizyonda kültürel bir program yerine "Komiser Kolombo"yu seyretmeyi tercih etmesi aleyhinde bir puandı ama, onun bir halk adamı olduğunu unutmamak gerekiyordu. Chirac Paris'e o denli bağlıydı ki, tarihi bir yapı söz konusu edildiğinde, Cezayir savaşındaki günlerini hatırlayarak "O'nun bir taşına dokunursanız..." diye müthiş tehditler ile binayı zarar görmekten kurtarıyordu.

Türk dostu Chirac. Jacques Chirac'ın doğu kültürüne karşı duyduğu hayranlık, Çin'deki Xi'an arkeolojik alanına giren ilk yabancı olmasına yol açmıştı. Moğol İmparatorluğu üzerine okuduğu kitaplar sayesinde Chirac büyük bir Cengiz Han hayranı olmuş ve onun kahramanlıklarını kendi yaşantısında uygulamaya çalışmıştı.

Cengiz Han sayesinde Türk dostu da olmuştu. "Fransa ile Türkiye arasındaki bozuk münasebeti düzeltmemizin, Ermeniler konusundaki gerginliği de yumuşatacak imkânlar sağlayacağına inanıyorum. ASALA ve diğer terör örgütlerinin karşısında olacağımız kuşkusuzdur." 1986 Mart ayında yapılacak olan seçimlerde "Fransız Sağı"nın liderliğine soyunan Jacques Chirac'ın yaz aylarında bir Türk gazetecisine söylediği bu sözler, Türkiye ile Fransız Sağı arasındaki bir balayı döneminin başlamasına yol açıyordu. Birkaç ay sonra, uluslararası bir toplantıya katılmak üzere Paris'e giden Turgut Özal, burada, Paris Belediye Başkanı Chirac'ı ziyaret ediyordu. görüşme samimi bir havada cereyan etmiş; Chirac, Özal'a, "Türkiye ile Fransa arasındaki anlaşmazlıkların giderilmesi için üzerine düşeni yapacağına" söz vermişti. Özal da yurda dönüşünde, görüşmenin önemini belirtmekten geri kalmamıştı.

Artık Türk hariciyesinde bekleme dönemi başlıyordu. Seçimleri "Fransız Solu"nun kaybedeceğine hemen hemen kesin gözüyle bakıldığından, Chirac'ın önderliğinde kazanılacak bir başarı, Türk Fransız ilişkilerinde yeni bir dönemin başlangıcı olabilirdi ●

Kesintisiz güç kaynağı almanın tam sırası ne zamandır?

Elektrik kesilmesi yada ani voltaj değişmesi sonucunda;

Bilgisayar sisteminizin tüm kayıtları silindikten sonra	Ameliyat edilmekte olan hasta öldükten sonra	Hava limanına inişe geçmiş uçak düştükten sonra	Değerli cihazlarınızdan dumanlar çıkmaya başladıktan sonra

Bütün bunlar olmadan önce! Olmasın diye...

Eka-Emerson güçbirliği size
500VA dan 2500 KVA ya kadar
Kesintisiz Güç Kaynağı sunuyor.
Dünyanın en ileri teknolojisi* ile üretilmiş,
garantili, bakımı ve servisi elinizin altında
Kesintisiz Güç Kaynağı için
hemen harekete geçin.

EKA'NIN REFERANSLARI

AEG	Enka Pazarlama	P.T.T.
American Express Bank	Faisal Finans Kurumu	Roche
Anadolu Türk Sigorta	Halk Sigorta	Sınai Kalkınma Bankası
Bank Of Boston	Hürriyet Gazetesi	TPAO
Chase Manhattan Bank	İş Bankası	Türk Silahlı Kuvvetleri
Devlet Demir Yolları	Oyak	Türkiye Şişe Cam Fabrikaları
Eczacıbaşı	Osmanlı Bankası	

ELEKTRONİK GÜÇBİRLİĞİ

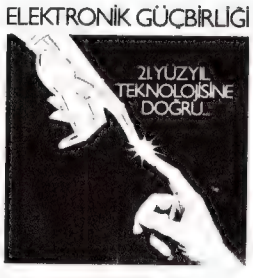

EKA

*Uluslararası Elektrik ve Elektronik Mühendisleri Enstitüsü (IEE)'nin geçen yıl "Kesintisiz Güç Kaynağına En Onemli Katkıyı Sağlayan" kuruluşlar olarak belirlediği dört uluslararası elektronik firmasından ikisi Eka ve Emerson'dur.

EMERSON

ELEKTRONİK KONTROL ALETLERİ SAN.TİC.A.Ş.
Büyükdere Cad. Ayazağa Yolu 3. Yol No: 35 Ayazağa - İstanbul Tel: 176 26 60 - 176 26 61 - 176 26 62 Tlx: 31 050 Ekak-tr.

ATÖLYE

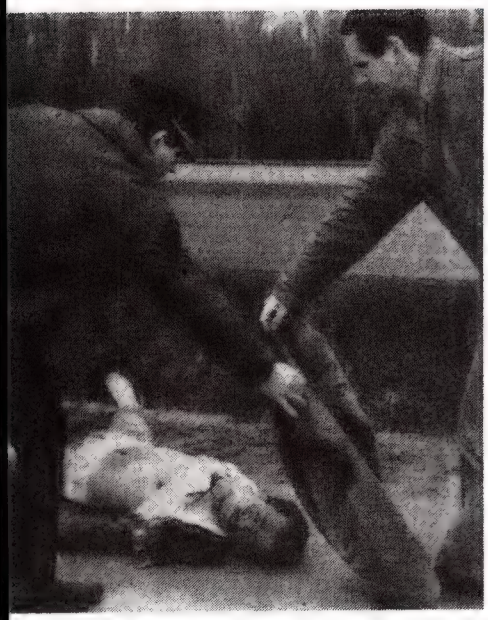

Aynı gün nefret kusan beyinler tarafından planlanan Viyana ve Roma Havaalanı baskınlarında toplam 20 kişi hayatını kaybetti.

İTALYA / HAVAALANI BASKINI

"Yine vuracağız..."

Roma'nın Fiumicino Havaalanı'na 27 Aralık günü düzenlenen baskında 16 kişi öldü 74 kişi yaralandı. Teröristlerden canlı ele geçen 22 yaşındaki Sahram ise Sabra ve Şatilla kamplarında doğmuştu ve nefreti sonsuzdu.

Genoveeva Jaime Cisneros, nişanlısını bir daha göremeyecekti. General Donato Miranda Acorsa da arkasında, orta yaşlı bir dul kadın ve daha 18'ini bulmamış 2 genç kız bırakıyordu. 20 yaşında askerlik yapan John Buonocore ye ise ABD'de yolunu bekleyen annesine kavuşamayacaktı. Mühendis Saranco Della Scala, Roma'ya hakim bir tepenin yamacındaki evine tekrar dönemeyecekti. Yunanlı noter Meletios Adam, yerde parçaları kalan bir uçak biletiyle havaya uçmuştu. Meksika'dan gelen Donaldo Miranda, Fiumicino havaalanının lastik zemini üzerindeki kan gölünün içinde kalanlar arasındaydı. En küçük kurban, 12 yaşındaki Natascia Sophia Simpson ise, güneşi en son o gün Roma'da görmüştü. Bu ana dek, birbirleriyle hiç karşılaşmamış bu kişiler ve diğerleri, o olağan dışı güneşli aralık sonu sabahında ölmek için Roma Fiumicino Havaalanı'nda buluşmuşlardı.

Bu kendilerine çok yabancı olan savaşa kurban giden 16 kişinin katilleri ise, az önce, havaalanı önünde bir taksiden inmişlerdi. Dördü de koyu renk tenliydiler. En genci 20, en yaşlısı 30 yaşlarında olmalıydı. Cisneros'un, Acorsa'nın, Scala'nın, Simpson'un ölüm fermanını çoktan imzalamışlardı. Beyrut yakınlarındaki bir kampta, 10 gün boyunca sürekli atış talimleri yapmışlar, el bombalarının nasıl kullanılacağı konusunda uzmanlaşmışlardı. Nihayet, 26 Kasım sabahı, bir Lübnan uçağı ile Beyrut'tan Cenevre'ye hareket etmişlerdi. Cenevre'de yapılan bir "zirve" toplantısının ardından, Roma'ya paralel olarak düzenlenecek Viyana saldırısına katılacak teröristler, birbirlerinden ayrılmışlardı.

Muhammed Sahram ve 3 arkadaşı, baskından tam 1 ay önce, yani 27 Kasım gecesi Roma'ya vardılar. 6 Aralık'a dek nerede kaldıkları pek belli olmayan Filistinliler, nihayet İtalyan başkentinin işlek caddelerinden birindeki karanlık ve ucuz pansiyonlardan birinde gecelemişlerdi. Saldırıda kullandıkları 4 kaleşnikof ve "ananas" olarak adlandırılan 15 F-1 el bombası, kendilerine eylemden 1 gün önce, 26 Aralık gecesi, bir kadın tarafından teslim edilmişti. Bundan böyle, "Cihad uğruna", ölmek var dönmek yoktu.

Ertesi sabah, Fiumicino'nun elektronik saat göstergeleri tam 9.00'a dönerken,Muhammed Sahram ve arkadaşları, havaalanının kalkış (departure) salonunu boydan boya geçtiler ve kalabalığın en yoğun olduğu EL-AL ve TWA'in karşısındaki kafeteryaların önünde durdular.

Kanlı eylem başlıyor. Birden kulakları sağır edici bir patlama, TWA bürosu önünde duran yolculardan üçünü cesede dönüştürüverecekti. Az ileride arkadaşlarıyla konuşmakta olan Giovanna Adam, gözlerine inanamıyordu. Biraz önce, elinde biletiyle TWA'nın önünde duran kocası, kanlar içinde paramparça bir et yığını haline gelivermişti. Kocasının yanında duran bir kadın ve bir erkek ise, yerde, birbirlerine sarılmış duruyorlardı. Morg görevlileri tarafından yerden kaldırılana dek de 6 saat boyunca, öyle kalakalacaklardı.

4 Filistinli, bu ilk bombanın ardından, bu kez de, paltolarının altında sakladıkları kaleşnikoflarını çıkardılar. Mitralyöz ateşi altında, sadece, canhıraş bir kadın çığlığı duyuluyordu. Ateş altında kalan,

İlk yardım ekipleri parçalanan cesetleri toplamakta çok zorluk çektiler.

şaşkın yolculardan bir kadın, kocasına "Bana bittiğini söyle, ne olur bittiğini söyle" diye bağırmaktaydı. Oysa, ateş kesildiğinde, bu kez havada bir bomba daha patlayacak, bu bombanın ardından, yerden açılan mitralyöz ateşine, 3 İsrail Gizli Servisi'nin ve İtalyan güvenlik güçlerinin açtıkları ateş de katılacaktı. Ortalık, tam anlamıyla bir savaş alanına dönmüştü. Merminin ya da bombanın isabet etmediği tüm yolcular ve havaalanı görevlileri sinmiş, bulabildikleri en yakın siperin ardına sürünerek gizlenmeye çalışıyorlardı. Görgü tanıklarına sonsuz gibi gelen mermi savaşı, sadece 70 saniye sürmüştü. Fakat, Fiumicino'nun, TWA ve EL-AL bürolarının olduğu bölümü, bini aşkın mermi izi ile delik deşik hale gelmiş: 4 İtalyan, 2 Meksikalı, 4 Yunanlı, 5 Amerikalı, 1 Cezayirli öldürülmüş, 74 kişi yaralanmıştı. Bu arada, teröristlerin üçü ölü, biri de yaralı olarak ele geçirilmişti.

Bu ne biçim nefret? Muhammed Sahram'dı bu. Sahram, kendisini linç etmek isteyen halkın elinden zor kurtarılarak, vücudundaki 3 mermiyi çıkarmak için hastaneye kaldırılacaktı. Bir kaç yıl önce, dehşet verici bir başka katliama sahne olmuş Sabra ve Şatilla kamplarında 22 yıl önce doğmuştu. Ve nefretini kusmak, öcünü almak istiyordu.

Gerçekte Roma, Muhammed Sahram'larla doluydu. Özellikle geceler, Termini istasyonu civarında kulağa, İtalyancadan çok Arapça çalınıyordu. Bu Arapların çoğu gençti ve Courriere Della Sera gazetesi ile görüşen bir İtalyan savcı, bu genç Arapların çoğunun mülteci kamplarında doğduğunu, çoğu kez gözleri önünde, analarının, babalarının, katliamına şahit olduklarını söylüyor ve şöyle devam ediyordu: "Bu nedenle, dini ya da siyasi açıdan, çok fanatik oluyorlar."

"İsrail'den, ABD'den nefret ediyorum. İtalya arkadaş", gibi tekerlemeleri yineleyen bu gençler, silahlı saldırılardan önce, genellikle Roma'da 20-40 gün arası kalıyorlardı. Ne zaman harekete geçeceklerini bilmeseler de, hedeflerini biliyorlardı. İtalyanca konuşamayan bu gençlerin kadınlarla hiçbir ilişkileri olmuyordu. Çoğu kez az parayla, bir tost yiyerek ve kahvelerde Atarilerle oyalanarak vakit geçiriyorlardı. İntihar komandoları adı verilen bu ölüm işçileri, aslında, terör örgütlerinin 3. düzeyini oluşturuyordu. Bunların birincisi, yani stratejiyi saptayan merkezler, Kuzey Afrika'da ve Ortadoğu'da bulunuyordu. İkincisi ise, İtalya, İspanya, Yunanistan, Fransa gibi Avrupa ülkelerinde yaşayan ve örneğin, gereken apartmanları kiralamak gibi, işin örgütsel yanıyla uğraşan "memurlar"dan oluşuyordu. Bunlar, (3 derecedeki) komandoların, operasyonlarını gerçekleştireceği zemini hazırlıyorlardı. İşte İtalya'yı etkisi altına alan Arap terörizmi salgınının arkasında dönen çark buydu.

1969'dan bu yana, Roma Havaalanı, son katliamla birlikte, 18 saldırıya sahne olmuştu. 6'sı kanlı biten bu saldırılar, her seferinde, İtalyanları dehşete boğmaktaydı. Nitekim, Fiumicino katliamından sağ olarak ele geçirilen tek terörist Muhammed Sahram'ın cebinde bulunan bir mesajda "Yine vuracağız... Kendi yitirdiğimiz evlatların acısını size de tattırmak için, çocuklarınızı da öldüreceğiz" yazılıydı.

Büyük bir olasılıkla ölüm, Avrupa'nın bu kez de başka bir havaalanında pusu kurmuş, başka masumları bekliyordu ●

Bir terör yılının bilançosu - 92 ölü, 200 yaralı.

Bulak'ların birlikte son fotoğrafları

Bulak'ın ardından

Geçen hafta kaybettiğimiz Paris Büyükelçisi Adnan Bulak, yakından tanındıkça çok sevilen bir kişiydi. Onun son fotoğrafını çeken Bulak'ların yakın dostu Leyla Umar onu şöyle anlatıyordu: "İşindeki aşırı ciddiyeti ve titizliği nedeniyle makamında çok az gülen Adnan Bulak aslında son derece neşeli ve şakacı bir insandı." Çevresindekilerin her derdine çare bulmaya çalışan Bulak'ın son derece hassas bir insan olduğunu da belirten Umar, onun yüreğinin çocuk sevgisi ile çarptığını da vurguluyordu. Yakın arkadaşları Adnan Bulak'tan bahsederlerken, "O bizim eve çocuklarla oynamak için gelirdi. Bazen at olur, çocukları sırtında koştururdu" diyorlardı. Birkaç hafta önce Paris'te Elizabeth Taylor'un katıldığı ve AİDS'liler için 7 milyon frankın toplandığı geceye Bulak'lar ile birlikte Leyla Umar da gitmişti. Orada şarkıcı Eartha Kitt'i Adnan Bulak ve eşine tanıştıran Umar şöyle devam ediyordu: "Kitt'in yeni bir Türk bestesi daha bulup plak yapmak istediğini söylemesi Adnan'ı öyle sevindirmişti ki.."

"Rus Amca" nın ziyareti

Yazar Murat Belge'nin son zamanlarda İslamcı çevrelerle olan ilişkileri hayli iyiye gidiyordu. Özellikle bu çevrelerin gazeteci ve yazarları ile sohbetler kuruyor ve karşılıklı ziyaretlerde bulunuyorlardı. Hatta bu yüzden Belge'nin saf değiştirdiğine bile hükmedenler çıkıyordu. Yine geçenlerde İslamcı yazarlardan bir akşam yemeği daveti alan Belge, verilen adresteki eve gitmişti. Kapıyı 7-8 yaşlarında cin gibi bir erkek çocuğu açıyordu. Çocuk, Murat Belge'yi görür görmez hemen beklenen misafir olduğunu anlamış ve son derece sevecen bir tavırla içeri dönüp babasına seslenmişti: "Baba, baba... Rus Amca geldi."

İslamcı çevrelerde Murat Belge'ye takılan lakap nihayet ortaya çıktı.

Gazeteciler sadece çorap örmez

Aksu yünlerinin düzenlediği 1. Aksu Yün Örgü Yarışması'nın hayli ilginç bir seçici kurulu vardı. Vali Nevzat Ayaz'ın eşi Sacide Ayaz'ın başkanlığındaki kurulda her meslek grubundan bir kişi yer alıyordu. Ancak bayan gazeteciler çoğunluktaydı. Güneş gazetesinden Canan Barlas, Cumhuriyet gazetesinden Füsun Özbilgen, Hürriyet'ten Selma Tükel, Milliyet'ten Vasfiye Özkoçak ve Nezihe Araz, ülkenin dört bir yanından gelen el örgülerini değerlendireceklerdi. 12 kişilik seçici kurulun 5 kişisinin basından seçilmesi ister istemez düşündürüyordu. Zira gazetecilerin genelde kafalara çorap örddüğü söylentisi bu kez ters dönmüştü. Serde el örgülerini de değerlendirmek vardı.

Barlas

Özkoçak

Araz

Özbilgen

Time dergisi de Deng'i "yılın adamı" seçti.

Yılın kapitalisti: Deng

Birleşik Amerika'da yayınlanan Success dergisi, dünyanın en büyük komünist toplumunun lideri Deng Xiaoping'i, "1985'in kapitalisti" olarak seçti. Derginin yazı işleri müdürü Scott De Garmo bu seçim için şunları söyledi: "Liberal bir toplum yaratma yolunda gösterdiği cesaret ve sürekli çalışmalarından ötürü Deng, uluslararası bir model haline gelmiştir." 1920 yılında 16 yaşında iken, Fransa'ya yükseköğrenim yapmaya giden Deng, burada siyasi faaliyetlere başlayınca okulu bir kenara itmiş ve bir ayakkabı atölyesinde çalışmaya başlamıştı. Deng de birçok Çinli lider gibi, Fransa'daki Çin Komünist Partisi içinde yetişmişti. Çinli liderin briç merakı da bu dönemde başlıyordu. İyi bir briç dörtlüsü kurmak için ülkenin bir ucundan uçakla partner getirten Deng'in bu yüzden Kızıl Muhafızlar ile başı derde bile girmişti.

"Demokrasi yolu da labirent gibidir"

SHP Genel Başkanı Aydın Güven Gürkan, yeni yılın ilk gününü İstanbul Dostlar Tiyatrosu'nda "Yalınayak Sokrates" isimli oyunu seyrederek geçiriyordu. Oyundaki "özgürlük" ve "demokrasi" üzerine replikleri büyük bir coşku ile izleyen Gürkan, daha sonra tiyatronun kulisine giderek sanatçıları kutluyordu. Bu arada kulise inen yol hayli engebeli olduğu için Gürkan eğilerek ve tutuna tutuna zorlukla oraya ulaşmıştı. "Demokrasiye ulaşmak için de böyle labirentlerden geçmek gerekiyor" diyen Aydın Güven Gürkan'a Dostlar Tiyatrosu'na geniş katkısı olan Özcan Arca ve eşi kuliste çay ikram ediyorlardı. Böylesine bir politikacı-sanatçı kaynaşmasını gören diğer izleyiciler ise aralarında şöyle konuşuyorlardı: "Türkiye'nin Sokrates'i, Atina'nın Sokrates'inin yolunda gidiyor olmalı."

Aydın Güven Gürkan, "Yalınayak Sokrates"ile

Sarhoşlara yeni bir hizmet

İstanbul'un belli başlı barlarında içki içerek akşamcı kariyerini ispat etmiş içkicilere yeni bir hizmet sunuluyor. Ece Bar'ın girişimiyle hazırlanan "Nöbetçi Sarhoş" kartları hamilleri, yapılacak anlaşmalar gereğince diğer barlarda da ceplerinde para olmasa dahi içki içebilecekler. Ödemeler daha sonra Ece Bar tarafından karşılanacak. Ayrıca bu kart sahipleri, ölçüyü kaçırma korkusuna artık paydos diyorlar. Çünkü kartın arkasında sahibinin adı soyadı ve teslimat adresi de bulunuyor. Bu hizmetlerin dışında, kart hamili bir cuma akşamı hiç içki içmeden Ece Bar'da servis yaptığı takdirde bütün bir hafta bedava içki içmek hakkını da elde ediyor. Çok az sayıdaki bu kartlardan elde etme şansına sahip olanlar için düşünülen bir diğer hizmet ise son derece ilginç. Tekel fiyatları artsa bile, "Nöbetçi Sarhoş"lar, bir sene boyunca kartı aldıkları günün fiyatından içkilerini yudumlayacaklar.

Kazlıçeşme'deki deri tesislerinin bir yıl içinde yıkılması gerekiyor

Kazlıçeşme'deki deri sanayii işyerlerinden görüntüler

DERİ SANAYİİ / KAZLIÇEŞME TAŞINIYOR

Yorgan gitti, kavga bitmedi

Deri sanayii işyerlerinin Kazlıçeşme'den Tuzla'ya taşınması ile ilgili olarak deri sanayicileri ile belediye arasında sürtüşmeler çıktı

"Gazeteler yazdı, tören için 40 milyon lira harcanmış. 40 milyona bir fabrika kurulur. Yazık, günah!.. Arabalar, kurbanlar... Neden? Başbakan geliyormuş!.. Başbakan da törende bir kelime olsun deri lafı etmiyor... Ersin Faralyalı konuşturulmuyor, Deri-İş Başkanı konuşturulmuyor falan... Niye? Belediye öyle istiyor da ondan. Yani bu tören anlamsız..."

"Bir dokun bin ah işit kâse-i fağfurdan" misali, Cezmi Özte-

mir'in şikâyetleri de bitecek gibi değildi. 30 yıldır sürdürdüğü Türkiye Deri Sanayicileri Derneği Başkanlığı'ndan, İstanbul Anakent Belediye Başkanı Bedrettin Dalan'ın istemi üzerine ayrılmak zorunda kalmış, zaten ne olmuşsa da ondan sonra olmuştu. İşte, Kazlıçeşme'den Tuzla'ya taşınacak olan deri sanayii bölgesinin üst yapı temel atma töreni ortadaydı. Başbakanın da katıldığı bu görkemli törene, "bir temel atma töreni değil, ANAP'ın siyasi gövde gösterisi demek daha doğru olur"du. Dalan'ın isteğiyle Deri Sanayicileri Derneği'ne başkan seçilen "Turgut Koşar'ın büyük katkılarıyla, dericiler artık belediyenin "dümen suyuna" girmişlerdi. Yeni başkanın yönetiminde çıkan yeni gazetede de Dalan'a ve ANAP'a övgüler düzülmüş, "artık deri sanayicilerini belediye yönetmeye" başlamıştı...

"Ah şu belediye!.." İstanbul'da yaşayan herkes gibi, Öztemir'in de, artık kentin ortalarında kalan ve kötü kokusuyla çevreyi pisleten deri sanayiinin kent dışına taşınmasına itirazı yoktu. "Ben de yıllardır taşınalım diyorum. Ama bunu deri sanayiini batırmayacak şekilde yapalım... Kazlıçeşme uygun şartlarda terk edilmeli" diyordu. Peki uygun şartlarda gidilmiyor muydu şimdi? Öztemir'e göre, bu sorunun yanıtı olumsuzdu. Haliç örneği önlerindeydi. Haliç'te tapular delinmişti, işte şimdi aynısı Kazlıçeşme'de olacak, burada da tapular delinecekti. Deri sanayicileri ise belediyeye karşı bir şey yapamıyorlardı. "Çünkü belediye tehditle, korkuyla dericileri zorluyor, istediğini yaptırıyor diye korkuyorlar. Niye? Çünkü dericilerin yüzde 75'i ilkokul mezunudur, işçilikten gelmedir... İşyerim elimden giderse yeniden işçiliğe mi döneceğim diye korkuyor" diyordu Öztemir.

Hem zaten artık istense de bir şey yapılamazdı. Öztemir'e göre, belediye dericilerin içine öylesine girmişti ki!.. Belediyenin Kontrol Daire Başkanı Zekai Savaşlar, Deri Sanayicileri Derneği'nde aktif bir görev aldığı gibi, tören öncesi çıkarılan gazetenin de koordinatörlüğünü üstlenmişti. "Eh Turgut başkan seçilip, Zekai de lokomotif olunca, dericilerin yapacak bir şeyi kalmamış"tı. "Zekai Savaşlar her gün burada, zaten Turgut Koşar da her şeyi telefonla Başkan Dalan'a rapor olarak veriyor... Sonra, belediye dericilere spor kulüplerine yardım edin diyor, ediliyor, deri sanayii bölgesinin üstyapısını Tek-Art'a verin diyor, veriliyor. Nasıl oluyor bunlar? Zekai Savaşlar Turgut Koşar'a diyor ki, bak seni biz seçtirdik haaa!.."

Her ihale gibi... Öztemir'in, "Belediye öyle istediği için ihaleyi o kazandı" dediği Tek-Art, Tuzla'da kurulacak olan Organize Deri Sanayii Bölgesi üstyapı ihalesini de, 21 firma arasından Es-Ka ile birlikte sona kalmış 35 saat süren bir toplantıdan sonra, iki firma arasında yapılan seçimden kazançlı çıkan Tek-Art olmuştu. Bölgenin alt yapı çalışmalarını da sürdüren Tek-Art, üst yapı için sanayicilere teklif getiren firmaların bazılarından daha yüksek fiyat vermesine karşın ihaleyi kazanmıştı. Bunu sağlarken de, deri sanayicilerine, "Altyapıyı ben yapıyorum, oraya benden başka kimse giremez" demişti. Öztemir, "Tek-Art sadece yan dikmeler için metrekareye 27 bin lira istiyor. Diğer firmalardan 22-25 verenler var. O zaman niye Tek - Art?" diye soruyordu. Her ihalede olduğu gibi, bu ihalede de söylentiler karışmıştı işe...

Deri Sanayicileri Derneği Başkanı Turgut Koşar

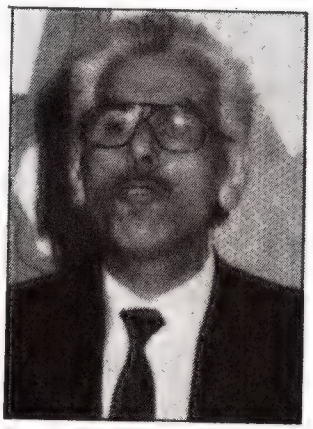

Dalan'ın ayağını kaydırdığı eski başkan Cezmi Öztemir

Öztemir'in sorusunun yanıtı, Deri Sanayicileri Derneği'nin yeni başkanı Turgut Koşar'dan geliyordu: "İhalenin Tek-Art'a verilmesine tabii ki ben tek başıma karar vermedim. 35 saatlik bir toplantı yapmışız, anlaşamıyoruz... İnsafları kurusun! Ben Bedrettin Bey'e telefon ettim, 2 saat de onunla konuştum, Tek-Art'a verdik. Niye verdik? Adamlar altyapının yapımını üstlenmişler, diyorlar ki kardeşim, ben altyapıyı bitirmedim, yolları yapıyorum, hiç kimse ben izin vermeden Tuzla'ya giremez. Adamlar kanunen haklı. Ayrıca ihaleye katılan hiçbir firma bize kredi teminatı veremedi. Tek-Art ben yurtdışından kredi getireceğim diyor.

Başbakan Turgut Özal, 1984 yılı Eylül ayında deri sanayicileri ile yapılan toplantıda, "Bu adam işyerlerinizi yıkar.. Biz karışmayız" diyerek parmağıyla Dalan'ı gösteriyor, bu sözlerden sonra deri sanayicilerini Belediye Meclisi salonunda toplayan Dalan da şunları söylüyordu: "Kardeşim, siz taahhütnameyi veriyor musunuz, vermiyor musunuz? O kadar. Çalıştık, çabaladık başkanınızla diyaloğa giremedik. Böyle başkan olmaz. Başkanınızı değiştirin, yeni bir başkan seçin. Çoğunuz belediye arazisini işgal etmişsiniz, ruhsatınız yok, suyu bedava kullanıyorsunuz, denizi kirletiyorsunuz. Bunun faturasını çıkartırsak fabrikalarınızı elinizden alırız. Aheste revan, fıstıkîmekan.. Bu iş yürümez.." Ve derneğin başkanı değişmişti.

Politik kavga. Dalan'la, değiştirilmesini istediği Cezmi Öztemir arasındaki sorun yalnızca Kazlıçeşme'nin taşınıp taşınmamasından kaynaklanmıyordu. Taşınmaya karşı olmadığını belirten Öztemir, sorunun temelde politik olduğunu vurguluyor ve Dalan'la sürtüşmelerinin nedenini şöyle açıklıyordu: "Sayın Dalan başkanınızı değiştirin gelin demiş. Neden? Bize taahhütnameleri göndermişler imzalayın diye. Hukukçulara incelettim. Dediler ki, 'başkan, belediye evdeki karıyı istiyor.' Yok arkadaş, ben evdeki karıyı vermem dedim... Bir de ben AP'liyim, şimdi de, DYP'li... Bana politikayı bırak diyorlar. Tamam dernek başkanlığında politika yapılmaz ama ben partimi de bırakamam ki..."

Sonuçta bu sürtüşmeler, Öztemir'in başkanlıktan ayrılması ve Dalan'ın "tahsilli çocuktur" dediği Turgut Koşar'ın başkan olmasıyla sonuçlanırken, Kazlıçeşme'deki deri sanayicileri her gün dozerlerin geleceği korkusuyla çalışmalarını sürdürüyorlardı. En büyük ihracatçı firmalar arasında yer alan deri

sanayii firmaları bile korkudan stok yapmaktan vazgeçmiş, canlı hayvan ihrâcatı, ham deri darboğazı gibi nedenlerle deri sanayiinde üretim kapasitesi yarı yarıya düşmüştü. Bu arada bazı işyerlerinde Deri-İş Sendikası tarafından başlatılan grev de bu karmaşanın üstüne tuz biber ekmişti. Grevin sona ermesinden sonra tüm kapılarını basına kapatan ve Türkiye Deri Sanayii İşverenleri Sendikası Başkanı Osman Güneş de dahil hiç kimsenin tek cümle konuşmadığı Kazlıçeşme'de her taşın altından Turgut Koşar çıkıyordu. Koşar, "Bedrettin Bey'den her zaman iyilik gördüm. O bizim her istediğimizi yapıyor, biz de onun her istediğini yapıyoruz. Uyum içindeyiz. Elbirliği ile deri sanayiinin kalkınması için çalışıyoruz.." diyerek çalışma şeklini özetliyordu.

Sorun nerde? Dalan'ın dericilerden, dericilerin Dalan'dan istedikleri neydi? Dalan dericilerin en kısa zamanda Kazlıçeşme'den taşınmasını istiyor, dericiler de bu görüşe katıldıklarını, ancak kısa sürede gerçekleşmeyecek olan bu taşınma işinin aceleye getirilmemesini ve makul bir sürede yapılmasını, devletin kredi miktarını artırarak ekonomik yönden desteklenmelerini istiyorlardı. Bu istemlerini de Tuzla'da yapılan üstyapı temel atma töreninden sonra düzenledikleri brifingde, Koşar'ın ağzından, "Yüzde 30 olan kredilerimizin, yüzde 60'a çıkarılmasını arzu ediyoruz" diye Başbakana iletmişlerdi. Özal, bu talebi şu sözlerle reddediyordu: "Bu mümkün değil. Size sadece yüzde 10 kaynak kullanımı veririz. Sakın ola kredi kullanmayın. Banka kredisi kullanan firmalar batar. Evinizi, bileziklerinizi, arabalarınızı satın." Satılacaklar listesi, Dalan'ın önerisiyle, biraz daha kabaracaktı. "İşyerlerinizi satın."

Ama 163 fabrikanın bulunduğu Kazlıçeşme'de sanayicilerin yüzde 34'ü kiracıydı. İstese de fabrikasını satamazdı. Dalan ise törende, "Size bir yıl süre veriyorum. Bu sürenin bitiminde Kazlıçeşme'de kalanlar yıkılacaktır" diye son sözlerini söylemişti. Dericiler artık gidip gitmemeyi değil, varlıklarını nasıl sürdüreceklerini düşünmeye başlamışlardı.

Öztemir ise, "bir seneye kadar taşınma olacağına inanmıyorum. Ama taşınmamız şart. Çünkü Haliç'e bakarsak Dalan'ın Kazlıçeşme'yi yıkmaması için bir neden yok, yani yasal engel yok.." diyordu. Sonuçta Tuzla'ya taşınılacaktı taşınılmasına ama, süregiden tartışmalara bakılırsa, yorgan gitmiş fakat kavga bitmemişti ●

'Yerle bir ederim...'

İstanbul Kazlıçeşme'de bulunan Deri Sanayii işyerlerinin Tuzla'ya taşınması çalışmalarını dikkat ve titizlikle izleyen, taşınmada ısrarlı olduğunu vurgulayan İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Bedrettin Dalan, bu konudaki soruları şöyle yanıtladı:

Bedrettin Dalan

Soru: Kazlıçeşme'deki deri sanayii işyerlerinin taşınmasında neden bu kadar ısrar ediyorsunuz..?

Dalan: Kazlıçeşme'nin taşınmasında ısrarlıyım. Çünkü bugüne kadar İstanbul'u pis kokular içinde bırakmışlardır. Şunu kesinlikle söylüyorum. Temel atma töreninde de söyledim.. O günden itibaren tam bir yıl hesap etsinler, bir yıl sonra Kazlıçeşme'yi yıkacağım. Firmanın zamanında bitirip bitirmemesi beni ilgilendirmez, verdiğim süre dolunca orayı yerle bir ederim..

Soru: İhalenin Tek-Art'a verilmesinde ısrar ettiniz mi?.. İhale sonucunun alınacağı 35 saatlik toplantı süresince dozerleriniz Kazlıçeşme'nin çevresinde bekledi mi...?

Dalan: İhalenin Tek-Art'a verilmesinde ısrar etmedim. İki firma varmış zaten. Es-Ka ile Tek-Art. İyi ki Es-Ka'ya vermemişler. Çünkü benim o firma ile ilgim olduğunu iddia edenler vardı. Ben büyük bir firmaya vermelerini istedim. İhale sonucunun bir an önce alınması ve mukavelenin imzalanması için dozerleri Kazlıçeşme'ye gönderdim.

Soru: Dericilerden gazete çıkarmalarını siz mi istediniz..?

Dalan: Deri haber gazetesinde yer alan haberlere kızdım. Ne o öyle. Dalan'ın eli devletin kasasında filan. Biz devlete olan borçlarımızı bile taksitle ödüyoruz, düzenli ödüyoruz. Bu tip bir yayını onaylamam. Denetlemem de söz konusu değildir. Bundan haberim olsaydı yayınlatmazdım.

Soru: Belediye kontrol daire başkanının gazetesinin genel koordinatörü olması ve dernek yönetiminde aktif görev almasını nasıl değerlendiriyorsunuz..?

Dalan: Zekai Savaşlar'ın bu görevlerde bulunduğundan haberim yok. Kendisi derici değildir. Kendisini yarın hemen bu görevlerinden alacağım..! Eğer bu görevleri dericiler ona vermişse kurnazlık etmişler.

Soru: Cezmi Öztemir'in başkanlığından ayrılmasını politik amaçla mı istediniz?

Dalan: Öztemir'in değiştirilmesini istedim. Politika yapıyordu. Bu beni ilgilendirmez, çünkü ben politika yapmıyorum.

Soru: Bunu söylediğiniz toplantıya Öztemir'in belediyede bulunmasına rağmen katılmamasının, kendi inisiyatifi dışında geliştiğini ve kendisinin 'enterne' edildiğini açıklıyor.

Dalan: Belediyede olduğu halde toplantıya katılmaması kendi sorunu. Ben kimseyi marke edin, toplantıya gelmesin demedim.

Soru: Turgut Koşar'ın başkan olmasını siz ismen istediniz mi?

Dalan: Dericilere kafa yapınızı değiştirin dedik. Onlar akıllı insanlar. Genel kurul yapmış değiştirmişler. Turgut iyi, akıllı ve tahsilli insandır ve uyumlu olarak görev üstlenmiştir.

Soru: Kazlıçeşme'deki deri sanayicilerine brifingte işyerlerinizi satın ne yaparsanız yapın taşının dediniz. Bazı sanayiciler yüzde 34'ünün kiracı olduğunu ve işyerlerini isteseler bile satamayacaklarını söylüyor.

Dalan: Bunları söyledim. Bunların gitmesi için ne lazımsa yapmaları için söyledim. Gitmeleri gerekiyor ve gideceklerdir.

Hayali hızır masalı

"Batık şirket alınır" ilanıyla piyasayı altüst eden Mehmet Mermerci'ye başvuran 60 şirketin umutları boşa çıktı...

Piyasayı en yakından gözleyip en iyi tahlil edenlerden biriydi. Hükümetin "Batık şirketlerin kurtarılmalarına" ilişkin alacağı kararın kokusunu da çok önceden almıştı.

Robert Kolej'den sonra Stanford Üniversitesi'nden Yüksek Elektrik Mühendisi diplomasını alan Mehmet Mermerci'nin Türkiye'ye döndükten sonra en büyük merakı gazetelerden çeşitli konulardaki görüşlerini içeren uzun yazılar göndermekti... Onun için "Ekonomi ekonomistlere bırakılamayacak kadar önemliydi..." Babası İhsan Mermerci'nin manifaturacılıktan ithalatçılığa terfi ederek Akfil'i kurması Mehmet Mermerci'ye de iş dünyasının kapılarını kolayca aralamıştı...

Özel fikirler. Mermerci'nin özellikle batık ya da zarar eden şirketlerin kurtarılmalarına ilişkin orijinal fikirleri vardı. Örneğin, "Bu işi kesinlikle devlet yapmalı" diye düşünüyordu. Çünkü kurtarmayı devlet yaparsa "Finans sorununa kısa vadede çözüm bulunsa bile, yönetim yetersizliği aynen kalırdı." Sonra "Dar ve sabit gelirlinin cebindeki verimsize aktarılmış olur"du. O halde ne yapılmalıydı? İşte Mehmet Mermerci'nin piyasa konusundaki birikiminin somutlaşmasını sağlayan temel soru buydu...

"Batık şirketleri kâr eden başka şirketler kurtarmalıydı..."

Mehmet Mermerci

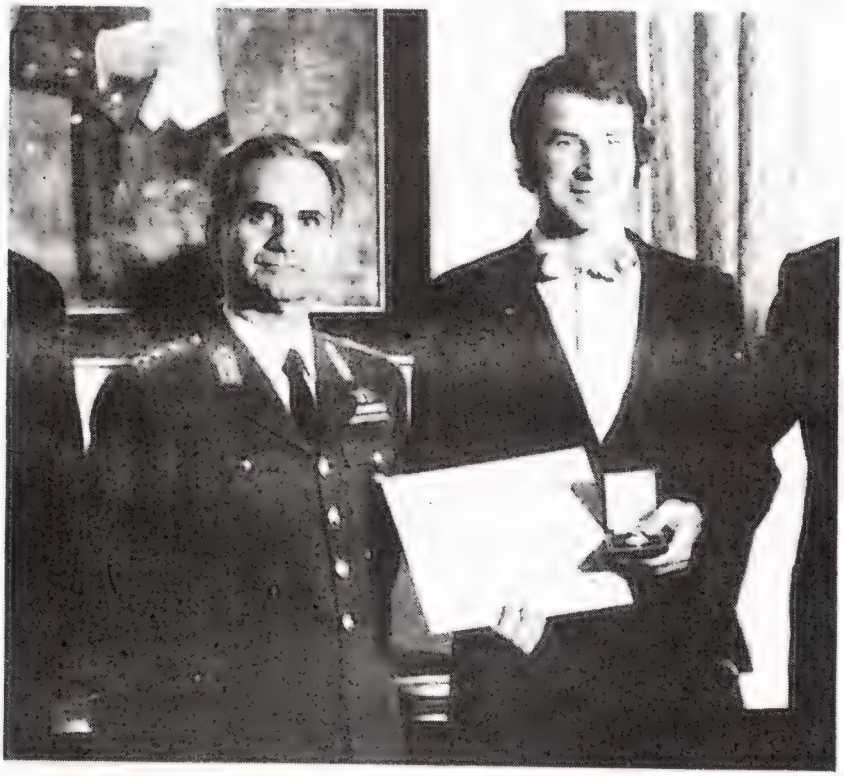

Mermerci Silahlı Kuvvetler'e yaptığı bağışlarla da dikkatleri çekiyordu.

Mermerci'nin soruya verdiği bu yanıt ileri görüşlülüğün somut göstergesiydi. Mermerci'nin adını belirtmeden "Zarar eden veya batık şirket aranıyor" diye ilanlar verdiği ve piyasayı altüst ettiği sırada hükümet de bir açıklama yapıyor "Batık şirket alana vergi kolaylığı" sağlamayı düşündüklerini bildiriyordu. Hükümetin böyle bir karar alacağını yalnızca Mehmet Mermerci düşünmüştü.

Bir hızır. "Bizi kim kurtaracak" diye bekleyen pek çok şirket için bir umut doğmuştu. Bir kurtarıcı çıkmıştı işte. Bir yönetici mi, biraz para mı, yeni projeler mi, neye ihtiyaçları varsa bu ilan bunların sağlanabileceğine ilişkin umutlar dağıtıyordu. Bu arada Mermerci'nin beklediği tüm avantajlar da sağlanmıştı. 5422 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanununda yapılan değişiklikle "5 yıldan fazla nakledilmemek şartıyla bu kanuna göre yapılan devirlerde münfesih kurumca beyan edilen kurum kazancından indirilebilir" hükmü getiriliyordu.

Bu kez ne var? Mermerci'nin beklediği olmuştu ama nedense birden iştahı kaçıvermişti. Üstelik seçbeğen-al türünden 60 kadar şirket de kendisine başvurmuşken Mermerci birden çark ediyordu. "Zarar eden şirketi alıp neden külfetini çekeyim...?" diye sormaya başlamıştı. Bu kadar teoriler geliştirip onca ilan parası verdikten, bir yığın "batağa" umut dağıttıktan sonra neden vazgeçmişti Mermerci?

Akfil Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Mehmet Mermerci, kamuoyunda yeterince reklamlarının yapıldığına mı inanmıştı? Yoksa kendine en çok güvendiği "yöneticilik" noktasında mı yanılmıştı? "Kâr ettiren güçlü bir yönetim, zarar eden şirketi de kâra geçirebilir" diyen kendisi değil miydi? ●

KİRALAR / ÖNLENEMEYEN YÜKSELİŞ

Evsiz barksız kimse yok!

Yaratıcı gücü harekete geçen Türk halkı, dükkânlarda, barakalarda, çadırlarda yeni yaşam biçimleri üretiyor

Ümraniye'de tek gözlü, küçük bir dükkânın önüne çamaşır ipi gerilmiş. Orta yaşlı, zayıf bir kadın, dükkândan elinde bir leğenle çıkıp, sinirli hareketlerle çamaşır asıyor. Bir yandan da yüksek sesle söyleniyor: "Bıktım ortalarda yaşamaktan. Kim çıkardı bu dükkânlarda yaşamak modasını?" Ankara Numune Hastanesi emekli laborantı Ulviye Çokgüngör, Ümraniye'de dükkânlarda yaşayan insanlardan yalnızca biri... Son bir yılda, dükkân sahipleri kiraların yüksek olması nedeniyle ev bulamayan çaresiz vatandaşlara bir 'hizmet' sunuyor, tuvaletsiz, banyosuz, 'mükemmel' dükkânlarını kiraya veriyorlar; Ümraniye'de, hemen her sokakta dükkânda yaşamak zorunda kalan en az bir aileye rastlamak mümkün.

Dükkânda yaşam. Ulviye Hanım, **Nokta** muhabirini evine (!) çay içmeye davet ediyor. Topu topu 20 metrekarelik bir yer burası. Bir köşede çift kişilik yatak, yanında gardrop, iki adım ötede bir kanepe, iki koltuk, diğer bir köşede lavabo, onun az ötesinde masa ve

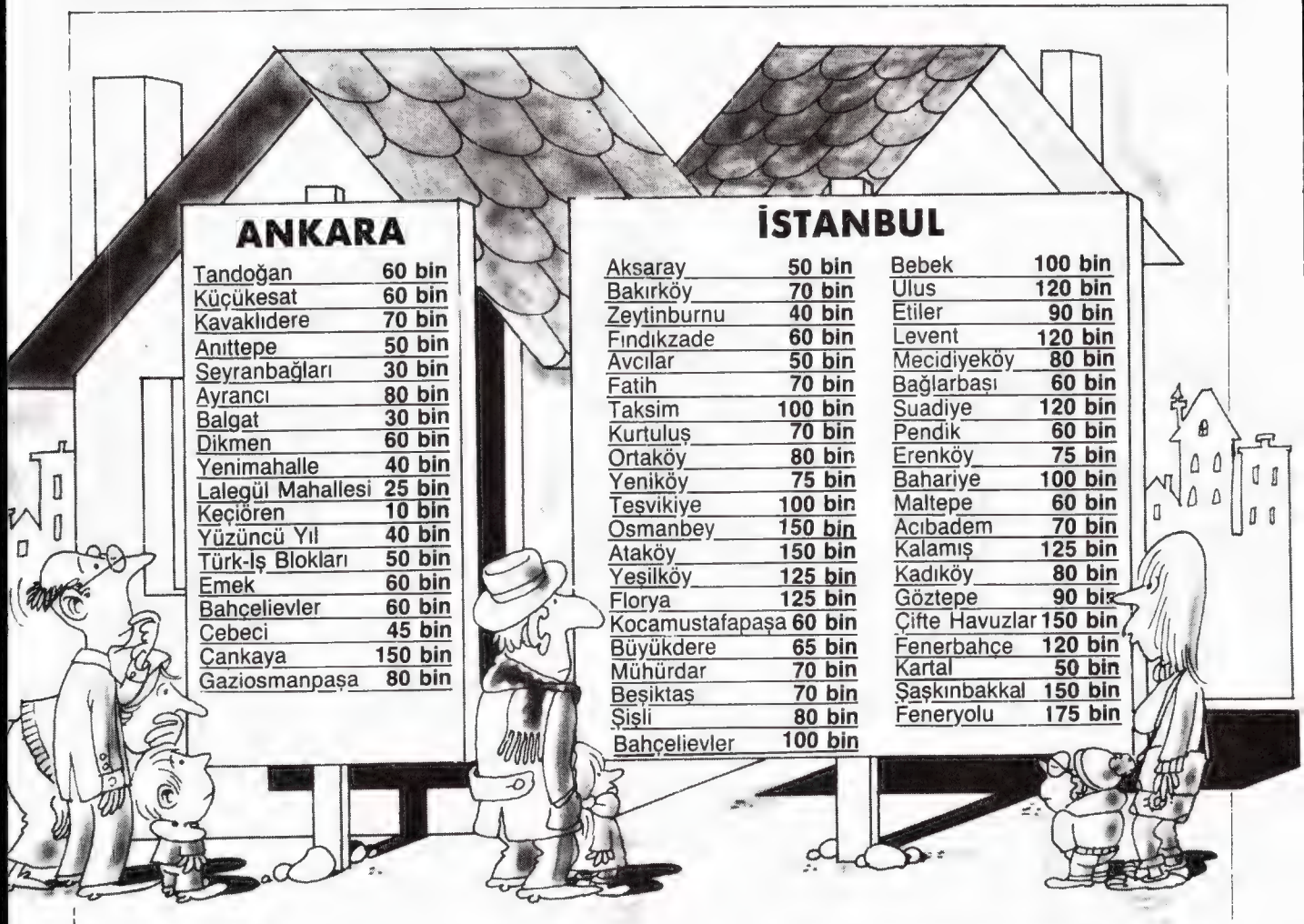

ANKARA

Tandoğan	60 bin
Küçükesat	60 bin
Kavaklıdere	70 bin
Anıttepe	50 bin
Seyranbağları	30 bin
Ayrancı	80 bin
Balgat	30 bin
Dikmen	60 bin
Yenimahalle	40 bin
Lalegül Mahallesi	25 bin
Keçiören	10 bin
Yüzüncü Yıl	40 bin
Türk-İş Blokları	50 bin
Emek	60 bin
Bahçelievler	60 bin
Cebeci	45 bin
Çankaya	150 bin
Gaziosmanpaşa	80 bin

İSTANBUL

Aksaray	50 bin
Bakırköy	70 bin
Zeytinburnu	40 bin
Fındıkzade	60 bin
Avcılar	50 bin
Fatih	70 bin
Taksim	100 bin
Kurtuluş	70 bin
Ortaköy	80 bin
Yeniköy	75 bin
Teşvikiye	100 bin
Osmanbey	150 bin
Ataköy	150 bin
Yeşilköy	125 bin
Florya	125 bin
Kocamustafapaşa	60 bin
Büyükdere	65 bin
Mühürdar	70 bin
Beşiktaş	70 bin
Şişli	80 bin
Bahçelievler	100 bin
Bebek	100 bin
Ulus	120 bin
Etiler	90 bin
Levent	120 bin
Mecidiyeköy	80 bin
Bağlarbaşı	60 bin
Suadiye	120 bin
Pendik	60 bin
Erenköy	75 bin
Bahariye	100 bin
Maltepe	60 bin
Acıbadem	70 bin
Kalamış	125 bin
Kadıköy	80 bin
Göztepe	90 bin
Çifte Havuzlar	150 bin
Fenerbahçe	120 bin
Kartal	50 bin
Şaşkınbakkal	150 bin
Feneryolu	175 bin

Belirtilen bu rakamlar en düşük kira fiyatlarını gösteriyor. Bunların üzerine yakıt parasını da ekleyin. Depozit ve peşinat modası Ankara'lı ev sahiplerine henüz sirayet etmemiş. Ancak, Gaziosmanpaşa, Çankaya, Ayrancı, Küçükesat'ın lüks evlerinde bu yöntem uygulanıyor.

Belirtilen bu rakamlar İstanbul'un en düşük kira fiyatlarını gösteriyor. Yüzüne bile bakmayacağınız bu evler için en az 100 bin depozit, en az 3 aylık peşinat ödemeniz gerekli. İstanbullular peşinatsız ev tutmanız artık bir hayal!

Ulviye Çokgüngör; "Kim çıkardı bu dükkânlarda yaşamak modasını?"

üç sandalye. Tıklım tıklım eşyayla dolu dükkân. Ortada ne tuvalete, ne de banyoya benzer bir şey gözüküyor. Bu iptidai mekân için Çokgüngör ailesi ayda 15 bin lira ödüyormuş.

Çokgüngör'ler, bir zamanlar Maltepe'de iki odalı güzel bir evde 20 bin lira kiraya oturuyorlarmış; bir gün ev sahibi, oğlunun evleneceğini söyleyip, evden çıkmalarını istemiş. Uzun süre ev aramışlar. Ulviye Hanım, yaşadıkları zorlukları bir solukta anlatıyor:

"O kadar dolaştık, 20 bin lira kiraya ev bulamadık. Daha fazlasını vermeye gücümüz yetmez. Depoziti, peşinatıyla en az 400 bin liramızın olması lazım ki, adam gibi bir eve kendimizi atalım. 40 bin liradan aşağı kiralık ev yok. Sonunda bodrum katında bir dükkân bulduk, lağım suları patlayınca oradan çıkıp buraya taşındık. 3 aydır bu dükkândayız. Eşyalarımızın çoğu bir arkadaşımızın evinde. En büyük sorunumuz tuvaletsizlik. İdare etmeye çalışıyoruz. Zor bir durum. Banyoyu leğen içinde yapıyoruz. Dükkân sahibi tuvalet yaptırayım diyor ama nereye yaptıracak, zaten küçücük yer. Moral diye bir şey kalmadı, her gün münakaşa, münakaşa... Kocam yok diyor, anlasana ev yok. Ne zamana kadar oturacağım bu dükkânda bilmiyorum, sinir küpü oldum çıktım." Oysa, Ulviye Hanım'ın iki sokak ötesinde yine dükkânda yaşayan Deniz

Ev mi kiralıyorsunuz?

• Ne kadar şanslısınız, nihayet bir ev buldunuz! Karşınızdakinin 'gerçek ev sahibiniz' olduğundan emin misiniz? Sözleşmeden iki ay sonra, karşınıza gerçek ev sahibi çıkıp sizi kapı dışarı edebilir!

• Kiralayacağınız evin hacizli olup olmadığını mutlaka araştırın. Eğer ev hacizliyse ve iflas masasınca da satılmışsa gözünüzün yaşına bakmadan 15 gün içinde sizi sokağa atarlar.

• Ev sahipleri kiracıların çocuk sayısını pek önemserler. Siz de sözleşmeye oturmadan önce ev sahibinin evlenecek yaşta kızı, oğlu var mı onu öğrenin. Yoksa "ihtiyaç nedeniyle" kendinizi bir anda kapının önünde buluverirsiniz.

• Sözleşme yapmadan önce evi iyice inceleyin. Her ev sahibi için evi gelin gibidir. Evdeki eksik gediği araştırın sözleşmede bunları bir bir bildirin. Sonra depozitiniz yanmasın.

• Kiralayacağınız evin sizden önceki dönemden kalma elektrik, su gibi borçları var mı? Bunları öğrenmeden sakın ola eve girmeyin.

• Sözleşmedeki özel şartları okumadan imzanızı atmayın.

• Ev sahibi sizden falan tarihte evden çıkacağınıza dair imzalı bir kâğıt isteyebilir. Katiyyen imzalamayın... Eğer böyle bir oyuna bile bile gelecek kadar sıkışırsanız söz konusu kâğıtta tarih belirtilmiş mi kontrol edin. Ya ev sahibi tarih yerini sonradan doldurursa?

• Her ay kiranızı verdiğinize dair ev sahibinizden imza almayı unutmayın.

• Bir yıl içinde ev sahibinizden kira ödemenizi iki kez geciktirdiğinize ilişkin ihtar almamaya çalışın.

• Geçmiş dönemlere ait sözleşmelerinizi sakın atmayın.

Not: Tüm bu öneriler, ancak ev ararken pek de sıkışık değilseniz geçerli olabilir. Yoksa kiracı adayının bu kadar bol, kiralık evin ise az olduğu bir ortamda, herkes gibi sizin de, önünüze sürülen tüm koşullara "eyvallah" diyerek, ilk bulduğunuz eve kapağı atmaktan başka çareniz yok yazık ki...

Yersiz yurtsuz kalmamak için boş buldukları dam altına yerleşiyorlar.

Yolları'ndan emekli gemici Hüseyin Tosun ise dükkânda yaşamayı kanıksamışa benziyor:

Bu dükkân güzel, geniş, tüm eşyamızı aldı, temiz de bir yer. Önceleri tuvalette yıkanmak zor geldi ama, insan darda kalınca her şeye alışıyor, katlanıyor."

Namlunun ucu ortadireğe çevrildi. Son bir yıl içinde kira fiyatlarında yüzde 60 oranında bir artış kaydedildi. Bugün büyük kentlerde, gecekondu kiraları bile en az 40 bin liradan başlıyor. Bir memur kenti olarak bilinen Ankara'da en ucuz sobalı evin kirası 45 bin lira. İstanbul'da ise yüz binlerden dem vuruluyor. Depozit ve peşinat ise neredeyse bir kural haline gelmiş. Tüm ev sahiplerine göre evleri "mükemmel." Bu "gelin gibi evleri"ni nazlanarak kiraya veren ev sahipleri, memur değil tüccar kefil istiyorlar artık. Kira sorunu dar gelirli; işçi, memur ve emeklilerin sorunu olmaktan çıktı. Namlunun ucu orta direğe de çevrildi. Maaşlarından fazla kira ödemek durumuyla karşı karşıya kalan insanlar ne yapacaklar? İmar ve İskan Bakanı Safa Giray'a göre endişelenecek bir durum yok; çünkü bakan, Türkiye'de konut sorunu diye bir sorun olduğunu kabul etmiyor.

Gerçekten ortada, evsiz barksız, açıkta kalmış vatandaşlara rastlamak mümkün değil. Çünkü kiraların önlenemeyen yükselişi karşısında çaresiz kalan halk, yaratıcı gücünü harekete geçirerek ne yapıp edip kendine bir dam altı buluyor: Her ne kadar çağdaş konut anlayışıyla uzaktan yakından bir ilgisi olmasa da, etrafı naylonlarla çevrilmiş çadırlarda, barakalarda, tuvaletsiz, banyosuz dükkânlarda "geçici" olarak konut sorununu hallediyorlar.

Türk işi komünal yaşam. Ümraniye semtinde nasıl "dükkanda yaşam" halk için yeni bir alternatif oluşturmuşsa, Tarlabaşı ve Süleymaniye çevresinde de "toplu yaşam" biçimi zorunluluk sonucu doğmuş: Batı'da alternatif gençlerin özgür iradeleri sonucu seçtikleri komünal yaşama benzer bir yaşam biçimi filizlenmiş. Süleymaniye Camii'nden 50 metre uzaklıkta, eski ahşap bir binada, sekiz aile 51 bin liralık kirayı aralarında paylaşıyorlar. Her aileye bir oda düşüyor. Binadaki üç tuvalet de ortak kullanıma açık. Banyo sorunu da bu tuvaletlerde hallediliyor. Çok çocuklu işçi ailelerinin yaşadığı bu odalarda yemek pişirmek büyük bir sorun; binanın koridorları mutfak ve yemek odası olarak değerlendirildiğinden pis bir koku binaya çöreklenmiş.

Tahtakale'de elektrik kordonu yaparak geçimini sağlayan 40 yaşındaki Mehmet Demirpençe, yedi kişilik ailesinden tek çalışanı. Demirpençe, "Ayda kazandığım, 50 bini bulmaz. Hiçbir ek gelirimiz yok. Zamanında gecekondu yapamadık. Küçücük odada çoluk çocuk kalmak zor oluyor" diyor.

Çadırda yaşamak nasıl? İstanbul'da Menekşe semtinde, kira fiyatlarının yüksekliği nedeniyle açıkta kalan, sonunda çareyi çadırda yaşamakta bulan insanların sayısı da az değil. Yaşlı annesi ve iki çocuğu ile Menekşe'de, Kızılay Kampı'nın yanına çadır kuran Özgül Gönül, bir işçi emeklisinin eşi. 20 bine ev bulsa hemen çıkacağını söylüyor. "Yeter ki peşinat istemesinler" diyor. Gönül, yaşadığı serüveni şöyle anlatıyor: "Bahçelievler'de oturuyorduk. Ev sahibi evi müteahhide verdi, bize de bir çadır alıp, elimize 40 bin lira tutuşturdu. Geldik kamp yerine çadırı kurduk,

"Kiralar denetlenmeli"

"Kiralık ev" sorununun çözümü konusunda Prof. Dr. Aydın Aybay **Nokta***'nın sorularını yanıtladı:*

Nokta: Kira fiyatları hızla tırmanıyor. Bu tırmanış nasıl durdurulacak? Tek çözüm yolunun, kısa ve uzun vadede bol konut inşa etmek olduğu söyleniyor. Siz de aynı kanıda mısınız?

Aydın Aybay: Kira fiyatlarının artışı normal. Eğer kiralanacak taşınmazların sayısı sınırlıysa, kentler de durmadan kalabalıklaşıyorsa, kira fiyatları artacaktır. Çünkü talep çok fazla, arz ise sınırlı. Bir kere konut yapmak başlıbaşına çare değil. Almanya'da 1960-1965 yılları arasında 21 milyon konut yapılmıştı. Ama bunun

ama kış geldi, ev bulmamız lazım. İstanbul'u talan ettim, ev yok değil ama depozit ve peşinat istiyorlar. Ben onca parayı nasıl öderim? Geceleri gaz lambası yakıyoruz. Yemeği tüp gazla yapıyoruz, rüzgâr çıkınca o da sönüyor. Tuvalet, su büyük bir sorun. Banyomuzu umumi tuvalette yapıyoruz. Yetişkin bir kızım var, buralar tekin yerler değil. Ne yapacağım bilmiyorum. Devlet çalıştırdığı bir işçinin ailesine neden sahip çıkmıyor. Soğuklar bastırdı, odun yok, kömür yok."

Dolar modası. Kira fiyatlarının yüksekliği, artık yalnızca ortadireğin üstündekiler için sorun değil. Son bir yıldır büyük kentlerde bir başka moda ortaya çıktı. Dolar üzerinden kiraya ev vermek... Bu yöntem yalnızca yabancılara değil, Türk vatandaşlarına da uygulanıyor. Türk lirasının dolar karşısında değer kaybettiğinden yakınan ev sahipleri bir güvence olarak görüyorlar dolar karşılığı kiraya ev vermeyi. Ankara'da en az 300 dolara, İstanbul'da ise en az 1000 dolara evler müşteri bekliyor. İstanbul'da Boğaz'da 6 bin dolara da ev bulabilirsiniz. Etiler semtinde emlakçılık yapan Tevfik Babaoğlu, dolar karşılığı Türk lirası vermeyi kabul edenlerin daha çok ihracat ve ithalatla uğraşan kişiler olduğunu söylüyor.

Emlakçı Adil Araslı, kira fiyatlarının "dehşet" bir hızla arttığını, dar gelirlilerin değil, orta direğin zor durumda olduğunu kabul ediyor. Ancak Araslı, kiraların diğer yatırım alanlarına göre Türkiye'de yine düşük olduğu görüşünde: "Kendinizi mülk sahibinin yerine koyun. Hiçbir işiniz yok, kirayla geçiniyorsunuz. Piyasa yükseliyor, hayat pahalanıyor, ister istemez siz de kirayı artıracaksınız. Ya da evinizi satıp, paranızı bankaya yatıracaksınız. Böylece evinizin bir yılda getirdiği gelirden daha fazla faiz alacaksınız. Ben kira fiyatlarının artmasında Arapların etkisi olduğunu düşünüyorum."

Ne ev sahipleri ne de devlet tarafından "korunan" kiracılar artan kira fiyatları karşısında kaderleriyle başbaşalar. Kira piyasasının çok canlı olması artık ev sahiplerinin de gözünü açtı. 1955 yılında çıkarılan 6570 sayılı yasanın kendilerine tanıdığı bazı hakları "kurnazca" kullanıyorlar. Yasaya göre, bir kez kira sözleşmesi imzalandı mı, artık kiracı sonsuza dek o evde oturabilecek. Tabii ev sahibinin "ihtiyaç halleri" ortaya çıkmazsa. Son zamanlarda ev sahiplerinin, evlerini akrabalarına, tanıdıklarına satmaya başladıkları gözleniyor; yeni ev sahibi ya oturacak başka yeri olmadığından ya da evlenecek çocuğu olduğundan kiracıyı çıkarıyor. Ya da, evi ciddi bir onarımdan geçireceğini ya da işyeri yapacağını iddia ediyor. Ev sahibinin ince hileleri karşısında kiracı boynu eğik evi boşaltmak zorunda... Böylece, ev sahibi 25 bine oturan kiracısını çıkarıp, evini isterse 100, isterse 200 bin liradan kiraya veriyor, üstelik peşinatı, depoziti de cabası...

Çadırda yaşama da katlanıyorlar

Konut açığı sorunu kısa vadede çözümlenmediği, enflasyon oranı düşmediği sürece kiralık ev sorunu kronikleşmeye devam edecek. Mülk edinme şansını elde edememiş kiracılar, Cumhuriyet kurulduğundan bu yana kendi sorunlarını kendileri çözme geleneğini kazanmışlar. Ufukta hiçbir umut ışığı görünmediğine göre, kiralık ev sorununun çözüm yolları yalnızca onların "yaratıcılıkları"na bağlı. Dükkânlardan, çadırlardan, barakalardan, toplu yaşamdan sonra kim bilir hangi "alternatif yaşam" biçimlerini üretecekler? ●

tek başına yeterli olmadığını düşündüklerinden bu konutlardaki kiraları devlet kontrol altına almıştı.

Nokta: Yani kiraların devlet tarafından denetlenmesinden yanasınız. Kısa vadede tek çözümün bu olduğunu mu düşünüyorsunuz?

Aybay: Bir kere en liberal geçinen ülkelerde bile kiraların denetlenmesi kabul ediliyor. Bu denetim iki yönde; bir tahliyeye karşı güvence, iki kira paralarının sınırlı tutulması. Böyle bir denetleme olmazsa, olmaz... Mesele şudur, denetleme olsun mu olmasın mı? Buna mutlaka olur cevabı vereceksiniz. Çünkü başka çaresi yoktur işin. Benzin fiyatını, faizi denetlemiyor musunuz? Kiraları tabii ki denetleyeceksiniz.

Nokta: Türkiye'de bu söylediğiniz dondurma - denetleme işi nasıl gerçekleştirilebilir?

Aybay: Kiraları bir katsayıya göre ayarlarsınız. Bu kat sayıyı, evin semti, metre karesi, binanın eskilik durumu belirleyebilir. Peki bunu kim yapacak? Devlet bütün vatandaşları tek tek fişe geçiriyor da, niçin kiralık evleri fişe geçirmesin? Zor mu bu?

Nokta: Ama kimi çevreler, denetim olayına şiddetle karşı çıkıyor.

Aybay: Kira gelirini, piyasa rejiminden gelen gelirlere nazaran daha sınırlı bir gelir olarak niteleyeceğiz. Daha elverişli şartlarda yatırım imkânlarınız varsa, paranızı oraya yatırınız: Bankaya yatırıp faizinizi alabilirsiniz, vb...

Malını kiralayacak olanın kafasına şunu sokacaksınız: "Arkadaş sen bu malını yok pahasına kiraya vermiş olacaksın. Tek kârın, kapital olarak malının enflasyona karşı dayanıklı olması. Yoksa bunun dışında gelir getirmez sana. Onun için az kira alıyorum diye ağlama". Çaresi budur bunun. Bunu devlet, politik olarak söyleyecek.

Çağdaşlaşan kumarın elektronik ürünlerini üç yıl ara vermeksizin izleyebilen bir kişi programı öğrenip sürekli kazanabilir

KUMAR / OYUN MAKİNELERİ

"İmansız kemik" devri sona erdi

Büyük otellerde açılan oyun salonlarındaki, yüzlerce kumar makinesine, her yaştan ve her kesimden insan devam ediyor. Müşteriler arasında kadınlar da hiç azımsanmayacak sayıda.

"Müşterilerimizin çoğunluğunu, saat 2 ile 6 arası, hanımlar oluşturuyor!" Çınar Oteli oyun salonu yöneticisi Hür Saguner, ülkemizde son zamanlarda yaygınlaşan kumar makineleri salonlarının yeni müdavimlerini böyle açıklıyor. Gerçekten de, büyük otellerde açılan bu tür oyun salonlarında, öğleden sonraları randevularını burada veren ev kadınlarına rastlamak mümkün. Saguner, "Rahatça gelip, nezih bir ortamda oyunlarını oynuyorlar, eğlenip gidiyorlar" diyor.

Evet, kumar da "demokratikleşiyor." Önceleri "umuma açık" yerlerde oynanması yasak olan kumar, 1983'te çıkan Talih Oyunları Yönetmeliği ile büyük otellerde herkese açık hale geldi. Böylece, Monte Carlo benzeri şık "mahfillerde", gözalıcı salonlarda smokinli beylerin, tuvaletli hanımların oynadığı kumar, işin içine ileri teknoloji ürünü makinelerin girmesiyle, büyük otellerde de olsa "daha bir ortadireğin", bu arada kadınların da rahatlıkla oynayabildiği sıradan bir talih oyununa dönüşüyor. "Konkenci" hanımlar artık yavaş yavaş salonlara yöneliyorlar.

İstanbul'da ilk kez Hilton Oteli'nde işletilmeye başlanan "kumar makineleri", kısa sürede benzeri büyük otellerde de hızla yayılıp,

birçok insanın eğlence ihtiyacını ve "iflah olmaz kumar tutkusunu" karşılamaya çalışıyor... Dedeman Oteli oyun salonu resepsiyonisti Çiğdem Oker, **Nokta**'ya, "Buraya gelenleri başlıca 3 grupta toplamak mümkün" diyor. "Hesapsız paralarını harcamış olmak için gelenler, meraklarını gidermek için uğrayanlar, bir de para kazanmak amacıyla gelen 'ihtiraslı' kişiler..."

Makinede oyun çoktur! Daha ilkel bir teknolojiyle üretilen "pub machine"lerin yanı sıra, şimdilerde çok ileri teknolojilerle üretilen "slot machine", "black jack", "elektronik rulet", "money pusher" ve "elektronik poker" gibi kumar makineleri kullanılıyor. Aristocrat, Summit Coin, Universal, Bally gibi firmalarca yapılan bu makineler Türkiye'de birkaç büyük sermaye grubunun eliyle çeşitli otel ve tatil sitelerine yerleştirilmiş. Kumar tutkunları ve meraklılar, kimisi hırsla, kimisi aldırmaz havalarda, kimisi gülerek bu "şeytan işi aletlerin" kollarını çekmeye koyulmuşlar, yanıp sönen rengarenk ışıklar, ziller, çıngıraklar, şıngırtılarla dolu oyun salonlarında kahkahalar, sevinç çığlıkları, küfürler, umutlar, hayal kırıklıkları birbirine karışmaya başlamış...

NET Holding İştirakler ve Mali İşler Koordinatörü Ömer Acar, salonların otel idaresi ile müştereken işletildiğini, her salonun yaklaşık 200 kişiye geçim kapısı açtığını ve müşteri sayısının da giderek arttığını belirtiyor. Acar'ın hatırlattığına göre, "elektronik talih salonu" açabilmek için otelin turizm belgeli, en az 300 yatak kapasiteli ve her yıl en az 500 bin dolar döviz girdisi sağlayabilir olması gerekiyor. Salon gelirinden yüzde 30 milli savunma vergisi, yüzde 47,15 kurumlar vergisi ve yüzde 10 da KDV alınıyor.

Sayıları 19'u bulan bu salonları, Asil Nadir, NET Holding, TGİ, Yaşar Holding, Mehmet Ali Yılmaz gibi girişimciler işletiyor. Hızla gelişmesine rağmen, ülkemizde bu "yeni sektörün" gene de ABD ve diğer Batı ülkelerine oranla bir hayli güdük kaldığı da bir gerçek. Gelişmiş ülkelerde en küçük oyun salonunda bu tür makinelerden en az 300 tanesi çalışır durumdayken, Türkiye'deki en büyük salonlarda en fazla 100-150 makine bulunuyor.

Elektronik programlar. Üretici firmalar, makineyle birlikte tam 60 bin dolayında bilgisayar programı da hazırlayıp makineyi bunlara göre programlıyorlar. Ancak, inatçı bir kumarbaz 3 yıl boyunca aynı makineyi dikkatle izleyip bir kenara sonuçları not ederse, programı çözüp makineyi altedebiliyor! Bu nedenle, makine değişmese bile 3 yıllık süre sonunda ilke olarak programın mutlaka değiştirilmesi gerekiyor.

Bu salonlarda "icra-yı faaliyet eden" makinelerin ömürleri ise ortalama 5 yıl olarak hesaplanıyor. Bozuldukları takdirde fabrikanın yetkili teknisyeninin çağrılması, ayrıca "müşteriye monoton gelmemeleri" için mümkün olduğunca sık yenilenmeleri de gerekiyor. İyi bakımla ömürleri 10 yıla kadar uzatılabilen makinelerin fiyatları 4500 dolar civarında.

Her makine, "aldığı" paranın yüzde 85'ini tekrar oyuncuya "iade ediyor". Ancak, büyük ikramiye kazananlar bu kontenjanın önemli bölümünü doldurmuş oluyorlar. Dolayısıyla, makinenin kazandırma oranı ilk bakışta sanıldığından çok daha önemsiz.

Bir oturuşta 2 milyon götürenler. Bugüne kadar en büyük parayı "götürenlere" de Çınar ve Dedeman salonlarında rastlanmış. Çınar'da bugüne kadar 10-12 kişi bir seferde makineden 1 milyon lira alırken, Dedeman'da 10 kişi bir kol hareketiyle 2'şer milyon, 20-30 kişi de birer buçuk milyon kazanmışlar.

Bu salonlarda her yaş grubundan, her ekonomik düzeyden ve her iki cinsiyetten insanı bir arada görmek mümkün oluyor. Çınar Oteli salonunun yöneticisi Saguner, "Akşamları saat 6 ile 8 arası Boğaz Köprüsü trafiği çok yoğun olduğundan, evleri karşı yakada olanlar bu iki saati burada değerlendiriyorlar" diyor ●

'Kocam biliyor elbette'

Nokta, "6-8" müdavimi hanımlardan L.Ç. ile, yılbaşı gecesi Çınar Oteli'nin oyun salonunda görüştü.

"Konken oynamaktan iyidir"

Nokta: Sık geliyor musunuz?

L.Ç.: Haftada en az iki kez. Tercih ettiğim bir salon yok, her yerde şansımı deniyorum.

Nokta: Eşinizin haberi var mı?

L.Ç.: Tabii biliyor. Bunda saklayacak bir şey göremiyorum. O da bu makinelerde oynamayı seviyor. Zaten akşamları birlikte gidiyoruz. Hatta dün akşam oğlum ve kızım da bizimle beraberdi...

Nokta: Oyun salonları açılmadan önce, şansınızı başka şekillerde, başka yerlerde deniyor muydunuz?

L.Ç.: Arkadaşlar arasında bir oyun grubumuz vardı. Haftada bir kez, birimizin evinde toplanıyorduk. Ama şimdi o gruptan ayrıldım.

Nokta: Neden?

L.Ç.: Konkenin turunu 150 liradan oynuyorduk. Sonraları bu rakam çok büyüdü. Burada istediğim kadar parayla oynayabiliyorum. Oyun gruplarında insan çok hırslanıp kırıcı olabiliyor. Arkadaşlarımın arasında kavga edip birbiriyle görüşmeyen çok kişi var.

Nokta: Kâr-zarar durumunuz nasıl?

L.Ç.: Vallahi hiç hesaplamadım. Her ay kendime belli bir para ayırıyor, bir kısmını burada harcıyorum. Ama miktar söyleyemem.

Nokta: Bir seferde en çok kaç para kazandınız?

L.Ç.: Geçenlerde 90 bin lira kazandım. Çok sevindim. Bir de 40 bin lira kazanmıştım. Başkaca önemli bir meblağ kazanamadım.

Hemingway ve kadınları: Hadley, Pauline, Martha, Mary...

EDEBİYAT / HEMINGWAY'İN "YENİ" ROMANI

Üstat meğer neymiş...

Ünlü yazar Ernest Hemingway'in ölümünden sonra çekmecesinde bulunan "Cennet Bahçesi" adlı "yeni" bir romanı önümüzdeki aylarda yayınlanacak. Otobiyografik roman, Hemingway ile ilk eşinin çeşitli cinsel sapmalarını açığa çıkarıyor...

"Geceleri yatakta rolleri değişirlerdi. Karısı Pete adını alır, kendisi de Catherine olur, birlikte yeni deneyler peşinde koşmaya başlarlardı..."

Haber önce New York Times'da patladı, sonra da Herald Tribune'de. "Acar gazeteci" Edwin McDowell, iki haftadır Batı edebiyat çevrelerini çalkalayan "keşfini" açıklıyordu: Ernest Hemingway'in ilk eşi Hadley biseksüelmiş!.. Bu arada, peşpeşe tam dört evlilik yapmış koca yazarın kadınlara karşı bilinen yoğun zaafının yanı sıra, erkeklere de kayıtsız olmadığı yolunda "şiddetli ipuçları" var... Hemingway üzerine tuğla gibi bir biyografi yazan Prof. Carlos Baker, yukarıdaki satırlarla, evvelce okuduğu el yazmalarından yola çıkarak üstadın yatak odası gizlerini boşuna ortalığa dökmemiş meğer ballandıra ballandıra...

Haberi McDowell'a sızdıran, ABD'nin önde gelen yayınevlerinden ve 1926 yılından beri Hemingway'in kitaplarını basmakla övünen Charles Scribner's yayıncılık kuruluşunun editörü Tom Jenks olmuş. Jenks, Hemingway'in 1946 yılında yazıp çekmecesine attığı, bugüne kadar hiç duyulmadık bir romanını bulup çıkarıyor. Daha doğrusu, klasör, Hemingway'in son eşi Mary tarafından üstadın kaza mı intihar mı olduğu tartışılan ölümünden bir süre sonra yayınevine getirilip teslim edilmiş ve 20 küsur yıldır rafta kalmış. "The Garden of Eden", yani "Cennet Bahçesi" adını taşıyan elyazmalarını inceleyen yayıncı Jenks, romanda anlatılan kişi ve olayların, ünlü yazarın gençliğini pek çok hatırlattığını fark ediyor. Gerçekten de, "Cennet Bahçesi", henüz üç haftadır evli olduğu bir kadınla Fransa'nın bir kıyı kasabasında "garip" cinsel deneylere girişen genç bir Amerikalı yazarı ve sonunda ikisi de aynı kadına âşık olup çıkan çiftin karmaşık ilişkilerini anlatıyor. Yazar sonradan kadınlardan birini boşayıp ötekiyle evleniyor!

Bütün ayrıntılar "tutuyor." 1946'dan sonra ara ara 15 yıl boyunca yeniden gözden geçirilen roman, bal gibi Hemingway'in ilk eşi Hadley'den ikinci eşi Pauline Pfeiffer'a "geçişini" ve üçü arasında yaşanan çapraz ilişkileri anlatıyor. Yayınevi sahibi Charles Scribner Jr, "Benim elyazmalarından ve Hemingway'in gençlik marifetlerinden haberim vardı" diyor. Biseksüalite "nazik bir mesele" olduğu için yıllarca beklemiş ve "artık zamanı gelmiştir" diyerek romanı 1986'da yayınlamaya karar vermiş, ifadesine göre.

Hep "erkek yazar" olarak tanınan, savaşı, boksu, boğa güreşlerini, balıkçılığı anlatan, 1. Dünya Savaşı'nda İtalya cephesinde âşık olduğu ve "Silahlara Veda"daki Catherine Barkley'e esin kaynağı olan hastabakıcı Agnes von Kurowsky'den başlayarak Hadley Richardson, Pauline Pfeiffer, Martha Gellhorn, Mary Welsh gibi sürüyle kadınla ilişki kuran koca Hemingway'in gizli kalan yanları, kişiliğinin beklenmedik kıvrımları da böylece ortaya çıkıyor. Afrika'da safariye çıkmaya, okyanusta kılıç balığı avlamaya meraklı, içkiye, özellikle soğuk beyaz şaraba düşkün, iri kıyım ve sapına kadar erkek görünüşlü "Baba Ernest", meğer o tadına doyulmaz hikâye ve romanlarında alttan alta işleyen hüznü, me-

lankoliyi, iflah olmaz kederi kişilik yapısının derinliklerinde yatan cinsel karmaşadan damıtıp çıkarıyormuş... "Hemingway buzdağının" su altında kalan kesiminde, despot bir kasaba doktoru olan babasının, sessiz sedasız, halim selim ve ezik bir kadıncağız olan annesinin yanında, Chicago banliyölerinden birinde geçen mutsuz çocukluğunun saplantıları varmış demek ki...

Ben öldükçe yazarım "Cennet Bahçesi", Hemingway'in ölümünden sonra yayınlanan 10. kitabı olacakmış. Daha önce, gene terekesinde bulunan "Akıntı Adaları" romanıyla, Paris'te geçen gençliğini anlattığı "Paris Bir Şenliktir" adlı derleme, ayrıca seçme mektupları, İspanya'dan boğa güreşi anıları, hiç yayınlanmamış bazı hikâyeleri, Toronto Daily Star gazetesinde çıkan haber ve röportajları gibi çeşitli kitaplar da, yazarın 1961 yılında ağzına bir av tüfeği dayayıp tetiğini çektiği tarihten sonra birer birer okuruna kavuşmuştu...

Yayıncı Jenks, "Cennet Bahçesi"nin üç ayrı versiyonu olduğunu belirtiyor. Bunlardan biri, 1200 daktilo sayfası tutuyor ve 48 bölüme ayrılıyor. İkincisi 1500 sayfa. Bir de yazarın kendi kısalttığı 400 sayfalık elyazması var. Jenks, her üçünden bir derleme yaparak romana son şeklini vermeye çalışacak ve kitap önümüzdeki mayıs ayında piyasaya çıkacak... Fazla gecikmeden dilimize çevrilirse Türk okuru da Hemingway'in ve eşinin cinsel maceralarını yakından öğrenebilecek!. ●

Engin ARDIÇ

"Yersiz yurtsuz" 3 topluluk

Yeni Türkü, Mozaik, ve Ezginin Günlüğü gençlerin oluşturduğu, farklı müzik yaklaşımlarına sahip üç topluluk. Tümünün de ortak özelliği piyasayı kendilerine dert edinmeden özgün bir müziğin peşinde olmaları.

Eğer başlayacaksak bir yer seçmemiz gerekir... Bir yerlerimizde düğümlenen ve giderek tüm insanları suskunluğun çemberine sokan o 'verimsizlik' cenderesinden kurtulmak büyük mutluluk. Bu mutluluğun sürekli ve bilinçli bir çabaya dönüşmesi için yapılacak çok şey var..."

Mozaik topluluğunu oluşturan on kadar genç insan yerlerini seçmişlerdi. Verimsizliğin cenderesinden, müziğin yardımıyla kurtulacaklardı. Yapılacak çok şeyleri olduğunu söylüyorlardı ama upuzun bir yolun daha ilk adımında engellerle karşılaşıyorlardı. Provaların nerede yapılacağı, bir sorun olup çıkmıştı karşılarına. Sonunda, Etiler'de bir apartman dairesi topluluğun ilk engelini çözmeye yetti. Ne var ki bu kez de komşular bu durumdan pek hoşnut olmadıklarını belirtiyorlardı. Haksız da sayılmazlardı hani, Serdar'ın "muhtelif pedal takviyeli cereyanlı gitarı," Timuçin'in davulu, Ayşe'nin piyanosu, Bülent'in pançosu derken, apartmanın tüm sakinleri Mozaik'in provalarına "katılmak" zorunda kalıyordu.

Bir apartman dairesinde sürdürülen bu çalışmalar ilk ürününü bundan iki buçuk yıl önce, 1983 Haziranı'nda vermişti. "Ölümden Önce Bir Hayat Vardır" adını verdikleri bu ilk konseri, iki yıl içinde diğerleri izleyecek, bu yıl içinde çıkartılan iki kaset de Mozaik'in yapıtları arasına katılınca topluluk, genç müzikseverler arasında kendine bir yer edinecekti.

Bugün her biri Mozaik'in birer parçası olan bu genç insanların yaşamında en önemli yeri müziğin tutmasına karşın, hiçbiri geçimini müzikten sağlamıyordu. Hemen hemen tümü Boğaziçi Üniversitesi öğrencisi ya da mezunu olan topluluk üyeleri içinde makine ve elektronik-mühendisleri, iktisatçılar, sosyologlar vardı ama meslekten müzisyen yoktu. Ayşe, "İşimiz aynı zamanda hayatımız olmalı" diyordu, Mozaik'in çalışma panosuna iliştirdiği kâğıt parçasında, "ya da daha hayatımız olabilecek yerlerde iş yapmalıyız."

Bir "Yeni Türkü" Genç ve amatör müzik topluluklarının dönem dönem ortaya çıkıp, bir iki konserden sonra saman alevi gibi ortadan kaybolması geleneğini Mozaik istikrarlı ve giderek kendi havasını yaratan üç yıllık bir süreçle aşmayı bilmişti. Oysa Mozaik'ten çok önce, bir başka topluluk bu geleneği kırmış hattâ diğerlerine yol açmıştı.

1979 yılında ilk konserini veren **Yeni Türkü** grubu, hareketli günlerin Ankara'sında büyük çoğunluğu üniversite öğrencisi olan dinleyicileri tarafından yadırganmıştı. Hiçbiri müzik eğitimi almamış olan Yeni Türkü'cüler "slogan değil müzik" yapmayı yeğliyorlardı. Çünkü müzik serüvenine Ankara Fen Lisesi'nde okudukları yıllarda atılan bu gençler yıllar geçtikçe

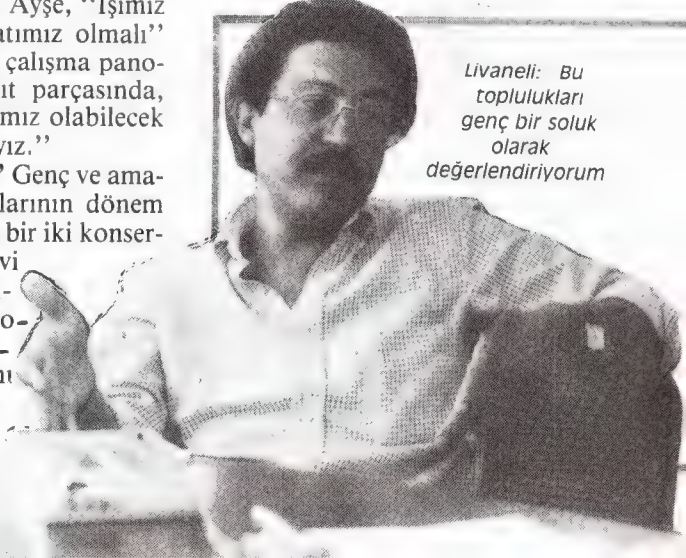

Livaneli: Bu toplulukları genç bir soluk olarak değerlendiriyorum

Mozaikçiler için sahne üstü tavrı ayrı bir önem taşıyor

Profesyonelliğe soyunan Ezginin Günlüğü'nün kimi elemanları artık toplulukta yer almıyor (yanda)

Yeni Türkücüler slogan atmadan kendilerini kabul ettirmeyi başardılar

müzik türlerini değiştirmişler ve sonunda topluluklarına adını koydukları "Yeni Türkü" akımında karar kılmışlardı. Yapıtları slogan atmıyordu belki ama tavır almaktan da geri durmuyorlardı. Arjantin, Şili, İrlanda, Yunanistan gibi ülkelerde giderek gelişen bu "müzik tavrı" Yeni Türkü'cülerin ödünsüz çabaları sonucunda semeresini verecek, 12 Eylül öncesinde topluluğa sırt çeviren kesimler sonraki yıllarda topluluğun konserlerini dolduracak, plaklarını satın alacak, kasetlerini elden ele dolaştıracaktı. Öyle ki "mavi mavi"lerin, "Oy Eminem"lerin boy gösterdiği bir ortamda, sözlerini Murathan Mungan'ın yazdığı "Maskeli Balo" adlı parçaları dillere takılacaktı.

Profesyonelliğe soyunanlar. Yeni Türkü ve Mozaik'çiler müziği bir meslek olarak görmemeyi sürdürürken, adları genellikle birlikte anılan **Ezginin Günlüğü'**nün üyeleri amatörlüğe "pes" demişlerdi. Topluluğun kurucularından, endüstri mühendisi olan Vedat, "Artık, yarın prova var dendiğinde, okulu ya da işi nedeniyle gelemeyecek kişilerle çalışmak istemiyoruz" diyordu. "Gerektiğinde bir hafta sonrasına bir konseri tekrarlayabilecek dinamik bir topluluk olma amacındayız." Mozaik'ten Ayşe'nin dediği gibi "daha hayatımız olan işler yapmaya" soyunan Ezginin Günlüğü üyeleri bu doğrultuda ilk adım olarak Ezginin Günlüğü Müzik Yapımevi'ni kurmuşlardı. Burada bir yandan müzik dersleri veriliyor bir yandan da topluluğun provaları yapılıyordu. Öte yandan, amatör toplulukların korkulu rüyası olan, plak ve kasetlerin hazırlanıp piyasaya sürülmesi konularında Ezginin Günlüğü deneme-yanılma yoluyla da olsa büyük bir aşama kaydetmişti. Nitekim yakında çalışmalarını tamamlayacakları "Sabah Türküsü" adlı albümlerini plak ve kaset olarak 20 bin adet basmayı

"Yeni Türk şansonu"

Zülfü Livaneli son yıllarda varlıklarını kanıtlayan genç toplulukların çalışmalarına ilişkin görüşlerini dile getirdi.

Genç grupların çalışmalarını çok olumlu karşılıyor, severek dinliyorum. Çalışmaları Türkiye'de eski köy ve kent yapılarının dışında yeni bir dil yaratmaya yönelik. Buna "yeni Türk şansonunu aramak da diyebiliriz. Batı müziği değerleriyle özgün olmak arasında bir noktayı yakalamaya çalışıyorlar. Tabii her biri kendi üslubuyla.

Bunlara severek dinlediğim **Grup Gündoğarken**'i de ekliyorum. Bu gruplardan bazılarıyla yakından ilişkideyiz. Birlikte çalışmayı düşünüyoruz. **Yeni Türkü**'den ayrılan bir grup arkadaşın oluşturduğu **Çağdaş Türkü,** son çalışmalarının bantını dinlettiler. Birkaç özgün parça içeriyor. Grup Gündoğarken de yine bu günlerde yeni plakları için stüdyoya giriyor. Benim şarkılarımı da bana hiç benzemeyen apayrı bir üslupla seslendiriyorlar. İlgiyle izliyorum genç toplulukları. İçinde bulunduğumuz müzik kargaşasında olumlu ve genç bir soluk olarak değerlendiriyorum.

düşünüyorlardı. Sıradan "piyasa" parçalarının 500 ile bin arasında rakamlarla basıldığı bir piyasada, bu hedef ciddi bir iddianın göstergesiydi.

Kurtlar sofrası. Amatör müzik toplulukları açısından, ürünlerini dinleyicilerine ulaştırmanın ilk yolu olan konserler bu insanları kurtlar sofrasındaki kuzu durumuna düşürüyordu. İşletmeciler risk üstlenmek istemediklerinden salon kiraları birkaç kat yükseltiliyor, sözleşmede yer alan yükümlülükler son derece "esnek" bir biçimde yorumlanıyordu. Mozaikçi Timuçin, "Adamlar mukavelede renkli spot sağlayacağız diye yazmışlar" yollu dert yanıyordu, "Konserden bir saat önce bakıyorsun bir tek renkli spot var. Diğerleri bozuk ve tamir için para gerektiriyor. Buna benzer bir sürü şey... Ezginin Günlüğü de ilk konserlerinin ses kaydı için bir "organizatör"e 150 bin lira ödemek zorunda kalmıştı. Topluluk üyelerinden Nadir aynı işin, bugün, yani o olaydan üç yıl sonra üçte biri fiyatına mal olacağını ileri sürüyordu.

Özgün sesler. 1980 sonrasında seslerini giderek daha geniş bir kitleye duyuran bu üç topluluğun ortak yanı neydi? Ortada çok sayıda "genç" ve "amatör" topluluk olmasına rağmen bu üç topluluk yaratmaya çalıştıkları özgün sesleriyle diğerlerinden ayrılıyorlardı. Yeni Türkü'nün kurucularından Derya "Türkiye'nin geleneksel kaynaklarından hareketle çağdaş bir müzik yapma amacında" olduklarını söylüyordu. Nitekim bağlama, kemençe, ud, kanun gibi Türk müziği çalgılarının yanı sıra gitar, piyano gibi Batı çalgıları da kullanılıyor ve sonuçta ortaya, dinleyenlere "tamam bu Yeni Türkü" dedirtecek bir müzik çıkıyordu. Ezginin Günlüğü, baştan beri kendilerine yol gösteren Ruhi Su'nun çizgisini izlerken Mozaik ise adının hakkını verircesine dünyanın dört bir köşesinden derlenen bir repertuarla çıkıyordu dinleyicilerinin karşısına. Ama hepsinin ötesinde, üç topluluk açısından da en önemli nokta düşündüklerini dile getirmenin bir ifadesi olmasıydı. Örneğin Mozakçilere ilk konserlerinden sonra kimi çevrelerden "ne şirin çocuklar" şeklinde övgüler gelmişti. Ama onlar bu tür "övgü"lere şiddetle karşı çıkıyorlar ve hep bir ağızdan "biz kötü çocuklarız" diyorlardı ●

TV / "BİR YILDIZ DOĞUYOR" VE K.KRİSTOFFERSON

Sahneden perdeye...

Hollywood denilen "rüya fabrikası"nın bütün dönemler için geçer akçe olan konularından biri de "Bir Yıldız Doğuyor" masalıdır. Bu masal, bulunduğu doruktan aşağı tepetaklak olup alkol denizinde enginlere yelken açarak düşen bir erkek "yıldız"la onun yardımlarıyla gittikçe ünlenerek doruğa tırmanan bir kadın "yıldız"ın melodramatik aşkıdır. Bu konu şimdiye dek iki kez George Cukor ("What Price Hollywood?" 1931, "A Star is Born" 1954), bir kez de William Wellman ("A Star is Born" 1937) eliyle beyaz perdeye aktarılmıştı. Artık sinema tarihinde yerlerini almış Janet Gaynor-Frederick March (1937) ve Judy Garland-James Mason (1954) çiftlerinden sonra, "Bir Yıldız Doğuyor"un 7 Ocak Salı gecesi TV'de gösterilecek olan 1977 yapımı, allanıp pullanmış bu yeni çeviriminde Barbra Streisand-Kris Kristofferson ikilisini izleyeceğiz.

"Pop" Bir Yıldız Doğuyor. Yönetmen Frank Pierson, önceki çevirimlerdeki Hollywood dünyasını bir kenara bırakarak bu bayatlamış aşk öyküsünü günümüzün Amerikan müzik pop müzik çevrelerine taşıyordu. Büyük reklam kampanyalarıyla pompalanan filmde B. Streisand bir yandan rol keserken bir yandan sesini göstermeyi de ihmal etmiyordu tabii. Zaten filmde herkes, oyuncu, şarkıcı, besteciliğinin yanı sıra filmin yapımcılığını da üstlenmiş olan ve baştan sona değişik, göz alıcı giysilerle boy gösteren Streisand'a çalışıyordu. Ama Hollywood'un "çirkin kız"ından rol çalan Kris Kristofferson adında biri vardı filmde. Ve eleştirmenler Streisand için filmin adına ilişkin bir sözcük oyunu yaparak ("A Star is Born"-A Bore is Starred) "sıkıntı yıldızlaşıyor" derken Kristofferson'ın oyununu filmin en ba-

Amerika'nın ünlü folk şarkıcısı besteci ve oyuncu Kris Kristofferson, solda "Bir Yıldız Doğuyor"da Barbra Streisand ile sağda ise daha önce TV'de kesilerek gösterilen "Cennetin Kapısı"nda Isabelle Huppert'le bir dans sahnesinde.

şarılı yanlarından biri olarak kabul ediyorlardı.

Kris Kristofferson diye biri. Sinekkaydı bir tıraşla yumuşak bir tip, sakalıyla ise kadınları heyecanlandıran romantik bir yıldız oluveren Kristofferson, İskandinav kökenli bir ailenin çocuğu olarak 1936 yılında Brownsville - Texas'da doğmuştu. General Kristofferson'ın küçük oğlunun günün birinde ABD'nin en ünlü folk şarkıcılarından biri olacağını kim, nereden bilebilirdi? Genç Kris, B. Almanya'da yaptığı askerlik görevinden sonra, 1960'lı yıllarda şarkıcı ve besteci olarak dikkati çekmeye başladı.

"Me and Bobby Mc Gee" ve "Sunday Morning Coming Down" gibi şarkıları onu geniş kitlelere tanıttı.

1970'lerdeyse kurallara boşvermiş, dünya gerçeklerini umursamaz, hippi dünya görüşü, mistisizm ve uyuşturucularla inançlarını, özlemlerini hababam törpüleyerek gününü gün eden Amerikan gençliğinin en önde gelen pop-star'larından biriydi artık. Konser ve plaklarıyla ünü Avrupa'ya kadar yayılmıştı.

Şarkı yazarı, gitarist ve şarkıcı Kristofferson 1970'ten sonra çok yönlü becerilerine aktörlüğü de ekliyor, Dennis Hopper'in "The Last Movie - Son Film"iyle beyaz perdeye geçiyordu. Sinemalarımızda ve TV ekranında izlediğimiz "Pat Garrett ile Billy the Kid" (S. Peckinpah, 1973), "Bana Onun Kellesini Getirin" (S. Peckinpah 1974), "Alice Artık Burada Oturmuyor" (M. Scorsese 1975), "Konvoy" (S. Peckinpah, 1978), "Cennetin Kapısı" (M. Cimino, 1980), "Özgürlük Yolu" gibi filmler ona "star" olmanın yolunu açan filmlerdi. Bu arada şarkıcı Rita Coolidge ile evleniyordu.

"Pop Star" efsanesi. Günümüzde Amerikan gençliğini en çok etkileyerek gittikçe endüstriye dönüşen pop müziği ve ABD'ye özgü koşullarda neredeyse tapınılacak derecede "idol"leştirilen bu müziğin uygulayıcılarını, "pop star"ları konu edinen "Bir Yıldız Doğuyor", Kristofferson'un en başarılı filmlerinin başında geliyordu. "Woodstock"u akla getiren bir açık hava konseriyle başlayan "Bir Yıldız Doğuyor"un, menajerlerine, danışmanlarına, sekreterlerine kan kusturan, disc jokey'lere ateş eden, hayranlarına hakaretler yağdıran kısaca çevresine yaka silktiren, ününün doruğundaki rock şarkıcısı kahramanı John Norman Howard "Speedway" rolünde adeta kendisini oynuyordu Kristofferson. ABD'nin müzik çevrelerinde sıkça rastlanan bir "süper-ego" tipini başarıyla yansıtıyordu. Ünlenmesine yardım ettiği çiçeği burnundaki yeni pop yıldızı Esther Hoffman'ı (B. Streisand) konserler, turneler ve otel odalarında geçerek "şanlı şöhretli" zengin ve çılgın bir yaşam beklerken, o, filmin finalinde J. Dean'vari bir ölümle intiharı yeğliyordu. Yönetmen Pierson, Hollywood'un beylik aşk öyküsünü renkli ve ilginç bir gösteriye dönüştürmeyi bir yere kadar beceriyordu. Ne var ki, gençlerin sürüler halinde toplandığı konserlerde yaşanan o Amerika'ya özgü çılgınca atmosferi duyuran, pop müzik ve pop star olayını oldukça canlı bir biçimde veren çekici bir birinci yarıdan sonra film, melodram öğelerinin gittikçe ağır basmasıyla yavanlaşarak klasik "yıldız masalı"nın müzikal klişelerine dönüşüyordu. Ve önemli bir film sayılmasa da ustaca kotarılmış, beceriyle çekilmiş, özellikle müzikseverlerin ilgisiz kalamayacağı "Bir Yıldız Doğuyor"da Kris Kristofferson, Barbra Streisand'ı ikinci plana düşüren "yıldız" olarak filmi baştan sona sürüklüyordu. Bu film, "Alice"den sonra Kristofferson'un sinemada yeniden doğuşu oluyordu●

Ali Dinçkök... Başa geçse ne değişecek?

Hani tesis? Hani altyapı? Hani başarı?

FENERBAHÇE / SAHALARDA VE YÖNETİMDE KRİZ

Arabesk yönetim zorda

Fenerbahçe,tarihinin en güç dönemlerinden birini yaşıyor.Fener ekipleri bütün spor dallarında başarısız kalırken,yönetim gene karıştı.Bazı"kellelerin"düşmesi bekleniyor.

Galatasaray camiasında bayram havası eser, örnek spor tesislerinin yapımını gerçekleştirmiş olan Başkan Ali Uras bütün ekipleri şampiyonluğa oynatırken, Fenerbahçe cephesinde "yangın var"... 400 milyon liraya kadar yükselen borç yükü Fener'in belini büküyor. Bütün spor dallarında bütün Fener ekipleri zor duruma düşmüş bulunuyorlar. Futbol şubesinde astronomik transferler yapmış olan Fener, sahaya çıkacak 11'i zor denkleştiriyor. "Dörtlük" Samsun hezimetiyle tarihinin en acı yenilgilerinden birini yaşayan Fener, iyice karıştı...

"Anti-Semihçiler"... Takımı "yumuşak" yönettiği için çok eleştiri alan Meszöly, takımın yanı sıra aleyhindeki havayı da şampanyalar ikram ederek yumuşatmaya uğraşırken, bir yandan da "Veselinoviç gelsin!" feryatları yükseliyor. Basket cephesinde de durum pek farklı değil. ABD'li antrenör Perryman'ın dönüş bileti alınmış bile! Güya takım play-off'a hazırlanıyor ama, teknik yönetim bir yandan Mahmut Uslu'yu "ısıtıyor"... İsmail Vuran gibi iyi bir çalıştırıcı ve tecrübeli oyuncuların elindeki voleybol takımı, küme düşme hattı yakınlarında dolaşıyor. Fenerbahçe'de bu sezon belki de en başarılı ekip, kürek takımı. Ancak, kürekçilerin koruyucusu Dr. Semih Bayülken de topun ağzında. Fenerbahçe'de bazı kelleler isteniyor!

Bana ne oldu da ben bilemem... Bütün bu dramı yaşayan Fener, geçen yıl "çok başarılı" denebilecek bir sezon kapatmıştı oysa. Futbol takımı birinciliği kapıp kaçarken, bütün yılın en istikrarlı ekibi olan basket takımı son anda kupaları Galatasaray'a kaptırmış ve ikincilikle yetinmiş, voleybol takımı da bir üst kümeye çıkma başarısını göstermişti. Yani, 1985-86 sezonuna umutla bakmak için pek çok neden vardı ortada... Peki, Fener'e ne olmuştu böyle?

Spor otoritelerine göre, Fenerbahçe'nin başında iki temel belâ var. Bunlardan biri "yönetim sorunu", ikincisi "mali sorun" olarak adlandırılabilir. Aslında Türkiye nüfusunun yüzde 60'ı Fenerbahçe taraftarı, ve camianın hiçbir mali sorunu olmaması gerekiyor... Kâğıt üzerinde. Her taraftar kulübe sadece 100 lira verse, Fener'in gelirleri bir anda 1 milyar liraya ulaşacak! Takımlarını en nankör şartlarda bile destekleyen taraftarların bu kadarcık bir katkıda bulunmaları, daha doğrusu bunun sağlanması zor olmasa gerek... Ama yöneticiler işin kolayına kaçmış durumdalar, ve bunun acısını da şimdi çekiyorlar.

Fraksiyon çatışması! Yönetim kanadında ilginç bir görünüm sergileniyor. Fenerbahçe "örgütü"

içinde, Kadıköy grubu, yeni Kadıköy grubu, Kızıltoprak grubu gibi "hizip çatışmaları" var! 1800 kadar üyesi olan kongreye 900 kadar üye katıldığında, 500 civarında oyu kontrol edebilen grup kulübün yönetimini ele geçirebiliyor ve... kestirmeden birkaç para babasını başa getirip onların kesesine güvenerek bütçeyi dengelemeye çalışıyor. Bu senaryo her kongrede, kimi zaman değişik aktörlerle tekrarlanıp gidiyor. 500 milyon lira kadar futbol gelirine sahip olan kulüp, 800 milyon lira tutan masraflarını karşılayamadığından, şu anda 300 milyon lirayı bulan bu yılın açığı, "bu yılın para babasını" bekliyor... Söz konusu ensesi kalınlar da kulübe bağış yapmak yerine borç vermeyi tercih ettiklerinden ve genellikle "kaşıkla verdiklerini kürekle geri almak" gibi bir eğilim içinde bulunduklarından, hasılata temlik koydurarak hem işin mali yanını garantiye alıyorlar, hem de bir olağanüstü kongre ile "kapının önüne koyulma" tehlikesini önlemiş oluyorlar. Futbol şubesinin neden olduğu mali kriz, bir yandan da diğer branşların başında "Demokles'in kılıcı" gibi sallanıyor. Özel ilgi gören 200 milyon bütçeli basketbol şubesinin dışındaki diğer bütün şubeler böylece her an kapanma tehlikesiyle karşı karşıya! Mesela, 300 milyonluk voleybol şubesi, oyuncularına 3-4 aydır ücret ödeyemeyip, salonsuzluktan da haftada iki antrenman bile yapamadığından acınacak duruma düşmüş bulunuyor...

Quo Vadis? Fenerbahçe'nin gelmiş geçmiş yöneticilerinin, tümü değilse de büyük bölümü, camiaya hizmet yerine sadece "kendi reklamlarını" düşünmüş olduklarından, bugüne kadar tesis, altyapı gibi konular pek ele alınmamış. Dereağzı'nda vaktiyle Ömer Çavuşoğlu'nun gayreti ve himmetiyle yapılan çim saha dışında, kulübün hatırı sayılır hiçbir tesisi yok.

Acaba yönetimi Ali Şen grubundan Ali Dinçkök mü alacak, yoksa başa Emin Cankurtaran ve Şehmuz Tatlıcılar mı geçecek? Bunlardan hangisi Semih Bayülken ve Kadıköy grubu tarafından desteklenecek? Bunların açıklığa kavuşması beklenene kadar Fener bu sezon bütün sahalardan silinmiş olabilir... Kongre sonuçları ne olursa olsun, Fenerbahçe'de birşeyler değişecek mi? "Sarı-lacivert uzmanları", hiç sanmıyorlar●

Hakemlerimiz

Futbol Federasyonu Başkanı Erdoğan Ünver'in televizyonda yaptığı açıklama, aylardır, hatta yıllardır beklenen fırtınayı kopartmaya yetti.. Ünver, hakemlerden servet beyanı isteneceğini açıklamıştı.

Bir grup hakem ve onların koruyucuları, servet beyanı istenmesini, kendilerine ve mesleklerine hakaret kabul edip, bir avuç suda fırtına yaratmaya kalktılar..

Ülkemizde ve dünyada, kritik görevlere gelen yüzlerce binlerce insan gıkını çıkarmadan bu beyanda bulunuyor da, haysiyetsiz mi oluyordu?. Gocunacak yarası olmayan kaşağıdan niçin korkardı ki?..

Bir camia hakkında, ülkenin dört bir yanında söylenenler artık ayyuka çıkmışken, gizliliği ortadan kaldırıp, "İşte her şey meydanda" demek niçin onursuzluk oluyordu ki?"..

Namuslu hakem, günahı olmayan hakem, onurlu hakem, servet beyanından çekinmez, hatta bu işi davet bile beklemeden yapar..

Yapmalıdır.. "Ben yapmam, ben vermem" deyip, toz kaldırmaya kalkanlara şüphe ile bakınız..

★ ★ ★

Yalnız şimdi madalyonun bir başka yanı var.. Erdoğan Ünver'in hakemleri servet beyanına davet ediş şekli.. O gece ekranda ağzında bir yığın laf geveledi, ama hiçbir şey söylemedi.. Ünver'in sunuş şekli, gerçekten tüm hakem camiasını töhmet altında bırakacak şekildeydi.. Çünkü Ünver açık konuşmuyordu. "Kem küm" edeceği yerde "Şurada, şu olayda şüpheliyiz.. Şu konularda ihbar aldık.. Şu şu gazete yazılarını ihbar kabul ediyoruz.. Hemen her gün çıkarılan şu veya benzeri söylentiler karşısında hakem camiasını aklamak ve bu arada varsa, suçlu kişileri de bu camia içinden temizlemek istiyoruz" diyebilirdi.

Ünver ağzını açtı.. Çamuru bulaştırdı ve sustu.. O gün, bugündür de susuyor. Bu arada hakemlerimiz de "biz servet beyanı veririz, vermeyiz" kavgasına girdikleri için, gerçeğin ortaya çıkmasını engelliyorlar. Bir tek hakem, bir tek hakem kuruluşu ortaya çıkıp da "bu servet beyanı neden gerekti?.. Neler duydunuz, neler öğrendiniz Bay Ünver" diye sorma gereği duymadı.. Akıllarına mı gelmedi, yoksa bu soruyu sormamalarının daha hayırlı olacağına mı inanıyorlardı?..

★ ★ ★

Türkiye liglerinin birinci yarısı bitiyor. En az beş takımın şampiyonluk, rahatça 12 takımın da kümede kalma savaşını bütün şiddeti ile yapacağı ikinci yarı başlıyor.. Bu ikinci yarıda çalınacak, ya da çalınmayacak bir tek düdük, ligin kaderini baştan aşağı değiştirebilir..

Şimdi biz bu döneme, üzerlerinde büyük bir töhmet bulunan yerli hakemlerimizle giriyoruz.. Hakemler üzerine bu gölgeyi koyan kişi de, Futbol Federasyonu Başkanı sıfatı ile Merkez Hakem Komitesi Başkanlığı'nı mevzuat gereği deruhte eden Erdoğan Ünver..

Gençlik ve Spor Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı Erdoğan Ünver.. Bakan Metin Emiroğlu, spor işlerine karışmamak konusunda yeminli olduğu için, bugün Türk sporundan sorumlu en yüksek rütbeli devlet adamı olan Erdoğan Ünver..

★ ★ ★

Erdoğan Ünver'in televizyonda yaptığı, o üstü çok kapalı, ama anlamı ve kapsamı çok büyük konuşma ile başlayan olayların ardındaki gerçekler açıklanmaz, hakemler servet beyanında bulunmazlar ve bu işin sonu alınmazsa, Türkiye liglerinin ikinci yarısı, çok korkunç olaylara gebe kalacaktır. Bu böyle biline..

Hıncal ULUÇ

Doruktakiler

Nokta okuyucularının oylarıyla seçilen yılın doruktakilerine söyleyecek bir şeyimiz yok, tebrikler. Ancak Sabancı ve Selvi'nin arasında tüm "ortadirek" de olmalıydı. Bir de birçok değerli bilim adamımızın üniversitelerden YÖK yüzünden uzaklaştırıldığını düşünürsek, **Nokta** bir şekilde bu kişileri de onurlandırmalı, onlara sahip çıkmalıydı.

Sevim Oytun-İZMİR

Genel grev

Türk-İş'te sendika başkanlarının birbirinden bu kadar farklı konuşması, sonuçta değil genel grevin, sıradan bir açık hava toplantısının bile yapılamayacağının ya da yapılsa bile etkili olmayacağının delili. İşçilerin içinde bulundukları bu kötü durumun Türk-İş'in gayretleriyle çözülebileceğine aklım yatmıyordu, şimdi iyice emin oldum. Şevket Yılmaz'ın sorularınıza verdiği cevaplar da bunu göstermiyor mu zaten?

Rıfat Konur-ZONGULDAK

Sendika başkanlarının genel grev konusunda görüşlerini aktaran yazınızı ibretle okudum. Türkiye'nin en büyük işçi kuruluşunu oluşturan sendikaların yöneticileri genel greve "evet" derken, bu kuruluşun başındaki Şevket Yılmaz da, "Madem o kadar istiyorlar, gitsinler genel greve" diyor... Şevket Yılmaz'ın bu sözlerine ne denir? Kendi örgütü ile uyum halinde olmayan bir işçi lideri, o koltuğa ne ölçüde layıktır? Madem biz işçilerin haklarını kararlı bir şekilde savunmayacak, niçin istifa edip yerini başkasına bırakmıyor?

Cahit Kaleli-ESKİŞEHİR

"Bilinçli" işkence

Derginizin 52. sayısında İçişleri Bakanı Sayın Yıldırım Akbulut'la yapılan söyleşiyi okudum. Bakan Bey çok ilginç bir gerçeği dile getiriyor ve "Bizim dönemimizde kesinlikle bilinçli bir şekilde işkence olayı meydana gelmemiştir" diyor. Yıldırım Akbulut'un bu açıklamasına içtenlikle katılıyorum. Çünkü, bir insanlık suçu olan işkencenin "bilinçli" olarak yapılması mümkün değildir. Bu tür olaylar olsa olsa insan olmanın bilincine ulaşamamış kişilerin ürünüdür. Eh, zaten Bakan Bey de "bilinçsiz" işkence yapılmadığını iddia etmiyor.

Zafer Gümür-NİĞDE

Cinsel sorunlar

Sancılı ilişkiler başlıklı yazınız oldukça önemli bir yaraya parmak basıyor. Gerçi benim böyle bir sıkıntım yok ama çevremdeki arkadaşlarımın bu ve buna benzer şikâyetleri olduğunu ve çoğu kez bunları kocalarına bile anlatmaktan çekindiklerini biliyorum. Sizden istediğim bu tür cinsel konulara ışık tutacak yazılara, sayfalarınızda daha çok yer vermeniz. Türkiye gibi bu tür konuların tabu sayılıp konuşmaktan bile kaçınıldığı bir ülkede bu çabanız çok yararlı olacaktır.

Meliha Yücesu-İZMİR

Organ Vakfı'nda soruşturma

Nokta'nın son sayısında yer alan Türkiye Organ Nakli ve Yanık Tedavi Vakfı hakkında açılan soruşturmayı hayretle okudum. Kâr amacı gütmemesi gereken bir kurumun hastanelerde yapılanlardan daha pahalıya ameliyat yapması, ölenlere hâlâ tedavileri sürüyormuş gibi SSK'dan para alması açık seçik ticari bir kuruluş olduğunu gözler önüne seriyor. Bir yandan organ bağışı çağrısı yapılırken, öte yandan insan **Nokta**'da yer alan yazıyı okuyunca ister istemez tereddüte düşüyor.

Ayhan Solmaz-ANKARA

Ödüller ve gölgeler

Edebiyat ödüllerinin kulisine gölge düşmesi üzüntü vericidir. Türk romancılığını ve hikâyeciliğini sürekli izleyen bir okuyucu olarak, önemli bir ödül kazandı diye alıp okuduğumuz bir yazarın "lekeli" olabileceği doğrusu hiç aklımıza gelmemişti. Derginizin görüştüğü otoriteler de olaya fazla bir aydınlık getirmemişler. Hangi ödüller sağlam, hangileri "karanlık" pek anlaşılmıyor. Demirtaş Ceyhun da, Erdal Öz de severek okuduğumuz yazarlar. Ama kim haklı, kim haksız pek açığa çıkmamış doğrusu!..

Sadık Güneş-İSTANBUL

Cinsel ilişki psikolojik ya da fizyolojik nedenle sancılı olabiliyor.

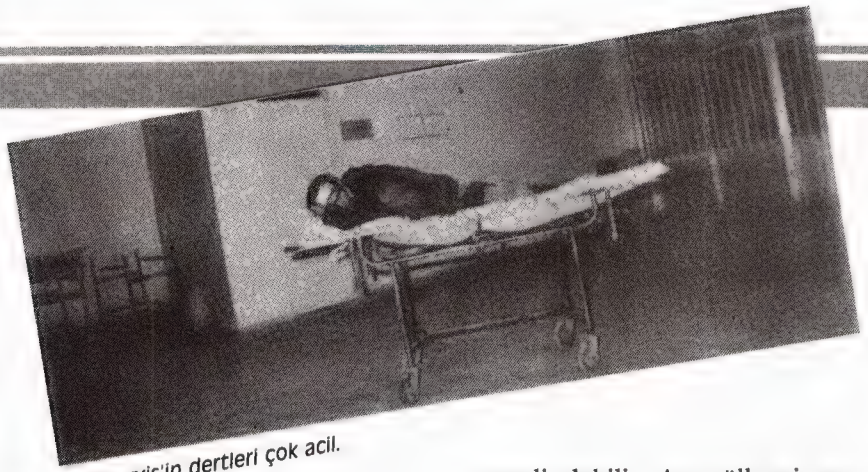

Acil Servis'in dertleri çok acil.

Acil Servis

İstanbul'daki acil servisler üzerine yazınızı okuyunca pek şaşırmadım, şaşıran olduğunu da sanmıyorum. Hatta tahminimden de iyi durumda olduklarını söyleyebilirim. Sizin de belirttiğiniz gibi, ülke bütçesinde sağlık harcamalarının giderek azaldığı bir ülkenin sağlık hizmetlerinin iyileşmesini beklemek fazlasıyla saflık olur. Bir ülkenin sağlık hizmetlerine verdiği önem de, o ülkenin insana ve hayata verdiği önemle eş değerde olduğuna göre...

Ali Haydar Kırmızı-İSTANBUL

SHP'de kaynaşma

SODEP ile Halkçı Parti birleşince, artık eski CHP'deki hizipleşmeler bu sefer yaşanmaz demiştik. Ama SHP içinde de buna benzer çekişmeler görmek bizi fazlasıyla üzdü. Çalışan kesimlerin tek umudu ve ANAP'a karşı alternatif haline gelen SHP'de niçin hâlâ insanlar, yok SODEP kökenli, yok HP kökenli, yok Baykalcı, yok bilmemneci diye birbirlerini yiyorlar? Bunun çaresi bulunmazsa, günün birinde SHP iktidara geldiğinde 1978-1979 yıllarında yaşadığımız sorunlara benzer sorunların gene tekrarlanabileceğini görmüyorlar mı? Gürkan birliği sağlamak zorundadır.

Mehmet Atılgan-İSTANBUL

Zekâ testleri

Son sayınızın kapak sayfalarını zekâ testlerine ayırmanıza bir diyeceğim yok ama, zekâ ile öğretim durumu ve meslekler arasındaki ilişkiyi gösteren tablo hakkında iki çift laf etmekten kendimi alamadım. Gelişmiş ülkelerdeki eğitim ve öğretim düzeyi için bu tablo belki geçerli olabilir. Ama ülkemiz gerçekleri göz önüne alındığı zaman saçma ve komik olmaktan öteye gidemiyor. Neyse, sizin dediğiniz gibi okuduk, eğlendik.

Melih Ersoy-İSTANBUL

Zekâ testleriyle ilgili yazınızı ilgiyle okudum. Türkiye'de zekâ testi "İnsan akıl hastanesine düşerse yapılır" diye düşünürdüm. Testleri büyük bir merak ve heyecanla yaptım. Arada sırada böyle değişik yazılara yer verirseniz çok sevinirim.

Ayla Anıl-NEVŞEHİR

McCarthy'cilik

Cadı kazanlarının babası McCarthy'nin hâlâ daha dünya gündeminde bulunması ne kadar acı. Daha acısı "komünizm

Unutulmaz senatör McCarthy

umacısı" edebiyatında McCarthy'yi bile sollayan insanların Türkiye politik arenasından bir türlü eksik olmamaları. **Nokta**'ya bir kere daha teşekkürler...

Fatma Karaoğlu-İZMİR

Öğrenci dernekleri

Öğrenci derneklerinin kurulması konusu benim okuduğum üniversitede de gündemde, ancak rektörün izin vermeyeceği yolunda bir laf ortalıkta dolaşıyordu. **Nokta**'nın "Rektörler ıh derse" başlıklı yazısında da neden izin verilmediğini görmüş olduk. Öğrenciye "suç işlemeye hazır" insanlar, öğrenci derneklerini kimilerince istismar edilebilecek kurumlar olarak bakılıyorsa o noktada durup düşünmek gerekir.

Can Burak-ANKARA

Genç evliler

Genç çiftlerin ev içindeki yardımlaşmaları doğal olarak çok güzel bir şey. Özellikle erkeklerin "kadın işi" olarak bilinen konularda eşlerine yardımcı olmaları takdire değer. Kılıbıklık vs. olarak değerlendiriliyorsa da, **Nokta**'nın bu görüşü diğer birçok konuda olduğu gibi kırıp atmasına kendi adıma sevindim. Yazıyı eşime de okuttum.

Esra Gürpınar-ESKİŞEHİR

Okuyucu Mektupları için adres

Nokta Dergisi Okur Mektupları Gelişim Yayınları

Levent / İSTANBUL

ABONE KOŞULLARI

Yurt içi
6 aylık 7.000 TL.
1 yıllık 14.000 TL.
Abone bedellerinin 128 139 no'lu Nokta Süreli Yayınlar A.Ş. posta çeki hesabına yatırılmasını rica ederiz.

Yurt dışı
(Yıllık-uçak postasıyla)
Avrupa ve Ortadoğu: 65 ABD Doları
ABD ve Uzakdoğu: 108 ABD Doları
Abone bedellerinin Yapı ve Kredi Bankası Nişantaşı Şubesi 615 147/6 no'lu hesaba transferini rica ederiz

Eksik sayılar için adres:
Klodfarer Caddesi No 25, Cağaloğlu-İstanbul Tel: 527 74 64

Kıbrıs fiyatı: 450.- TL.
Almanya fiyatı: DM. 4.00

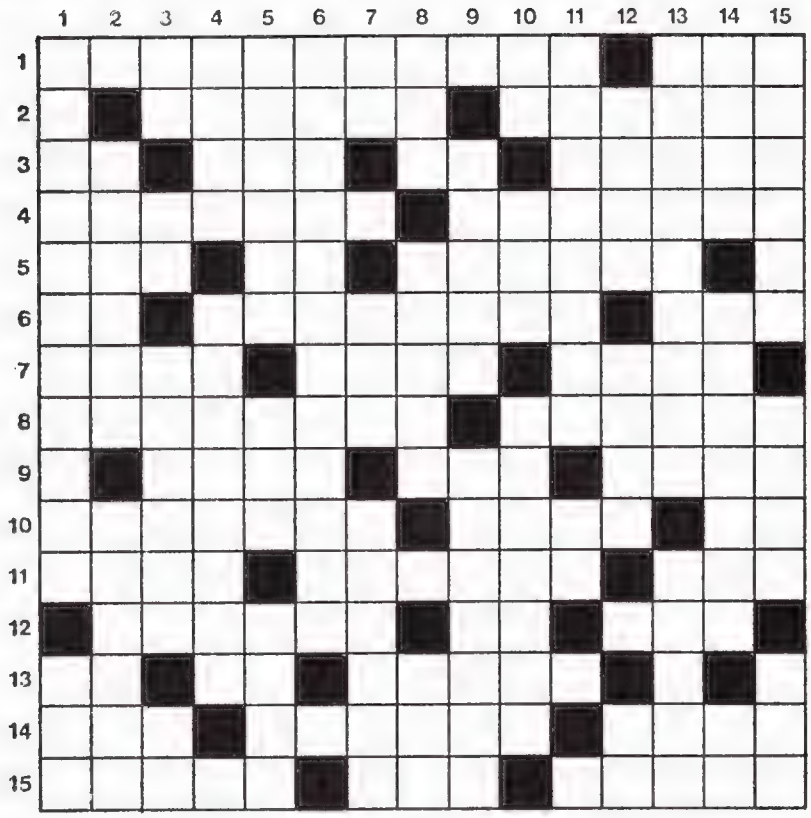

SOLDAN SAĞA: 1- "Yeni Roman" akımının öncülerinden olan ve 1985 Nobel Edebiyat Ödülü'nü kazanan Fransız yazarı - Kurnaz ve cin fikirli kimse. **2-** Eski Yunanlılar'ın ulusal ayakkabısı - Üç katlı bir balık ağı. **3-** Rubidyum elementinin simgesi - İsviçre'de bir kanton - Bir renk - Bir ilimiz. **4-** Yelkenli gemilerde serenin aşınmaması için üstlerine kaplanan tiriz - Salgın hastalık. **5-** Kastanyet eşliğinde bir kişi tarafından yapılan İspanyol dansı - Terbiyesiz kimse - Kayak sporunda bir yarışma şekli. **6-** Kimi İslam ülkelerinde kullanılan bir tahıl ölçeği - Uyuşturucu bir ilaç ya da bir hastalık sonucu vücudun bütününde ya da belirli bir bölgesinde duyuların yitmesi - Madagaskar'da yaşayan uzun kuyruklu bir guguk kuşu. **7-** Züppe - Aylık - İstenç zayıflığı. **8-** Küçük gezegen - Deniz Kuvvetlerinde, ordudaki general rütbesine eşit rütbedeki subay. **9-** 1937'de doğmuş, katıldığı birçok karikatür ve çizgi film yarışmasında çeşitli ödüller kazanmış ünlü bir karikatürcümüzün soyadı - Tasavvuf dilinde, gizemcinin Tanrı'yı gönlünde duymasına verilen ad - İstanbul limanı içerisinde Sarayburnu ile Beşiktaş arasından geçen hattın Haliç tarafında kalan balık alanına verilen ad. **10-** Bezikte, bir taraf bin beş yüz sayıyı tamamlayamadan ötekinin üç bin sayı yaparak oyunu bitirmesi - **Madame Bovary**'nin küçük adı - Bir nota. **11-** Serbest bırakma - Tuzlama ya da dumanlama yoluyla yapılmış domuz budu - Giz. **12-** Yapay boyaların üretiminde kullanılan ve çivit bitkisinden ya da taşkömüründen çıkarılan sıvı - Bir renk - Havagazı lambasının ucu. **13-** Öğütülmüş tahıl - Bir nota - Atlas gibi parlak ve pamuklu kumaş. **14-** Eskiden mürekkebi kurutmakta kullanılan ince kum - ABD'nin, kendi adını taşıyan doktrini ile ünlü 33. Cumhurbaşkanı - İstanbul'un bir semti. **15-** Gemide yelkenlerin açılmasına verilen ad - Giyeceklerde takım - Kaba sofu.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1- Günümüz İspanyol sinemasının en önemli temsilcilerinden biri olup özgün, duyarlı ve incelikli bir anlatımın egemen olduğu **Bir Hayduta Şarkı, Annem Yüz Yaşında, Kanlı Düğün, Carmen** gibi filmleriyle tanınmış ünlü sinema yönetmeni - Sınır nişanı. **2-** Denge - Titreşim durumunda bulunan bir noktanın, herhangi bir anda titreşim merkezinden uzaklığı. **3-** Temiz, namuslu - Kuzu sesi - Hızlı bir trafik akımı sağlamak amacıyla yapılan çift yönlü geniş yol - Holmiyum elementinin simgesi. **4-** Arşının sekizde biri uzunluğundaki ölçü - İştahı açmak için yemekten önce içilen içki. **5-** 1880-1954 yılları arasında yaşayan ve peyzajları, natürmortları, portreleri ve nü'leri ile tanınan ünlü Fransız ressamı - Üzerine yazı yazılan tabaklanmış ceylan derisi - Eskiden hocaların giydiği bir çeşit üstlük. **6-** Bilginin temelini, bilim alanında uygulanan yöntemleri sınır ve güvenilirlik bakımından inceleyip araştıran felsefe dalı. **7-** Bir nota- Haberci, ulak - Bir cins ince ve sık dokunmuş patiska. **8-** Bir peygamber - Toplum içinde bir kimsenin durumu ya da kazandığı saygınlık - Gözleri görmeyen. **9-** Çok yakışıklı, çok güzel - Bitkiler. **10-** Ateş - Günümüz Latin Amerika şiirinin önde gelen adlarından biri olan **Octavio** önadlı Meksikalı ozan ve yazar - Dolgu maddesi olarak kullanılan delikli tuğla. **11-** Her türlü siyasal düzeni yadsıyan, toplumun birey üzerinde hiçbir baskısını kabul etmeyen görüş - Manganezin simgesi. **12-** Portekiz halk şarkısı - **Verdi**'nin ünlü bir operası - Eski Mısır'da bir tanrı. **13-** Bir yüzey üzerine motifler oyarak yapılan süsleme - Özellikle Sivas ve Tokat yöresinde müzik eşliğinde oynanan ve tören niteliği taşıyan oyun. **14-** Emanet - Bozuk para - Bir nota. **15-** Eskiden cenazenin arkasından ücretle ağlayan kadın - **Shakespeare**'in bahtsız bir kralı - Başörtü, yazma.

Hazırlayan: Sedat YAŞAYAN

Geçen haftanın çözümü

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	T	U	R	G	U	T	P	U	R	A	■	T	E	R	S
2	O	R	A	N	S	A	■	Z	E	N	C	E	F	İ	L
3	R	A	M	A	■	R	N	■	T	N	■	L	R	■	İ
4	L	■	İ	Y	İ	L	İ	K	■	E	S	T	A	M	P
5	A	B	■	S	L	A	L	O	M	■	T	İ	T	O	■
6	K	A	S	■	E	T	■	P	A	P	A	K	■	B	İ
7	K	R	İ	S	T	A	L	■	L	A	N	■	M	İ	G
8	E	R	S	K	İ	N	E	C	A	L	D	W	E	L	L
9	M	A	■	A	Ş	■	Y	A	F	A	■	E	T	■	O
10	A	C	A	Y	İ	P	■	M	A	■	S	M	A	Ç	■
11	L	U	T	■	M	E	R	A	■	D	U	B	L	İ	N
12	■	D	A	M	■	R	O	D	E	O	■	L	İ	M	A
13	K	A	R	A	K	E	M	A	L	■	B	E	K	Ç	İ
14	İ	■	A	K	O	S	■	N	A	N	A	Y	■	E	R
15	K	O	Ç	İ	B	E	Y	■	M	O	D	■	İ	K	A

TEST

Bu '85 nereye gitti?

Acı ve tatlı anılarla dolu bir yılı daha geride bıraktık... Evet, bu çok özgün ve yaratıcı açıklamayla eski yılı uğurlayalım. Ve gelelim yeni yıla!.. Adet olmuş, önce bir "Hoşgeldin" demek gerekiyor. Diyelim demesine ya, daha dünyadan habersiz 1986'ya karşı biraz ikiyüzlülük gibi olmayacak mı? Sonuçta onu da "ne felaketler oldu, savaşlarda nice insanlar öldü, açlık ve yoksulluk dünyayı nasıl yakıp kavurdu..." diye uğurlamayacak mıyız? Küçük sevinçler; laboratuvarlara, stüdyolara, yazı masalarına sığdırılmaya çalışılan sabır yumakları; sessiz kahramanlıklar yine dipnotlarında kalmayacak mı? Neyse, biz daha şimdiden 86'nın gözünü korkutmayalım da selefinin "hoşlukları" ile hoşgeldin diyelim.

1. Geçen yılın en popüler kişilerinden biri yine Amerikan Başkanı Reagan'dı. Pek çok ülkenin yöneticilerine örnek olan "show"ları ile hep gündemde kalmayı başardı. Aktör eskisi Reagan şu son sıralarda bir film kahramanına pek hayran. Reagan'ın adeta özdeşleştiği bu kahraman kim?

a) Rocky c) Temel Reis
b) Jaws d) Rambo

2. Geçen yılın en flaş olayı kuşkusuz AİDS oldu. "Murti" Murtaza Elgin de Türkiye'nin bu konudaki ilk kahramanıydı. Murti şimdi AİDS olmadığına ilişkin rapor aldığını ve kendisine "bu damgayı vuran" doktor hakkında tazminat davası açacağını söylüyor. Kimdi bu doktor?

a) Ayhan Songar
b) Hüseyin Sipahioğlu
c) Fikret Biyal
d) Siyami Ersek

3. "Eğer bir işin olmamasını istiyorsan komisyona havale et" denir ya, Afrika'daki açlık sorunu da uluslararası komisyonlarda yıllardır sürünüp duruyor. Ama 85'te bir İrlandalı şarkıcı Bob Geldof müthiş bir organizasyonla açlara milyarlar tutarında yardım sağladı. Geldof'u üne kavuşturan "kendi şarkısını" hatırlıyor musunuz peki?

a) Pazartesileri Sevmiyorum
b) Biz Dünyayız
c) Barış Çubukları
d) Biri Beni Gözlüyor

4. Müjde Ar, Türk sinemasının zirvesindeydi geçen yıl. Ama Müjde Ar'ın en çok konuşulan filmi, lezbiyenliği çağrıştıran sahneleri nedeniyle Dul Bir Kadın oldu. Müjde Ar'ın bu filmde aynı yatağı paylaştığı kadın sanatçı kimdi?

a) Nur Sürer c) Gül Erda
b) Güler Ökten d) Sema Yunak

5. Milli Eğitim'in gelmiş geçmiş en "meşhur" bakanlarından Vehbi Dinçerler, bugün kabinenin "çıkış kapısı" diye nitelenen devlet bakanlığında. Ama sözleri tarihe geçti. Bu sözlerinden -yine bir gazeteciye söylenmiş olan- bir tanesi aşağıdakilerin hangisiydi?

a) Affedersiniz c) Oyarım
b) Cim Bom Bom d) Eller yukarı

6. Geçen yıldan söz ederken Sunalp Paşa'yı anmamak olur mu? "Taş gibi delikanlılar" sözleriyle belleklerde silinmez bir iz bırakan Turgut Sunalp, 85'te genel başkanlık koltuğundan indi. Sunalp'ın siyasi konumu şimdi "kendi deyişiyle" ne?

a) Muntazır c) Mutazarrır
b) Müntehir d) Mürahik

7. Başbakan Özal, '85 boyunca pek hareketliydi. Dış ve iç gezileri, baloları, demeçleri ile manşetlerden eksilmedi. Genelde "sakin" olan Özal'ı yılın sonunda bir olay kızdırdı. Aşağıdaki olaylardan hangisiydi Özal'ı böyle kızdıran?

a) Enflasyonu bir türlü düşüremesi

b) Erkekçe Dergisi'nin seçtiği "etkileyici erkekler" arasında yer alması.

c) 1 milyarlık piyangonun kendisine çıkmaması

d) Semra Özal'ın politikaya atılma kararı.

8. İzmir Anakent Belediye Başkanı Burhan Özfatura ve şarkıcı Güngör Bayrak... İkisi de ayrı ayrı kendi alanlarında yaptıklarıyla konuşulan "ilginç" kişiler. Ama Özfatura'nın Bayrak'a İzmir Fuarı'nda sahneye çıkmayı yasaklaması ile adları birlikte de çok anıldı. Bayrak, Özfatura'nın bu kararını protesto için ne yaptı?

a) Çarşaf giyip dolaştı.
b) İzmir'in Çeşme ilçesinde sahneye çıktı.
c) Zeynep Özal'a şikâyet etti.
d) Fuarın kapısında striptiz yaptı

9. Türk futbolu 1985'te Dünya Kupası'ndan "ezilmeden" sonuncu olarak elendi. Kupa elemelerindeki 6 maçta Milli Takımımız tam 15 gol yedi. Peki kaç gol attığını hatırlıyor musunuz?

a) Hiç c) İki
b) Bir d) Dört

Yanıtlar: **1)** d, **2)** b, **3)** a, **4)** a, **5)** c, **6)** a, **7)** b, **8)** a, **9)** b.

(Not: Bilmeyenler için açıklayalım: Muntazır- Bekleyen, Müntehir- İntihar eden, Mutazarrır- Zarar gören, Mürahik- Buluğa ermiş erkek çocuk anlamına geliyor.)

KUTU KUTU / Salih MEMECAN

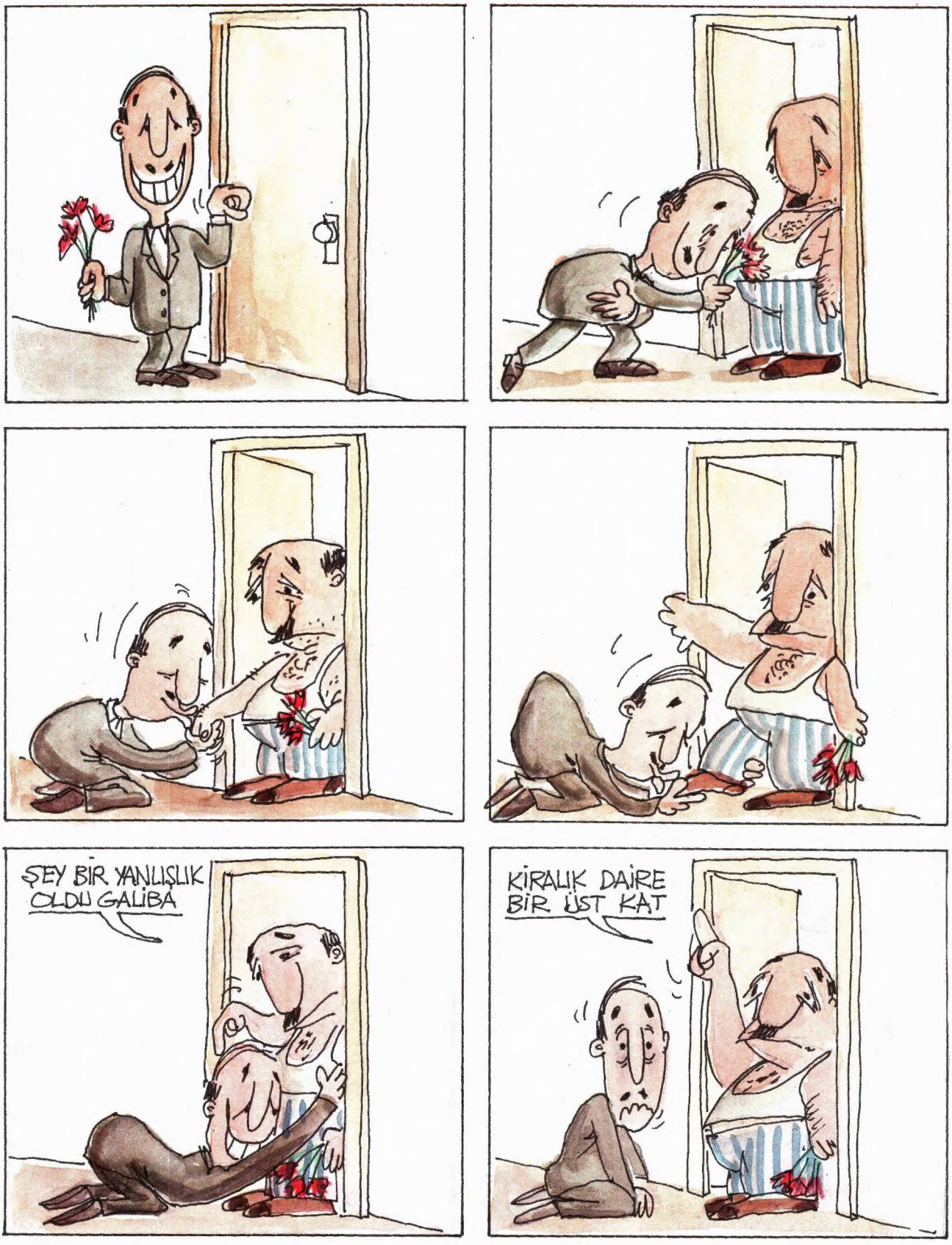

DENAUER **ALLENDE** ARAFAT **ATATÜRK** BERLINGUER **BLUM** BRANDT **BREJNEV** BUMEDYEN **BURGİBA** CABRAL**CARILLO** CASTRO **CHAMBERLAIN** CHURCHILL **CİNNAH** LEMENCEAU **ÇAN KAY ŞEK** ÇAVUŞESKU**DE GAULLE** DENG SIAO PING **DİMİTROF** DUBÇEK **DEUTSCHKE** ENVER HOCA **ESAD** FRANCO **GANDHI** GOMULKA **GORBAÇOV** RUEN, DAVID **GUEVARA** HAİLE SELASİYE **HIROHITO** HITLER **HO CHI MINH** HUMEYNİ **INDRA GANDHI** İNÖNÜ **JAURES** JEAN-PAUL II **KADAR** KADDAFI **KAUTSKY** KENNEDY **KENYATTA** M IL SUNG **KING, MARTIN LUTHER** KREISKY **KRUŞÇEV** LENİN **LLOYD GEORGE** LUMUMBA **LUXEMBURG** MAKARIOS **MAO** MARCOS **MASARYK** MITTERRAND **MUSSOLINI** NASIR **EHRU** NETO **NIXON** NKRUMAH **PALME** PANKHURST **PAPANDREU** PERON **PILSUDSKI** PINOCHET **REAGAN** RIZA ŞAH **ROOSEVELT** SALAZAR **SEKOU TOURE** SENGHOR **SIHANUK** SOMOZA **ALİN** SUKARNO **SUN YAT SEN** SUUD **THATCHER** THOREZ **TITO** TOGLIATTI **TROÇKİ** TRUMAN **ULBRICHT** VARGAS **VENIZELOS** VERWOERD **WALESA** WILHELM **WILSON** ZAPATA

CASTRO'DAN HUMEYNİ'YE, LENİN'DEN WALESA'YA...

LETİŞİM YAYINLARI SEÇKİN VE KALICI BİLGİ KAYNAKLARINA BİR YENİSİNİ DAHA EKLİYOR

ÇAĞDAŞ LİDERLER ANSİKLOPEDİSİ

Bütün zamanların en çalkantılı yüzyılını yönlendiren 97 ünlü lideri ülkeleri ve dönemleriyle yeniden tanıyın...
Çocuklukları, gençlikleri ve özel hayatlarıyla, siyasetleri, muhalefetleri ve bilinmeyen yönleriyle yeniden tanıyın...

Türkiye'nin saygın siyasetbilimcilerinin özetleyici değerlendirmeleriyle...
Geniş kaynaklardan özenle hazırlanmış ayrıntılı metinlerle, eksiksiz kronolojilerle...
Türkiye'de ilk defa yayınlanan yüzlerce fotoğraf ve belgeyle çağımızın siyasi panoramasını çizen yepyeni bir ansiklopedi...
72 fasikül, 6 cilt...

ANSİKLOPEDİK
POLİTİKA
SÖZLÜĞÜ

Çağdaş Liderler Ansiklopedisi'yle birlikte her hafta iki ansiklopedi birarada...
Kuşe kâğıda yaklaşık 1000 madde, toplam 288 sayfa.

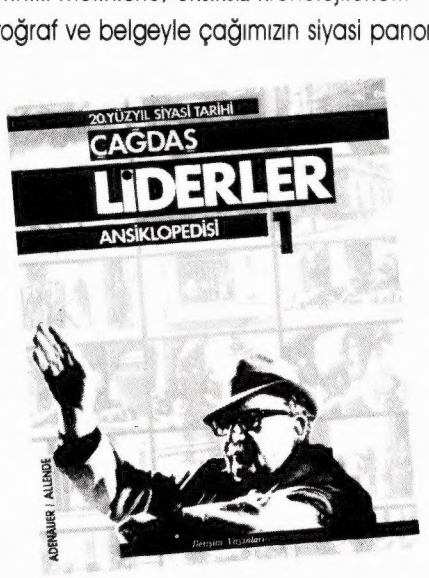

PAZARTESİ BAYİLERDE

İletişim Yayınları

DERIVAD